

bb. 58. a belföldi főszerkesztőség híreinek jegyzéke 14 órától zárásig

rj 1e

1980. december 11.

23. újabb kooperációs megállapodások
24. papi békegyűlés
25. pénzbüntetések a harót-ügyben
26. ülést tartott a külügyi bizottság
27. minőség és bérpezés
28. sarlós istván a xvii. kerületben
29. fölemelik a nyugdíjasok életbiztosítási összegét
30. ülést tartott a minisztertanács
31. a kormányhatározatnak megfelelően fejlődött a gyermekétkeztetés
32. módosított pályázati rendszer
33. a tudomány és a gyakorlat kapcsolata
34. tanácskozás a kisipari tevékenységről
35. németh károly látogatása

36. ülést tartott a mtesz
37. új magyar nagykövet peruban
38. megbízólevél átadás
39. napirenden a lakásfelújítás
40. újjáalakult balassa társaság
41. beállt a balaton
42. energiatakarékosság
43. korszerűbb termékszerkezet
44. fafaragványokból nyílt kiállítás
45. pszichológiai szabadegyetem
46. ülésezett az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága
47. magyar népművelők
48. komját irén
49. elutazot a finn-magyar küldöttség
50. fotókiállítás
51. időjárás
52. gyógyítás és egészség-kultúra
53. gépkocsi foszogatókat ítéltek el
54. gyulai liviusz kiállítása
55. magyar ensz társaság
56. az afganisztáni népi demokratikus párt küldöttség
57. balesetet okozott az olvadó hó
58. hírjegyzék

/mti/

- v é g e -

készül az mti belföldi főszerkesztőségében
főszerkesztő pásztor jános
szerkesztete: ágoston lászló, izsák erika
koronczi emil

/21.50 rj

-50-

22 20
f

60.008/4

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

p é n t e k

bb. 1. szombaton kezdődnek a megyei népfront-küldöttértekezletek - mérleg a körzeti bizottságok újjáválasztásáról, a városi küldöttértekezletekről

i/ma/gg/dg/ig ie

1980. december 12.

fontos állomásához érkezett a népfront vii. kongresszusának előkészítése: szombaton megkezdődnek a mozgalom megyei küldöttértekezletei. befejeződött tehát a körzeti népfrontbizottságok, valamint a városi, a városi-járási bizottságok újjáválasztása.

a népfront körzetekben az utóbbi két hónapban több mint 1300 tanácskozást tartottak, s a fórumokon mintegy 100.000 lakos vett részt. a beszámolókhöz kapcsolódóan, a szűkebb lakóterületi, s a tágabb városi, illetve országos kérdésekről szövege több mint tízezer állampolgár mondott véleményt. valamennyi találkozót jó hangulat, szinte nyílt és aktív politikai légkör jellemezte, s ez döntően a pártszervek, a tanácsok és a népfront bizottságok tartalmas munkakapcsolatának, az érdemi előkészítésnek köszönhető - mondották a hnf országos tanácsánál az mti munkatársának. a társadalmi- és tömegszervezetek, mozgalmak mellett a lakóterületen munkálkodó gyárak és intézmények képviselői is sokhelyütt részt vettek a körzeti bizottságok újjáválasztásának fórumainak kutatva az együttműködés szálait erősítő újabb lehetőségeket.

/folyt.köv./

- 1 -

f

bb.1. /szombaton kezdődnek 1. folyt./ig

a beszámoló, az eszmecsere általános jellemzőjeként emelhető ki: a lakosok konkrét tájékoztatást kaptak a helyi feladatokat körvonalazták, a végrehajtás sarokköveit, biztosítékait keresték a párbeszéd résztvevői. a népfrontbizottsági elemzéseket kiegészítő tanácsi beszámoló érzékeltették a lakóterület fejlesztésében elért eredményeket, a hatodik ötéves tervidőszakra szóló fejlesztési elképzeléseket, a közlekedés, a kereskedelmi ellátás, a szolgáltatás fejlesztési elképzeléséhez, vagyis a körzetben élők közvetlenül érintő tervekhez mindenütt kikérték a lakosság véleményét, illetve kérték - valóra válásukhoz - aktív közreműködésüket. Lett legyen szó budapestről, avagy a vidéki városokról, szinte valamennyi körzetben a fórumok reflektorfényébe került a környezet- és természetvédelem kérdése, a tanácskozások résztvevői egyrészt javasolták, hogy a rongálókat, a szemetelőket az eddiginél következetesebben vonják felelősségre, másrészt számos javaslatot tettek a helyzet javítására.

örvendetes - huzzák alá a hnf ot-ban, hogy az újjá-választott testületekben, az új körzeti bizottságokban emelkedett az ipari és a mezőgazdasági fizikai dolgozók aránya, s általában eléri a 32-34 százalékot. néhány megyében, városban ennél is magasabb. békés megye népfront-körzeteinek újjá-választott testületeiben például a testületi tagok 60 százaléka ipari és termelőszövetkezeti dolgozó.

a városi, valamint a városi-járásai küldötttertekezletek tapasztalatainak összegzése még tart, hiszen a tervezett 95 fórumból néhányat a közeli napokban tartanak meg. amennyi azonban már most megállapítható: a mozgalom vi. kongresszusa óta eltelt időszakot, s a további teendőket felölelő vitaanyagok mindenütt élénk érdeklődést és tartalmas párbeszédet élesztettek. az állásfoglalások, - a körzeti fórumok tapasztalataival együtt - jó alapo jelentenek tehát a hnf megyei fórumaihoz, amelyeken a vii. hnf kongresszus küldötteit is megválasztják. /mti/

- . -

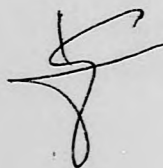
bb.2. nemzetközi drámaírói kollokviumot rendeznek budapesten

i/ár/z/dg/ig ie 1980. december 12.

a drámaíró és a szinpadalkotás címmel nemzetközi drámaírói kollokviumot rendez budapesten, december 17-én a nemzetközi színházi intézet magyar központja. két évenként rendszeresen találkoznak budapesten a különböző országok színházművészetének képviselői, hogy a művészeti ág időszerű kérdéseit megvitassák.

/folyt.köv./

- 2 -

bb.2. /nemzetközi 1. folyt./ig

eztarról tanácskoznak majd a résztvevők, hogy a kortárs dráma képviselői milyen szakmai-elméleti problémákkal kerülnek szembe műveik színrevitele során: hogyan egyeztetethetők össze a szerző és az előadás létrehozóinak művészi elképzelései, milyen lehetőségeket nyújt az alkotói szándékok megvalósítására a rádió, illetve a televízió, s miképpen segíthető elő a fiatal írók drámáinak publikálása, színpadra állítása. a résztvevők kicserélik a drámaírók képzésének lehetőségeivel, formáival kapcsolatos tapasztalataikat is.

az unesco keretében működő nemzetközi színházi intézet két napos kollokviumára tizenöt európai országból és az egyesült államokból várnak vendégeket, s a tanácskozáson részt vesz a magyar színházművészet számos képviselője is. /mti/

- . -

bb.3. tíz év - tíz kollégium

igó/kz/ig ie 1980. december 12.

baranya városaiban és községeiben nagyszabású kollégiumfejlesztési program valósult meg ebben az évtizedben. a iv. és az v. ötéves terv időszakában tíz új diákotthon épült az alsó-, közép- és felsőfokú oktatási intézmények tanulói számára. méretei tekintve országosan is egyedülálló program ez, hiszen költségei együttesen megközelítették a négyszázmillió forintot és csaknem háromezer diák kapott helyet a szép, korszerű otthonokban. az évtized során nyílt meg pécssett a műszaki főiskola és az orvostudományi egyetem kollégiuma. s befejező szakaszába érkezett a harmadik felsőoktatási diákotthon is, a tanárképző főiskoláé, amely hatszáz hallgatónak nyújt majd otthont. az intézmény ez év őszére tervezett átadása a jövő év elejére toltódott el. a középiskolai kollégiumhálózat egy-egy új intézménnyel gyarapodott pécssett, siklóson, komlón, villányban és szigetváron, villányban - a híres történelmi borvidék központjában - a szőlész-kertész szakmunkástanulók számára emeltek diákotthont. baranya, mint ismeretes, hazánk legnagyobb nemzetiségi megyéje. a minisztérium támogatásával megoldódott a nemzetiségi nyelven tanuló gyerekek elhelyezése: pécssett 150 szerb-horvát és bolyban 100 német anyanyelvű általános iskolás lakik kollégiumban. /mti/

- . -

- 3 -

bb.4. szálloda a pápai várkastélyban

feh/kz/ig ie

1980. december 12.

Szállót alakítanak ki a pápai várkastély egyik melléképületéből. a város barokk főterén lévő épület rekonstrukciójával nagy gondja oldódik meg a városnak, ahol a régi nagyhirű szállók - a griff és a béke - már a század közepére elavultak. a kastély barokk épületét a győri tanácsai tervező vállalat terve alapján eredeti állapotába állítják helyre. a kétszintes épületben 60 vendég elhelyezésére nyílik lehetőség, ezenkívül irodalmi presszó és egyéb vendéglátó célt szolgáló termeket is kialakítanak.

a várszálló, amelynek műemléki jellegű kivitelezési munkait a pápai városgazdálkodási vállalat végzi a jövő év első felétől fogad vendégeket. /mti/

- . -

bb.5. mecseki fazekasdinaszia

ig6/kz/ig ie

1980. december 12.

kereken 250 éve korongolnak a teimel család tagjai a mecseki óbányán. valóságos fazekasdinaszia alakult ki a kis hegyi faluban. a család a xviii. század elején vándorolt be a németországi schwarzwaldból és az erdők övezte óbányán telepedett meg. a korongolásra kitűnő mecseki agyagosföld adott ösztönzést a kerámia készítésére. a családban, ameddig csak vissza tudnak emlékezni, mindenki fazekas volt. nemzedékről nemzedékre öröklődik az ősi mesterség, amelyet ma négyen művelnek: a 70 éves teimel istván, a „népművészet mestere”, s három fia: józsef, istván és rezső. de már korongnál van az újabb nemzedék is, az unoka, aki gyermekfejjel ismerkedik a szakma fogásaival. noha mesterségbeli tudásuk egy töről fakad, mindegyik másként formáz és másként díszít, más-más színeket használ. színviláguk alapvetően az őszbe hajló mecseki erdőkre emlékeztet: barna és sárga, s ezeknek az árnyalatai. többnyire funkcionális kerámiát készítenek, azaz mindennapi használatra is alkalmas tálakat, korsókat, lábasokat, fazekakat, tányérokat, vázákat. /mti/

- . -

- 4 -

bb.6. óvodabővítés, új autóbuszvárók - kimagasló értékű társadalmi munka tatabányán

ráb/kz/ig

ie

1980. december 12.

minden korábbi évhez viszonyítva több, 26 millió forint értékű társadalmi munkával segítették az idén városuk fejlesztését, csinosítását a tatabányai üzemek dolgozói, a kerületek lakói. autóbuszvárókat, játszótereket, utakat, járdákat, az iskolák részére sportpályákat építettek. a várost övező hegytetőn kilátótornyot készítettek egy régi aknatorony átalakításával.

elősorban az ipari üzemekben dolgozó szocialista brigádok jeleskedtek a társadalmi munkákban. még ez év elején a pártkongresszus tiszteletére szinte kivétel nélkül minden brigád vállalta, hogy bekapcsolódik a munkaakciókba. a szénbányák brigádjai például 80.000 társadalmi munkórát teljesítettek. ugyancsak a szénbányák tervező irodájának dolgozói számos létesítmény tervdokumentációját adták át ellenszolgáltatás nélkül a városi tanácsnak. a bányászokon kívül a hőerőmű, a megyei állami építőipari vállalat, a cementgyár, az építőipari szövetkezet és más üzemek szocialista brigádjai is sok társadalmi munkára vállalkoztak az idén. patronálják a város öszes bölcsődéjét, óvodáját és iskoláját. és ebben az évben 4 millió forint értékű társadalmi munkával felújították, karbantartották ezeket a gyermekintézményeket. néhány hete adták át rendeltetésének azt az új, 50 személyes óvodát, amelynek teljes építési költségét a kommunista műszakokból származó munkabérből fedezék a város dolgozói. /mti/

- . -

bb.7. tolózár helyett pillangószelep - magyar- finn kooperáció

i/sz/pá/pp/ig

ie

1980. december 12.

felkészülek a sorozatgyártásra és a jövő év elejétől már nagyobb szériában készítik az ipari szerelvények gyárában az energetikai és a vegyipari csőrendszerekhez, vezetékhez szükséges pillangószelepeket. ezeket a fontos szerelvényeket az intercooperation rt. közvetítésével a finn neles oy céggel korábban kötött és az évtized végéig érvényes kooperációs megállapodás alapján hosszították meg a szerelvénygyárban. a pillangószelepek felváltják a már korszerűtlennek számító tolózárakat. az új termék előnyösebb tulajdonságokkal rendelkezik, könnyebb, kisebb méretű, rendkívül biztonságosan záródik, s ezért világszerte ma már egyre inkább ilyeneket építenek be a csőrendszerekbe.

a magyar szerelvénygyár a jövőben a teljes hazai piacot kielégíti pillangószelepekből, s a tervek szerint évente legalább 1 millió dollárért exportálnak is. a kooperációs együttműködést egyébként a közelmúltban továbbfejlesztették, s a finn partner megbizta a magyar gyárat a pillangószelepek üzemeltetéséhez nélkülözhetetlen csigahajtóművek gyártásával is. a neles oy cég átadta az isg-nek a tervdokumentációkat és az egész know-how-t, amelynek értékét késztermékekkel egyenlítik ki 1982-től. /mti/

- . -

- 5 -

8. rendkívüli Lottósorsolás^{dk} decemberben

t/mg/pá/ig ie 1980. december 12.

„két Lottóhétfő külön szerencséje, jelmonddal rendkívüli sorsolással egybekötött propagandaakciót szervez a sportfogadási és Lottóigazgatóság a decemberi előárusítással forgalomba kerülő Lottószelvények között.

az akcióban a decemberi előfizetéses szelvények és a december 18-án déli 12 óráig beérkezett 52. heti számtáblás és iker-Lottószelvények vesznek részt. a szelvények sorsolására december 19-én kerül sor.

az akcióban a december 25-én déli 12 óráig beérkezett januári előfizetéses Lottószelvények és a jövő év első hetének számtáblás és ikerLottószelvényei is részt vesznek, ezeket december 6-án sorsolják.

mindkét sorsoláson főnyereményként egy-egy hétvégi faház, valamint 7000 forintos nyereményvásárlási utalványok jutnak a legszerencsésebb Lottózóknak. /mti/

- . -

bb.9. Luca, Luca kity-koty

bi/s/pp/ig ie 1980. december 12.

akit érdekel, milyen lesz a jövő évi időjárás, jól figyeljen két hétfőig! úgy tartja a néphit ugyanis, hogy amilyen a Luca napjától számított 12 nap, olyan lesz a következő esztendő 12 hónapja. aki pedig boszorkányt akar látni, sürgősen fogjon hozzá a Luca-szék faragásához! kilencféle fából, éppen karácsony estére kell elkészülnie a nevezetes széknek, s aki arra ráül, nyomban felismeri a boszorkányokat.

Luca napon - felkerekednek a dunántúlon a gyerekek és a házakat sorra járva mondókával varázsolják meg a tyukokat, hogy egész évben jól tojjanak, és a ház népének minden jót kívánjanak: „Luca, Luca kity-koy/ sáp.sáp, rud, rud, kukuriku/ annyi csirkéjük legyen, mint égen a csillag/ annyi pénzük, buzájuk legyen, mint földön a fűszál..... akinek még ennyi varázslat és jókívánság sem hozza meg a szerencsét, az fohászodjon Lucához, talán segít. /mti/

- . -

- 6 -

bb 10. teljesítette öt éves termelési és exporttervét a székesfehérvári videoton

zsi/ny kz

1980. december 12.

teljesítette öt éves termelési és exporttervét a 18 ezer dolgozót foglalkoztató székesfehérvári videoton gyár. az elektronikai vállalat öt év alatt 33 milliárd forint termelési értéket hozott létre és termékeinek 65 százalékát a világ 50 országába exportálta.

az elmúlt öt év alatt a videoton termelésében egyharmadról 41 százalékra emelkedett a számítástechnikai berendezések részaránya. a vállalat világpiaci versenyképességét számos korszerű, új termék - a modulrendszerű televíziók, sztereo rádiók, hi-fi tornyok, hangdobozok, sornyomatatók, képernyős megjelenítők és folyamatszabályozó kis számítógépek - fokozták. mindez új piacok meghódítását eredményezte a távol-keleten, nyugat-európában és észak-amerikában. például Angliába, a televíziózás őshazájába az idén 8 ezer televízió készüléket szállított a videoton, az egyesült államokban és Kanadában pedig több mint száz ezer akai-videoton hangdoboz talált gazdára.

az öt éves terv túlteljesítését erős teljes termékszerkezet váltás és hatékonyabb gazdálkodás segítette elő. például a televíziógyártásban csökkent a fekete-fehér készülékek részaránya és csaknem teljesen egyeduralmuként vált a korszerűbb modulrendszerű szerkezet, továbbá egyetlen év alatt 30 ezer színes televízió készült székesfehérváron.

a műszaki fejlesztés eredményeként öt év alatt 12 százalékkal emelkedett a termelékenység; a vállalat évről évre csökkenő készlettel és kisebb tőkés importhányaddal oldotta meg feladatait. jellemző adat, hogy a forgóalap forgási sebessége 1976 óta abszolút értékben 34 százalékkal nőtt a dolgozók átlagkeresete a székesfehérvári videotonban. /mti/

1980-ban 3 nappal gyorsult és a gazdálkodás javításával

bb 13. korszerű szarvasmarha-telep hajdunánáson

szüny kz

1980. december 12.

csaknem 40 millió forintos költséggel létrehozott korszerű szarvasmarha-telep készült el a hajdunánási micsurin termelőszövetkezetben. a kötetlen tartásra tervezett istállóban 630 tehenet gondoznak. az etetés istállón kívülről, takarmánykiosztó kocsikról történik. az itatóvizet egy e célra szolgáló berendezés állandóan 16 fokos hőmérsékleten tartja. az új istállót nagy tejhozamu holstein-friz kereszteszű tehenekkel telepítették be. a korszerű technológia lehetővé teszi, hogy fele annyian lássák el az állatokat, mint egy hagyományos, kötött tartásra berendezett telepen. /mti/

8.00/ny

-7-

820
/mti/

bb. 11. új típusú szivattyúk diósgyőrből

hag/kz/gw ie

1980. december 12.

az eddigieknél korszerűbb, a nemzetközi szabványnak is megfelelő szivattyút konstruáltak & mind hidraulikus, mind pedig motorikus szempontból jobbak, mint a jelenleg forgalomban lévő hasonló berendezések; egyszerűbb a karbantartásuk és a súlyuk is mintegy husz százalékkal könnyebb, mint a régi szivattyúké.

az új berendezésekből kettőt a mezőgazdaság használhat esőztető öntözésre: a nagyobbik pedig három ezer liter víz továbbítására alkalmas, a pajtás nevű szivattyú percenkénti teljesítménye tizenkétezer liter, ezt a belvízvédelemnél hasznosíthatják. /mti/ a diósgyőri gépgyár szakemberei. Az ötéves kutató és fejlesztő munkával létrehozott prototípusok a kisebb perceként kétezer

bb. 12. mikrofilm adattár a dunai vasműben

zsi/kz/gw

1980. december 12.

mikrofilm adattárolót hoztak létre a dunai vasműben az eredeti dokumentumok, rajzok megóvására és az anyagkezelés egyszerűsítésére. az egységes alakra kicsinyített „mikro-irattár”, helyigénye 90 százalékkal kevesebb, mint a hagyományos irattáré és a dokumentumok visszakeresése lényegesen gyorsabb. elsősorban a személyzeti iratok, az ujitási naplók, műszaki leírások és a bérkartonok fényképezését végezték el dunaujvárosban.

az évente kitöltött, több mint 15 ezer bérkarton fotokópiaja például mindössze két fémtokban elfér, ugyancsak a filmtár őrzi a dunai vasmű támogatásával épült kétezer munkáslakás szerződéseit és megkezdtek a műszaki rajzok, dokumentációk mikrofilmre másolását is. /mti/

bb. 14. csőtörés lángmányoson

i/sz/mm/gw ál

1980. december 12.

pénteken reggelre a lángmányosi lakótelep több toronyháza és lakótömbje víz nélkül maradt, a vízművek tájékoztatása szerint az éjszaka eltörtött egy 300 milliméteres főnyomóvezeték, amely a XI. kerületben a kondorosi út és a szabados sándor út alatt húzódik. a vízművek szakemberei nagy erővel vonultak a helyszínre, számos gép, szivattyú kezdte meg kora reggel a munkát. mivel az átmeneti vízhiány sok száz lakót érint, szükségutakat szereltek fel a környéken és lajtoskocsikkal szállítják a friss vizet. várhatóan a délutáni órákra kijavítják a hibát. /mti/

09.14/gw

- 8 -

10.20/7

bb. 15. enyhe idő, hóolvadás - több a baleset

i/sz/mm/gw ál

1980. december 12.

északnyugat felől 7-10 fokkal melegebb levegő áramlik európa belsejébe, így a kárpát medencébe is. ennek megfelelően pénteken hajnalra már csak mínusz 3 - plusz 2 fokra hűlt le hazánk nagy részén a levegő, de az északkeleti megyékben ennél hidegebb volt. az éjszaka egyes helyeken igen nagy hőmérsékleti különbségek alakultak ki. míg sopron környékén plusz 4-5 fok volt, addig miskolcon mínusz 8. a meteorológiai szolgálat előrejelzése szerint a hétvégén is hasonló időre számíthatunk, napközben 5-10 fok lesz, de a szél sokhelyütt viharossá válik. ez az időjárás megfelel az ilyenkor szokásosnak, igaz sokkal enyhébbnek érezzük az elmúlt hetek kemény téli hidegei után. egyébként kontinensünk nyugati és középső részein is több fokkal melegebb az idő mint korábban volt, sokhelyütt esik az eső. igazi téli hideg észak-és kelet-európában van.

míg az elmúlt hetekben a sok hó, a nagy fagyok okoztak gondot, addig most fokozottabb elővigyázatosságot követel a hóolvadás. csusznak az utak az egész országban. a fővárosból is a síkosság miatt reggel sok kisebb koccanásos balesetet jelentettek. a háztetőkről lezuduló hó pedig több töréses balesetet okoz.

a csuszóssá, síkossá vált utak tisztításán a fővárosban és az országutakon dolgoznak a szórógépek. az utinform tájékoztatása szerint a főutvonalakat 200 gép járja, tisztítja. jelenleg mind a fő-, mind a mellékutvonalak nagyrésze vizes, sokhelyütt jégbordás. ezért a járművezetőknek sokkal óvatosabban kell vezetni. /mti/

- . -

bb. 16. Lottó nyerőszámok

gk/gw ál

1980. december 12.

a sportfogadási és Lottó igazgatóság közlése szerint a budapesten megtartott 50. heti sorsolás alkalmával a következő számokat húzták ki:

34, 64, 70, 74, 87.

/mti/
10.17/gw

- 9 -

10.30/4

bb. 17. daruk és gyorsfelvonók az új csarnokból

tóa/ká/ny ál

1980. december 12.

több mint háromezer négyzetméter alapterületű, három-hajós munkacsarnokot adtak át pénteken az építőgépgyártó vállalat nagykanizsai telephelyén. az új csarnokban az építő-és építőanyagiparban, a házgyárakban és más ipartelepeken használt, ugynevezett csarnoki futódarukat és bakdarukat gyártanak. ott készülnek az ugyancsak az építkezéseken használt gyorsfelvonók is. /mti/

-.-

bb. 18. halálozás

gk/gw ál

1980. december 12.

droppa gusztáv, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, aki 1934 óta volt a párt tagja, 69 éves korában, december 4-én elhunyt. hamvasztás utáni búcsúztatása december 17.-én 15 órakor lesz a farkasréti temető ravatalozójából.

az mszmp v. kerületi bizottsága,
hungexpo

/mti/

- . -

bb. 19. kgst-tanácskozás a polgári légiközlekedésről

t/sz/mm/gw ál

1980. december 12.

jegyzőkönyv aláírásával pénteken budapestben befejezte munkáját a kgst polgári repülésügyi állandó bizottságának 11. ülése. a tanácskozáson a magyar delegációt onozó györgy közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes vezette.

az ülésen megvizsgálták és egyeztették a tagországok polgári légiközlekedésével kapcsolatos fejlesztési feladatokat, összhangban a közlekedési ágazat hosszútávú együttműködési célprogramjával. megvitatták a műszaki-tudományos tanács előterjesztését az automatikus légiforgalom-irányító rendszerek, navigációs és leszállítóeszközök tökéletesítésével kapcsolatban. /mti/

11.26/gw

- . -

MHO
07

bb. 20. ismét munkába álltak a betakarítógépek és a szántótraktorok a mecsek vidékén

igó/ká/gw ál

1980. december 12.

a mecsek vidékén, ahol az elmúlt napokban különösen nehéz volt az időjárás, a hét végén annyira megenyhült az idő, hogy ismét megindulhattak a betakarítógépek és a szántótraktorok. nagy munka vár még a baranyai gazdaságokra, hiszen a kukorica egyötöde és a cukorrépa egytizede a határban van, a tavasziak vetésterületének pedig negyven százaléka szántatlan. a legnagyobb erőt a földben levő négyszáz hektár cukorrépa betakarítására összpontosították. a gépek hóval, jéggel, sárral küszködve mentik a répát, több helyütt a kézi erőt is igénybe vették; ásóval a megfagyott cukorrépa az enyhe időben felengedve hamarosan tönkre megy, ezért a cukorgyárak elsősorban a most betakarított termést dolgozzák fel. kukoricatáblákon szinte araszolva haladnak előre a kombájnok. a szántóföldek dolgozói különféle ötletekkel igyekeznek segíteni magukon. a dráva mentén például szánkószerű járművet barkácsoltak, amely a sáron és havon egyaránt könnyen csúszik, s ezzel szállítják ki a havas-sáros földekről a cukorrépát a kövesutra. /mti/ meg kapával szedik fel a termést. Mivel a

bb.21. magasabb termelékenység, több szén - teljesítették éves tervüket a tatabányai bányászok

ráb/ká/gw ál

1980. december 12.

a péntekre virradó éjszakai műszakban teljesítették éves tervüket a tatabányai bányászok. az év végéig várhatóan 90.000 tonna szén kerül még felszínre, ennyi tervenfelüli tüzelőanyag kitermelésére vállalkoztak az év elején a pártkongresszus tiszteletére a szénmedence dolgozói.

az idén a szokásosnál több szén igényeltek a vállalat-tól, s ezért a termelés mennyiségi növelése került a munkaverseny középpontjába, de jelentősen javították a termelékenységet is. az év eleje óta tíz százalékkal túlteljesítették a termelékenységi előirányzatot. bár több szabad szombaton is dolgoztak a bányászok, elsősorban a hétköznapi műszakok alatt fokozták a teljesítményeket a munkaidő jobb kihasználásával. az átlagosnál nagyobb teljesítmények eléréséhez jó feltételeket teremtettek a bányák vezetői. új gépekkel és a meglévők gondosabb karbantartásával, alaposabb kihasználásával csaknem 90 százalékra növelték a géppel felrakott szén mennyiségét. üzembehelyezték a vállalat első szénmosó művét, s ezzel javult a tüzelőanyag minősége is. /mti/

11.33/gw

- . -
- 11 -

MHO
07

bb. 22. időjárásjelentés

gw ál

1980. december 12.

a meteorológiai intézet jelenti 1980. december 12.-én
12.00 órakor:

az évszakhoz képest enyhe marad az idő

kontinensünk délnyugati, déli vidékein, valamint a szovjetunió európai területének középső részén anticiklon alakítja az időjárást. ezeken a területeken csendes, párás, többfelé ködös az idő. a derült égből és a hófelszín hatására moszkva térségében igen erős az éjszakai lehülés.

péntek hajnalban általában -20, -25, helyenként -25, -30 fok között volt a hőmérséklet. szárazföldünk többi részén ciklonok irányítják az időjárást. hatásukra változékony, szeles, többfelé csapadékos az idő. pénteken esőt jelentettek a brit-szigetektől, a lengyel-síkság vidékéről, valamint a fekete-tenger környékéről. a keleti-kárpátok térségében helyenként havazott.

hazánkban csütörtökön erősen felhős, ill. borult maradt az ég és elsősorban az északi, valamint a keleti, délkeleti megyékben szórványosan kisebb csapadék is előfordult. általában esőről, záporról érkezett jelentés, de a tiszántul északi vidékein havas eső, ónos eső volt. a legmagasabb nappali hőmérséklet északkeleten plusz 1, -4, máshol plusz 2, plusz 8 fok között váltakozott. pénteken hajnalra szeszélyes területi eloszlásban általában plusz 4, -4, az északkeleti országrészben -5, -10 fokig hűlt le a levegő. délelőtti felhőátvonulások voltak. a nyugati, északnyugati szél többfelé megerősödött. a hőmérséklet 11 órakor általában 3, 8, de az északkeleti megyékben csak plusz 2, -3 fok között váltakozott.

budapesten csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke 7 fok volt, 5,6 fokkal magasabb, mint az százéves átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 5 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 1024 mbár, alig változik.

várható időjárás szombat estig:

eleinte felhőátvonulások legfeljebb egy-két helyen futó záporral. később időnként erősen megnövekvő felhőzet főleg északon már szórványosan kisebb esővel. napközben többfelé megerősödő nyugati szél. hajnalban néhány helyen köd.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: általában plusz 1, -4 fok között, északkeleten néhány fokkal -5 fok alatt. legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: 4,9 fok között.

a duna vízállása budapestnél: 181 cm, a víz hőfoka: 1,2 fok

/mti/
12.44/gw

- 12 -

12.50

bb. 23. nemzetközi bélyegkiállítás hazánk ensz-tagságának évfordulóján - jubileumi bélyegsor jelent meg

t/sz/gk/gw ál

1980. december 12.

nagyszabású nemzetközi bélyegkiállítás nyílt pénteken a budapesti bélyegmuzeumban /vii., hársfa utca 47./ és a posta diszitő bélyegzővel ellátott emlékbélyeget adott ki hazánk ensz-tagságának 25. évfordulója alkalmából.

a bélyegsor hat értékből áll, kékesi lászló tervei alapján készült. az ensz postaigazgatás központjának megbízottja a kiállítás helyszínén diszitő bélyegzőt üt minden olyan levélre, lapra, amelyen ensz-vonatkozású bélyeg van.

a kiállítás anyagát 66 kereten és négy tárlóban helyezték el. egyebek között bécsi és genfi kiadási bélyegek, emlékkiadások, forgalomba került bélyegsorok és az ensz tevékenységét bemutató fotók láthatók. ezeket az ensz bécsi és genfi postaigazgatása állította ki. a magyar posta bélyegmuzeumának anyagából 18 politikai, gazdasági és társadalmi témakörben megjelent mintegy negyven féle ensz-bélyegblokk és -sor kapott helyet a kiállításon. a bemutató érdekessége az a közel félezer bélyeg, amelyet harmath jános és holló géza magángyűjtő adott át a szervezőknek. bemutatják simai mihály professzornak, az ensz-társaságok világszövetsége elnökének, a magyar ensz társaság elnökének szóló ajándékalbumokat, emléklapokat, fotókat is. ezeken a dokumentumokon egyebek között waldheim ensz-főtítkár, lindberghné asszonynak, az első óceánrepülő özvegyének és muhammad ali bokszvilágbajnok ajánlái szerepelnek.

a nemzetközi bélyegkiállítást tóth illés, a posta vezérgazdátója nyitotta meg. jelen voltak hollai imre és szarka károly külügyminiszter-helyettesek, valamint rudolf joedges, az ensz bécsi postaigazgatásának vezetője.

a kiállítás december 20-ig látogatható. /mti/

13.30/gw

- 13 -

14.20
17

bb. 24. új növény-és állatfajtákat minősítettek

t/sz/tr/gw ál

1980. december 12.

új növény-és állatfajták minősítéséről és forgalombahozatalának, illetve köztenyésztésének engedélyezéséről döntött pénteki ülésén az országos mezőgazdasági fajtaminősítő tanács.

a tanács előterjesztése és a szakbizottságok véleménye alapján 34 növényfajtát minősítettek, 14 forgalombakerülését pedig engedélyezték. elismerték egyebek között a szegedi kutató intézet korai, jó álló- és termőképességű új őszibuza fajtáját. két jugoszláv fajtának pedig kiadták a forgalombahozatali engedélyt. a száraztésztaipar hazai nyersanyagbázisának fejlesztése érdekében minősítették több hazai és külföldi rozs, illetve árpafajtát. a tanácsülés 8 zöldségfajtát minősített, köztük üzemi és háztáji termesztésre ajánlott új étkezési paprikákat, fejeskáposztát, sárga-répát. forgalombahozatali engedélyt kapott egy szlovák és egy holland étkezési szárazborsó típus. a gyümölcsfajták közül minősítettek egyebek között korai érésű szilvát, kajszit, nagybogyóju, rendkívül bőven termő málnarendszert és ízletes, hosszú ideig tárolható almafajtákat. ezeken kívül elismerésben részesült négy hazai nemesítésű disznóvénnyel, és könnyen feldolgozható fajtával.

az első hazai nagy fehérje-tartalmú fajtákat is. Minősítettek a korábban jól bevált, de időközben már korszerűtlenné vált növények közül 13 fajta minősítését vagy forgalombahozatali engedélyt visszavonták, köztük hat buza fajtát, mert az újabb típusok kedvezőbb termési tulajdonságokkal rendelkeznek.

az állatok közül tetra duroc és duroc néven két sertésfajtát minősítettek, ugyanakkor az angol és a svéd nagy-fehér fajták köztenyésztési engedélyt visszavonták. /mti/

bb. 25. a belső földi főszervek híreinek jegyzéke 1980. december 12.-én 14.00 óráig

gw ál

1980. december 12.

1. szombaton kezdődnek a megyei népfőnt küldötttertekezletek 11. jan.
 2. nemzetközi drámaírói kollokviumot rendeznek budapestben
 3. tíz év - tíz kollégium
 4. szálloda a pápai várkastélyban
 5. mecseki fazekasdinasztia
 6. óvodabővítés 16. jan.
 7. tolózár helyett pillangószelep
 8. rendkívüli lottósorsolás
 9. luca napi népszokások
 10. teljesítette terveit a székesfehérvári videoton 13. jan.
 11. új típusú szivattyúk díósgyőrből 14. jan.
 12. mikrofilmes adattár a dunai vasműben
- /folyt. köv./
13.59/gw

- 14 -

bb. 25. /a belső földi....folyt./gw

13. korszerű szarvasmarha-telep hajdunánáson
14. csőtörés légymányoson
15. enyhe idő, hóolvadás
16. lottó nyerőszámok
17. daruk és gyorsfelvonók az új csarnokból
18. halálozás
19. kgst-tanácskozás a polgári légiközlekedésről
20. ismét munkába álltak a betakarítógépek 15. jan.
21. magasabb termelékenység, több szén
22. időjárásjelentés
23. nemzetközi bélyegkiállítás
24. új növény-és állatfajtákat minősítettek 16. jan.
25. hírjegyzék

/mti/

bb. 26. elkészült az egymilliomodik bosch hűtőszekrény jászberényben

end/ká/gw ál

1980. december 12.

a jászberényi hűtőgépgyár bosch üzemének gyártószalagjáról pénteken legördült az egymilliomodik, korszerű, magas műszaki színvonalú hűtőszekrény. a jubiléus darab 200 literes, háromcsillagos gesztenyebarna színű készülék, amelyet a gyártók díszes felirattal láttak el. az egymilliomodik termék kibocsátása alkalmából az üzem dolgozói rövid ünnepséget tartottak, majd a jubileumi készüléket a vállalat jászárokszállási gyárának házi múzeumába szállították, ahol a több mint három évtizedes multu vállalat termékeinek mintadarabjait őrzik. /mti/

14.03/gw

- 15 -

14.30/17

bb. 27. halálos közlekedési baleset

gk/gw ál

1980. december 12.

andornaktályán vona lászló 47 éves gépkocsivezető, az általa vezetett autóbusszal elütötte a kerékpárját toló ipacs istván 54 éves éjjeliőrt. ipacs kórházba szállítás után meghalt. a vizsgálat eddigi megállapítása szerint vona az autóbust figyelmetlenül vezette. a rendőrség gépjárművezetői engedélyét bevonta és folytatja az ügy vizsgálatát. /mti/

bb. 28. kitüntetés

mm/dg/gw ál

1980. december 12.

a népköztársaság elnöki tanács varga mátyás érdemes művészeknek, a nemzeti színház kossuth-díjas dizlettervezőjének 70 születésnapja alkalmából művészi munkássága elismerésül a munka érdemrend arany-fokozatát adományozta. a kitüntetést tóth dezső művelődési miniszterhelyettes pénteken adta át. /mti/

bb. 29. békéscsabai táncosok bécsben

sam/ká/gw ál

1980. december 12.

pénteken négynapos bécsi vendégszereplésre utazott a békéscsabai művelődési központ társastánc együttese. a csabai táncosok nemzetközi versenyen vesznek részt. a nyíri lajos tánctanár vezető-társastánc-kör nyolc párja modern és latin-amerikai táncokkal indul az osztrák főváros nemzetközi versenyén. /mti/

bb. 30. mennydörgés, olvadás a mátrában

kov/kz/gw ál

1980. december 12.

pénteken heves megye egész területén feladta hadállásait a tél. a mátra vidékén korareggel - mennydörgéssel és villámlással - nyáriás zivatar vonul végig. ezen a vidéken még a legöregebbek sem emlékeznek ilyen decemberi természeti jelenségre.

/folyt.köv./
14.07/gw

- 16 -

bb. 28. /mennydörgé.....folyt./gw

a mátrában erősen megkoptatta a havat az egésznapos nap-sütés. a hegyi utvonalakon helyenként patakokban folyt az olvadásból származó nagymennyiségű hólé; a kanyargós uttesteken sok az átfolyás. a déli órákban kékestetőn is plusz 1 fokra emelkedett a hőmérséklet, a hó pedig 3-4 centit olvadt. /mti/

bb. 31. a szerkesztőségek figyelmébe!

gw ál

1980. december 12.

mai bb. 10. sz. hírünk /teljesítette öt éves..../

utolsó bek. 1. sorában a szám helyesen:

a műszaki fejlesztés eredményeként öt év alatt 48 százalékkal emelkedett...

/mti/

bb 32. hivatásos művészeti együttesé szervezik a bóbíta-t - muzeum a föld alatt - ülést tartott a pécsi városi tanács vb

han/kz/ny ál

1980. december 12.

hivatásos művészeti együttesé szervezik a népszerű pécsi bóbíta bábegyüttest, és a jövő év elejétől a pécsi nemzeti színház hatodik tagozataként önállóan működik majd. a változásról pénteki ülésen határozott a város tanácsának végrehajtó bizottsága. mint elmondták, az együttest már nemcsak pécsen, hanem országwide ismerik, kedvelik. két évtizedes működése alatt új műfajok és kifejezési formák bevezetésével gazdagította a magyar bábművészetet. új státusza újabb és jobb lehetőségeket teremt pécs művészeti életének továbbfejlesztéséhez.

ugyanezen az ülésen foglalkozott a végrehajtó bizottság a város alatt húzódó pincelabirintus gondjával is. mint ezzel kapcsolatban elmondták, az idén újabb száz pince vált ártalmatlanná. a veszély felszámolására juttatott jelentős központi támogatás tervszerű, szervezett felhasználással az v. öt éves terv kezdete óta lényegében befejeződött pécs sűrűn alapincézett történelmi belvárosában a pincék megszüntetése, illetve megerősítése. a jövőben tovább folytatják a pécsi pincemunkákat. a megerősített földalatti folyosók hasznosításának köre is bővül. a legújabb terv, hogy a három mecseki bányavállalat a város szívében, két épület összekapcsolt mélypincéiben közösen ásvány-, kőzettani-, illetve bányamúzeumot alakít ki. /mti/

14.30/ny

-17-

14.30/ny

bb 33. átadták a szirmay- pályadíjat

dg/mné/ny ál

1980. december 12.

a szirmay albert alapítvány idei díját tihanyi lászló, a liszt ferenc zenevészeti főiskola 1979-ben végzett hallgatója nyerte el. a neves zeneszerző végrendelete alapján létesített díjban minden évben azok a fiatalok részesülnek, akik zeneszerzői tanulmányaikat kiemelkedő eredménnyel végezték. a díjat pénteken adták át a főiskolán./mti/

-.-

bb 34. a szerkesztőségek figyelmébe

mai bb 8-as hírünk/ rendkívüli lottó...../ 3. bek. utolsó sorában a szám helyesen:

.. ezeket december 26-án sorsolják.

/mti/

-.-

bb 35. új üzletház kazincbarcikán

kör/kz/ny ál

1980. december 12.

új üzletházat adtak át rendeltetésének pénteken kazincbarcika központjában. a több mint 40 millió forintos költséggel készült, kétszintes épület emeleti részén dómus lakberendezési áruház működik, a földszint kilenc üzlethelyiségében pedig többek között óra-ékszer, virág, hanglemez, népművészeti és háziipari bolt nyílt.

a kétezerhatszáz négyzetméter alapterületű új kereskedelmi létesítmény nemcsak a városnak, de a környező sajtó-és szuhavölgyi bányatelepnek is bevásárló központja lesz.

14.50/ny

-18-

Az új üzletház a huszonhetedik azoknak a kereskedelmi létesítményeknek a sorában, amelyeket az ötödik ötéves terv kezdete óta építettek. /MTI/

1530/4

bb.36. sok az épület és a gépkocsikár, a töréses baleset - mikor fizet az állami biztosító?

i/sz/mné/zsu ál

1980. december 12.

az elmúlt hetekben többszáz épület-, gépkocsi, valamint baleseti kárbejelentés érkezett az állami biztosító kirendeltségeihez, a biztosító a lakás-, a baleseti- és a casco biztosítások feltételei alapján téríti meg a kárt.

a gyakran félméres hó többhelyütt megroppantotta a házak tetőzetét, sok a hónyomósos kár és a beázás. az állami biztosító ezeket a károkat az 1976 elején bevezetett lakásbiztosítási szerződések alapján téríti meg. /nem kaphatnak kártérítést azok, akik a régi, ugynevezett háztartási biztosításal rendelkeznek. a ház építési hibáiból, vagy az elmulasztott karbantartási hiányosságokból adódó beázásokért ugyancsak nem tud fizetni a biztosító./

ezekben a napokban az olvadás is sok gondot okoz. a tetőről lezuduló hótömeg kisebb-nagyobb károkat okoz a parkoló személygépkocsikban. az állami biztosító önrészesedés levonása nélkül téríti meg a kárt a casco biztosítással rendelkezőknek, ez a kártérítés azokat illeti meg, akik 1972. július elseje utáni kötvénnyel rendelkeznek.

a havas, fagyos, sikos járdákon sok a töréses baleset. a károsultak igénybevehetik saját csébját vagy más balesetbiztosításukat, de ha szövetkezeti, társas, illetve magántulajdonban lévő ház előtt történt a baleset, mert a tulajdonos elmulasztotta a járda rendbentartását, a háztulajdonosok lakásbiztosításai alapján is megtérítik a kárt./mti/

-.-

bb.38. kádár jános és lázár györgy üdvözlő távirata

mm/dg/zsu hgy

1980. december 12.

kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára és lázár györgy, a minisztertanács elnöke táviratban köszöntötték kaysone phomvihant, a laoszi forradalmi néppárt központi bizottságának főtitkárát a laoszi népi demokratikus köztársaság miniszterelnökét 60. születésnapja alkalmából./mti/

-.-

15.40/zsu

-19-

16/5

bb.37. az erős segítse a gyengét

szü/kz/zsu hgy

1980. december 12.

az ideai rendkívül szélsőséges, csapadékos, belvizes időjárásu esztendőben sokféle formában és módon segítették egymást a hajdu-bihar megyei termelészövetkezetek a kenyérgabona áratásánál, a kukorica betakarításánál, a cukorrépa szedésénél, a szállításnál.

a megyei tsz szövetség elnöksége pénteken debrecenben megtartott ülésén elismeréssel összegezte a kölcsönös támogatást, s egyben kezdeményezte, hogy a gazdaságilag erős szövetkezetek szervezettebb formában segítsék a gyengéket. javasolták, hogy a kölcsönös kapcsolatok magukban foglalhatják a szövetkezetek vezetése, működése és gazdálkodása legszélesebb területeit. a segítség vonatkozhat a termelés szerkezet módosítására irányuló javaslatok kidolgozására, éves és középtávu tervek, termelési eljárások és módszerek átadására, az alkalmazás kezdeti szakaszában fokozott segítségnyújtásra szakemberek útján. az együttműködés fontos területét képezheti a termelőeszközökkel, vetőmagvakkal, tenyészhízó alapanyagokkal, takarmánnyal való megsegítés. ide kapcsolódhat a munkaerő időszakos átengedése, a szabad munkaerő folyamatos foglalkoztatására, ipari vagy szolgáltató tevékenység megszervezése.

az elnökség által egyhanguan elfogadott ajánlásokat megküldik a hajdusági termelészövetkezetek vezetőinek./mti/

-. -

bb.41. gyógyítás és egészségkultúra - véget ért a tudományos tanácskozás

t/km/ve/dg/zsu hgy

1980. december 12.

véget ért pénteken a gyógyítás és egészségkultúra című kétnapos tudományos tanácskozás a tit bocskay uti stúdiójában. a fővárosi egészségnevelési központ által megrendezett konferencián többszáz budapesti orvos, gyógyszerész és egészségügyi szakdolgozó plénières és szekcióüléseken cserélt információt a társadalomegészségügy és az egészségkultúra feladatairól, az egészségnevelési tennivalókról. a második napon előadás hangzott el egyebek között az orvos-beteg kapcsolatáról, az orvosok és a gyógyszerészek nevelőmunkájáról, a beteg emberek magatartásának formálásáról./mti/

-. -

bb.40. a pest megyei kishajózási vállalat közli

z/dg/zsu hgy

1980. december 12.

hogy Lórév - adony közötti révátkelésen a személy- és teherforgalom megindult./mti/

-. -

bb.42. stúdió 80 - kiállítás nyílt a műcsarnokban

t/km/gk/dg/zsu hgy

1980. december 12.

stúdió 80 címmel kiállítás nyílt pénteken a műcsarnokban. a fiatal képzőművészek stúdiója 1980. évi bemutatkozó kiállítására a szokásosnál is több - összesen 180 művész adta be jelentkezését. a nagy érdeklődés valószínűleg annak is köszönhető, hogy a kiállítást - 1976 óta először - ismét budapesten, a műcsarnokban rendezték meg.

a zsűri 143 művész mintegy 240 munkáját választotta ki, s ez került a kiállítóterembe. a hagyományos képzőművészeti műfajok, a festészet, a grafika, a szobrászat között most a festészet került tulsúlyba, de a korábbiakhoz viszonyítva gazdagabb lett a szobrászati anyag is. több fotót és mindennapos használati tárgyat felhasználó műalkotás is látható.

a január 4-ig nyitva tartó tárlatot bereczky Lóránd művészettörténész nyitotta meg./mti/

-. -

bb.43. köszönő távirat

mm/dg/zsu hgy

1980. december 12.

Leonyid brezsnyev, a szovjetunió kommunista pártja központi bizottságának főtitkára, a szovjetunió legfelsőbb tanácsa elnökségének elnöke és nyikolaj tyihonov, a szovjetunió minisztertanácsának elnöke táviratban mondott köszönetet kádár jánosnak, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága első titkárának, losonczi pálnak, a magyar népköztársaság elnöki tanácsa elnökének és lázár györgynek, a minisztertanács elnökének a nagy októberi szocialista forradalom 63. évfordulója alkalmából küldött üdvözlétért és jókívánságokért./mti/

-. -

bb.39. sajtótájékoztató a magyar könyvtárügy jövőjéről

t/km/gk/dg/zsu hgy

1980. december 12.

a jövő év első felében rendezik meg a iv. országos könyvtárügyi konferenciát, amely az utóbbi tíz év eredményéről, fejlődéséről ad majd számot. a tervek szerint 1982. december 31-ig átadják az építőket az országos széchenyi könyvtár várbeli új épületét és 1983-ra már a várban fogadják az olvasókat - egyebek között ezt jelentették be a művelődési minisztériumban pénteken megtartott sajtótájékoztatón.

/folyt.köv./

16.20/zsu

: -21-

16³⁰

bb.39./sajtótájékoztató ... folyt./zsu

Juhász Jenő, a minisztérium könyvtári osztályának vezetője elmondta, hogy elkészült a könyvtárak fejlesztési, beruházási terve, a vi. ötéves tervre vonatkozó elképzelés, és kimunkálták a távlati fejlesztési programot is. az 1970-es évek elején kialakult fejlesztési koncepció helyesnek bizonyult, végrehajtásában azonban akadnak zökkenők. az elmúlt években például nem nőtt lényeges mértékben a könyvtárba beikratkozott olvasók, s a kölcsönzött kötetek száma és stagnálást mutatnak a könyvtárak látogatottsági adatai is. a statisztikák szerint az ország lakosságának mintegy 20 százaléka használja e köznevelődési intézményeket.

a hatvanas évek mennyiségi szemléletét feladva a könyvtárak munkájában is inkább a minőségi fejlesztésre törekedtek. örvendetesen, csaknem 30 százalékkal nőtt a könyvtárak forgalma, kiépült, illetve kialakulóban van a könyvtárak információs rendszere, egyre több helyen alakultak nemzetiségi, illetve helyismereti könyvgyűjtemények. mind több könyvtárban rendszeressé vált a gondoskodás az ifjú olvasókról, sok helyen iskolai tanórák fórumává lett a könyvek háza.

az utóbbi esztendőben évente országos méretekben öthatezer négyzetméterrel nőtt a könyvtárak alapterülete.

gondot jelent azonban, hogy nem készültek el a tervezett nagy beruházások, például kecskeméten, szegeden és békéscsabán húzódik a megyei könyvtár építése. ugyancsak több városban fehér folt mutatkozik a lakótelepek könyvtárellátásában. nehezíti az előrelépést az is, hogy a már meglévő intézményekben is szűkös a technikai felszereltség, a színvonalas, az igényeket jobban kielégítő szolgáltatáshoz telex-, sokszorosító-, másoló-, leolvasó gépekre lenne szükség. megoldatlan a könyvtárak szakfelügyeleti rendszere is.

a jelenlegi helyzet elemzésére építve fogalmazták meg a könyvtárak jövőjével kapcsolatos főbb feladatokat. a jövő egyik legfontosabb állomása lesz az ország széchenyi könyvtár várbeli épületének elkészülte, illetve az új létesítménybe való átköltözés. a tervek szerint a következő években megyei könyvtár létesül szegeden, békéscsabán.

/folyt.köv./
16.25/zsu

-22-

1650

bb.39./sajtótájékoztató ... 2. folyt./zsu

korszerűsítene, bővítenek több létesítményt is, így a veszprémit, a kaposvárit, a pécsit, a tatabányait. a már meglévő könyvtári hálózat munkájának jobbá tétele érdekében tervezik a könyvtárak közötti együttműködés elmélyítését, a gyűjtemények gyarapításában, feltárásában meglévő párhuzamosságok megszüntetését. ugyancsak a hatékonyabb munkát szolgálja egyes könyvtárak - például iskolai és tanácsi intézmények - integrálása, amelynek során természetesen az újonnan kialakult könyvtárak megtartják az eredeti funkciójukat is.

különösen fontos feladat az eddig ellátatlan területek - elsősorban a lakótelepek - helyzetének javítása, s a fiatal olvasók minél nagyobb tömegeinek megnyerése. ez utóbbiban nagy szerepet szánnak a már-már szétesőben lévő iskolakönyvtárhálózatnak./mti/

-.-

bb.44. fotókiállítás a vatikáni magyar kápolnáról az esztergomi keresztény muzeumban

ber/kz/zsu hgy

1980. december 12.

a vatikánvárosi magyar kápolnát és október 8-1 felszentelését mutatja be az esztergomi keresztény muzeumban pénteken megnyitott fotókiállítás. a mintegy 70 fekete-fehér és színes felvételtől rendezett két hónapig nyitva tartó kiállítást dr. lékai lászló bíboros, érsek primás nyitotta meg./mti/

-.-

bb.45. kovács gábor és babos ágnes kiállítása

mzs/kz/zsu hgy

1980. december 12.

fiatal festőművész házaspár - kovács gábor és babos ágnes - közös kiállítása nyit meg pénteken győrött, a józsef attila lakótelepi iskola aulájában. a két művész - az utóbbi év terméséből - harmincnál több alkotását tárta ezuttal közönség elé. kovács gábor munkáit főként vizpartok, dimbes-dombos tájak, babos ágnes alkotásait pedig az élet apró jelenetei ihlették./mti/

-.-

16.40/zsu

-23-

1400
P

bb.46. vásárhelyi majolika gyulán

sam/ká/zsu ák

1980. december 12.

vásárhelyi majolika címmel pénteken kiállítás nyílt gyulán a dűrer-teremben. a mintegy kétszáz egyedi tárgyból és készletből álló kiállítási anyag a hódmezővásárhelyi majolikagyár termékbemutatója. a január végéig látható összeállítás hű képet ad a vásárhelyiek hét évtizedes munkásságáról. a dísz- és használati tárgyak között a virágvázától a kávéskészletig, a legkülönbözőbb tálaktól a vásárhelyen mihók-nak nevezett orros boroskancsóig sok szép alkotás látható./mti/

-.-

bb.47. karácsonyi tárlat szegeden

dén/ká/zsu ál

1980. december 12.

karácsonyi tárlat nyílt pénteken a szegedi bartók művelődési központban. a kiállításon a városban élő husz festő-, szobrász- és iparművész mutatja be a hazai tájakat ábrázoló olajfestményeit, figurális kislasztikáit, valamint kerámia lakásdíszítő tárgyait. a hónap végéig nyitva tartó kiállításon a bemutatott alkotások megvásárolhatók. a helyszínen időnként a művészek is fogadják a látogatókat./mti/

-.-

felhasználható 19 órától!

bb.48. a moszkvai filharmónia kamarazenekar esztergomban

ber/ká/zsu hgy

1980. december 12.

budapesti bemutatkozása után pénteken esztergomban a petőfi művelődési központban adott nagy sikerű hangversenyt a moszkvai filharmónia kamarazenekara, igor bezrodnij vezényletével. az 1969-ben alakult 30-tagú együttes a berlini iii. modern zenei fesztiválon nagydíjat nyert. esztergomi vendégszereplésén - amely egyben a város évadnyitó filharmóniai koncertje volt - gazdag repertoárjából barokk és klasszikus műveket szóltatott meg. a zenekar 10 napos magyarországi hangversenykörútján még négy vidéki koncertet ad és újból fellép budapestben./mti/

-.-

16.45/zsu

-24-

405
P

bb.50. erdei ferenc - emlékülés az akadémián

t/of/z/dg/zsu hgy

1980. december 12.

erdei ferenc születésének 70. évfordulója alkalmából a magyar szociológiai társaság pénteken ünnepi emlékülést tartott a magyar tudományos akadémián.

az eseményen, amelyen részt vett kornidesz mihály, az mszmp központi bizottságának osztályvezetője is, politikai, tudományos, kulturális életünk több száz képviselője előtt szentágothai jános, a magyar tudományos akadémia elnöke tartott megnyitó előadást. erdei ferenc gazdag és sokoldalú pályáját és életművét ezuttal mint szociológust idézte fel.

a szociológiai gondolkodás és szemlélet, a szociológiai felismerések gyakorlati alkalmazása - mondta - annyira áthatotta erdei tevékenységét, hogy csak szociológusi mivoltának, és szociológiai életművének méltó ismerete és elismerése világhírhatalmú ember alakját, s ugyanígy érthető és értékelhető igazán tudománypolitikusi és tudományszervezői tevékenysége is, amelynek zömét erdei ferenc az akadémián fejtette ki. a felszabadulás utáni időtől fogva tagja volt az újjáalakult akadémiának, utóbb pedig - csaknem másfél évtizeden át, korai elhunytáig - főtitkárként, illetve alelnökként kimagasló szerepet játszott a tudós testület vezetésében, irányításában is. emlékéit immár több mint másfél évszázados akadémiánk történetének nagyjai között tisztelettel és kegyelettel őrizzük - hangsúlyozta szentágothai jános.

ezután a magyar szociológiai társaság három tagja szalai sándor, huszár tibor és szántó lajos - mindegyiküket más-más módon szoros szálak kapcsolják és fűzik jelenleg is erdei ferenc szociológusi pályájához - közvetlen élményei alapján felidézte a tekintélyes tudós pályatárs személyét, sokirányú munkálkodását.

az emlékülésen szalai sándor akadémikus, a magyar szociológiai társaság elnöke átadta a társaság által a mostani évforduló alkalmából alapított és ezuttal első ízben odaitélt erdei ferenc emlékdíjat. ezt a díjat ezután minden évben kiadják; 35 évesnél fiatalabb hazai szociológusok eredményes munkásságának elismerésére és buzdítására. az idei díjat csepeli györgy, az elte bölcsészettudományi kara szociológiai tanszékének adjunktusa elsősorban az előítéletek, a nemzeti érzés és tudat, valamint a csoportközi viszonyok témakörökben végzett munkásságáért és vági gábor, a központi szolgáltatásfejlesztési kutatóintézet tagja kapta, főleg a faluszociológia, a településfejlesztési döntések szervezet-szociológiája és a háztartási munkamegosztás vizsgálatában elért eredményeiért./mti/

-.-

17.05/zsu

-25-

1780
P

bb.49. a német nemzetiségi oktatás és kultúra fejlesztéséért
t/me/ve/dg/zsu hgy 1980. december 12.

ülést tartott pénteken a magyarországi németek demokratikus szövetségének országos választmányának a szövetség ezévi tevékenységét és 1981. évi munkatervét elemezve - megelégedéssel nyugtázta, hogy a művelődési minisztérium terve szerint fejlesztik a német nemzetiségiek lakta településeken a német nyelv oktatását.

↳ a volga szálloban.

az eredmények közt említették az ülésen a német nemzeti művelődési tevékenység élénkülését, az eddigieknél nagyobb arányú kibontakozását. az idén lezajlott kulturális vetélkedőn több mint 2600-an - énekes, hangszeres szólolisták, zenekarok, versmondók, színjátékosok, bábozócsoporthoz - vettek részt, köztük nagy számban fiatalok. e verseny országos döntőjét 1981. márciusában és áprilisában tartják bonyhádön, illetve oroszlányban.

számos más rendezvény is elősegíti a magyarországi német nemzetiségi kultúra és hagyomány ápolását. bács-kiskun, borsod, győr-sopron, nógrád, somogy, tolna, veszprém és más megyékben nemzetiségi napokat rendeznek, a német nemzetiségi tánc, ének és színjátékoscsoporthoz hagyományos kulturális körutjaik során 21 településen mutatják be a német néptáncokat, dalokat. a német nemzetiségi fuvószenekarok III. találkozója a fejér megyei maróton lesz a jövő év szeptemberében. több kiadvány megjelenését is tervezi a szövetség. kiadja a többi közt a néprajzi tanulmányosorozat harmadik kötetét, áts erika hazai német költő verses kötetét, koch aurél német festő és grafikus albumát.

magyarország és az ndk kulturális kapcsolatai révén a szövetség a továbbiakban is együttműködik ndk-beli intézményekkel: hazai nemzetiségi pedagógusok, néptánc, zenekar és klubvezetők továbbképzésen vesznek részt az ndk-ban, ugyanakkor ndk-beli néprajzkutatók és más szakemberek érkeznek magyarországi rendezvényekre. a művészegyüttesek kölcsönösen ellátogatnak egymáshoz. /mti/

17.30/zsu

lyuo

-.-

-26-

bb.51. megjelent a társadalmi szemle decemberi száma

i/dg/ig hgy

1980. december 12.

a folyóirat vezető helyen közli havasi ferencnek, a központi bizottság 1980. november 13-i ülésén elhangzott előadói beszédét a népgazdaság fejlesztésének VI. ötéves tervéről. győri imre „a propaganda munka - új körülmények között”, című írásában állást foglal több időszerű és sokoldalúan vitatott ideológiai témában, többek között a gazdaság, a demokrácia fejlesztésével kapcsolatos kérdésekben, a hazai és nemzetközi politikai jelenségek megközelítési módjában. kállai lajos a költségvetés kulturális kiadásait, a források differenciált felhasználását s ennek eredményeit elemzi, majd szól a VI. ötéves terv fejlesztési lehetőségeiről. közli a lap a központi bizottság határozatát saját munkarendjéről és munkamódszeréről.

a folyóirat beszélgetést közöl steiner arnolddal, a magyar hajó- és darugyár pártbizottsági titkárával arról, miként segíti a pártmunka a változó, nehezebb körülmények folytatott gazdasági tevékenységet. molnárné venyige julia és orolin zsuzsa írása a hátrányos társadalmi helyzet tényezőit vizsgálja.

közlést teszi a folyóirat a településfejlesztésünk kérdéseiről tartott s lázár istván által vezetett kerekasztal-beszélgetés anyagát, valamint a vitához külön cikkben hozzászóló kőszegfalvi györgy írását.

világirodalmi műveltségünk változásairól címmel domokos jános beszámol a nálunk hozzáférhető világirodalom körének kiterjedéséről, a kortárs irodalom térnyeréséről, és megfogalmazza e téren adósságainkat is.

léderer páál elemző összefoglalóját közli a lap arról, hogyan áll a szovjet népgazdaság a jelenlegi ötéves terv végén - a XXVI. kongresszus előtt. /mti/

- . -

17.40/g

- 27 -

lyuo

bb.52. felhasználható: 19 órától !

az igazság pillanata - a győri balett új bemutatója

mzs/st/ig hgy

1980. december 12.

az igazság pillanata címmel mutatta be az idei évad első, egész estét betöltő kompozícióját a győri balett pénteken a győri kisfaludy színházban. a két részes színpadi mű frederico garcia lorcanak, a mártírhalált halt spanyol költőnek állít emléket markó iván koreográfiájában, aki ezúttal prózával és zenével komponálta egybe a táncot.

a balett aláfestő zenéjét spanyol népzeneből és vajda jános szerzeményeiből állították össze. közreműködtek fülöp viktor kossuth-díjas kiváló művész és a kisfaludy színház prózai, illetve zenei tagozatának művészei. a díszleteket és a jelmezeket gombár judit tervezte. lorca szerepét markó iván, az együttes művészeti vezetője táncolta. /mti/

bb.53. ülést tartott az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága

t/ma/ve/dg/zsu hgy

1980. december 12.

mélykúti attila, az mti parlamenti tudósítója jelenti:

a népgazdaság vi. ötéves tervidőszakra szóló tervtörvényjavaslata, a jövő évi állami költségvetés, valamint a tanácsok következő fél évtizedes pénzügyi terve a képviselők széles körű egyetértését váltotta ki - ezt bizonyította a parlament téli ülészakának előkészületeit záró terv és költségvetési bizottság pénteki tanácskozása. az országházban megtartott ülésen - amelyen részt vett péter jános, az országgyűlés alelnöke - törvényhozásunk többi állandó bizottságainak képviselői is jelen voltak, és beszámoltak az elmúlt napokban lezajlott tanácskozásaikon kialakított állásfoglalásaikról.

pesta lászló, a szociális és egészségügyi bizottság nevében ajánlotta elfogadásra az előterjesztéseket, hangsúlyozva: a gyógyító, megelőző tevékenységre, mindenekelőtt a fekvőbeteg-ellátás fejlesztésére kiemelt lehetőségeket biztosítanak. nyers rezső, a kereskedelmi bizottság véleményét tolmácsolta, egyebek között felvetette: a társadalmi érdeklődés középpontjában álló lakásépítési terv teljesítéséért ajánlatos a jövőben a szanálást csökkenteni.

/folyt.köv./

17.40/zsu

-28-

bb.53./ülést tartott ... folyt./zsu

támogatni kell a magánépítkezéseket, ösztönözni a ráépítést, a már meglévő épületek bővítését, serkenteni a cserét. cselőtei lászló, a mezőgazdasági bizottság munkájában résztvevő képviselők megbízásából szögezte le: egyetértenek a vi. ötéves tervjavaslat céljaiban. ugyanakkor kérték a kormányzatot, hogy a jövőben méginkább segítse elő a termőterületek védelmét, hiszen - az utóbbi öt évben - nógrád megye mezőgazdaságilag hasznosítható területének megfelelő szántó esett ki a termelésből. sas kálmán az építési és közlekedési bizottság javaslatait tolmácsolva egyebek között a jó minőségű hőszigetelőanyagok biztosítását kérte, s hangsúlyozta a műemlék-védelem fontosságát. stadinger istván az ipari bizottság állásfoglalását ismertette, s rámutatott arra, hogy a külkereskedelmi ármunkában még szép számmal akadnak lehetőségek, vagyis jónéhány termékünkért a jelenleginél többet kaphatunk a világgpiacon. barát endre a kulturális bizottság megbízottjaként szorgalmazta a kistelepülések kulturális ellátásának javítását. rőder edit a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság képviselőjeként a kisebb települések népességmegtartó-képességének folyamatos erősítésére hívta fel a figyelmet.

faluvégi lajos, a minisztertanács elnökhelyettese, az országos tervhivatal elnöke az állásfoglalások ismertetését követően aláhuzta: a tervtörvényjavaslatot előkészítő viták révén sok hasznos indítvány született. ezek többsége bekerült az országgyűlés elé benyújtandó javaslatba, s megalapozottabbá tették azt. a terv jórészt nyitott, lehetőséget ad a rugalmasságra, a majdan megváltozó körülményekhez történő igazodásra. az előző, az v. ötéves tervidőszak tanulságait is le kellett szűrni: ha változik a gazdasági helyzet, akkor sürgősen ahhoz kell igazítani a tervet is. a társadalmi viták az előkészítés időszakával nem értek véget, hiszen a legfontosabb kérdéseket, köztük a lakásépítést, az egészségügyi ellátást, az általános iskolák fejlesztésének részletes elképzeléseit, a végrehajtás módjait még szélesebb körben - egyebek között a hazafias népfront megyei bizottságai is megvitatják. a parlamenti állandó bizottságok javaslatait kormányfeladatként kerülnek be a minisztertanács már formálódó programjába.

ezt követően a terv- és költségvetési bizottság a tervtörvényjavaslat és az állami költségvetés, valamint a tanácsok középtávú pénzügyi terve feletti vitával folytatta munkáját.

/folyt.köv./
17.45/zsu

-29-

R10

bb.53./ülést tartott ... 2. folyt./zsu

seres györgy /hajdu-bihar megye/ az építőipari árak alakulásának háttérét érzékeltette. elmondotta, hogy legutóbbi fél évtizedben megkétszereződött a felhasznált acél ára. ez a hajdu-bihar megyei állami építőipari vállalatnak 100 millió forintnyi költségtöbbletet jelentett, ám ők a teljes summát mégsem hártották át a megrendelőkre.

novák béla /pest megye/ a terv nyitottságát bizonyította azzal is, hogy rámutatott: míg az ötödik ötéves tervben 115, addig a következő fél évtizedre szóló törvényjavaslatban mindössze harmincegynéhány tervszám található. vállalati kérdésekről beszélve szóvá tette: sokhelyütt a szintentartásra fordítható összeget is beruházásra költik, s ennek nyomán az ilyképpén károsodó, s a fejlesztésből kimaradó üzemszekben tovább romlik a gépek állapota. szabó kálmán /budapest/ kiemelte: a jelenlegi feltételek között reális az ország, a kormány programja, ezért azt őszintén és felelősen teljes egészében támogatni lehet. egyet kell érteni azzal, hogy a terv egymástól elválaszthatatlan két fő célra, a mérsékelt gazdaságnövekedéssel együttjáró egyensúlyi helyzet javítására, valamint az életszínvonal és az életkörülmények elért eredményeinek védelmére - ahol lehet - javítására törekszik. minden más gazdasági kérdést, az előbb említett törekvéseknek kell alárendelni. ebbe az irányba mutat a szelektív iparpolitika is. megvalósítását azonban fékezi a bázisszemlélet, az egyik évnél a másikhoz történő hasonlítgatása. a kormányzatnak a gazdasági szakemberekkel együtt kellene kimunkálni a hosszú távu érdekeltséget, az erre terelő ösztönzőket. merészebben kell élni a jövőben a csak gazdaságtalanul termelhető cikkek előállításának megszüntetésével - s ennek nyomán - kevesebb szót, több tettet a tervszerű, megalapozott munkaerő-átcsoportosításban.

garai vilmos - budapest/ az élet- és munkakörülmények jelentőségét bizonyítva vállalati példát tárt a képviselők elé: hiába adnának például a csepeli acélműben dolgozóknak jóval magasabb bért, ha a munkakörülményeket nem javítanák, akkor továbbra is újabb dolgozók hagynák el a vállalatot. antal imre /pest megye/ a szakmunkáspézés és a termelés összefüggéseire hívta fel a figyelmet. elmondotta: több gyárban nagy értékű, husz-negyvenmillió forintba kerülő gépek állnak irányító szakmunkás híján. ezért javasolta, hogy a népgazdaságilag fontos szakmákban ösztöndíj-emeléssel igyekezzenek újabb fiatalokat szakmunkásiskoláknak megnyerni.

/folyt.köv./

17.50/zsu

1815

-30-

bb.53./ülést tartott 3. folyt./zsu

gordos péter /fejér megye/ a bauxit-bányászat dolgozói nevében kérte a kormányzatot: segítse a már jóváhagyott új beruházások mielőbbi megvalósítását. faluvégi lajos válaszként elmondotta, hogy a kormány képviselői hamarosan leülnek a szén- és bauxitbányásokkal, tisztázva a bányanyitásokkal kapcsolatos kérdéseket.

a tanácskozáson - amelyen részt vett és felszólalt hetényi istván pénzügyminiszter - bográr józsef, a bizottság elnöke

mondott zárszót. hangsúlyozta, hogy a gazdaság erőforrás többletét ma komplex szemléleti és gyakorlati változásoként - a hatékonyság növeléséből meríti. ez a terv - megvalósulásával - alkalmas arra, hogy megmutathassuk: nehéz nemzetközi körülmények között is javíthat Magyarország az egyensúlyi helyzetét, figyelemre méltó eredményeket érhet el./mti/

.-

bb.55. a 88.utca foglya - bemutató a vigszínházban

i/ár/z/dg/ig hgy

1980. december 12.

neil simon: a 88. utca foglya című vígjátékát mutatta be pénteken este a vigszínház társulata. az amerikai szerző több darabját állította már színpadra az együttes, így a hotel plaza és a furcsa pár című műveit ugyancsak itt láthatta a közönség. e műve egy new yorki házaspár mindennapos viszon-tagságait jeleníti meg. az apró bosszúságok, amelyekhez még a férfi munkahelyének elvesztése is járul, felborítják a család életét. segítséget pedig csak önmaguktól várhatnak ahhoz, hogy kijussanak sorsuk zsákutcájából.

a darab két főszerepét halász judit és szilágyi tiber alakitotta. az örkény istván fordításában színpadra állított vígjáték rendezője horvai istván. /mti/

.-

17.55/ig

-31-

1820

bb.54. rátonyi józsef tárlata nyiregyházán

kal/st/ig hgy

1980. december 12.

a nyiregyházi jósa andrás muzeumban pénteken megnyílt rátonyi józsef szobrászművész kiállítása. a művész - akinek 5 köztéri alkotása látható a keleti országrész városaiban - a kiállításon bemutatott 40 szobrárt, a megyeszékhely muzeumának ajándékozta.

az intézmény tulajdonába került értékes kollekciót a tervek szerint szabolcs-szatmár számos településén bemutatják. /mti/

bb.56. időjárásjelentés

z/ig hgy

1980. december 12.

a meteorológiai intézet jelenti pénteken este:

enyhe, szeles idő

várható időjárás szombat estig az ország területére. időnként erősen megnövekszik a felhőzet, de csak az északi megyékben valószínű néhány helyen kisebb eső. a nyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet holnap kora délután általában 4 és 9 fok között alakul. /mti/

bb.57. ismét van víz a xi. kerületben

i/sz/z/ig hgy

1980. december 12.

péntek délutántól ismét van víz a xi. kerületi lakóházakban, toronyépületekben. péntekre virradó éjszaka a kondorosí ut és a szabados sándor ut alatt húzódó 300 milliméteres főnyomóvezeték eltörött, s a csőrepedés kijavításáig megszüntették a környéken a vízszolgáltatást. a vízhiány több száz lakást érintett, ezért a vízművek lajtkocsikkal szállította a friss vizet, s alkalmi kutakat is felszereltek. /mti/

18.30/ig

- 32 -

1900

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

a m a g y a r s z a k s z e r v e z e t e k

xxiv. k o n g r e s s z u s a

1980. december 12.

bkk. 1. gáspár sándor beszéde

t/sl/gg/rj pp ie

1980. december 12.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk gáspár sándor beszédét, amely a magyar szakszervezetek kongresszusának pénteki ülésén hangzik el. a beszéd

f e l o l d á s i g e m b a r g ó s ! !

x x x

tisztelt kongresszus!

kedves elvtársak!

a xxiii-ik kongresszusunkon úgy fogalmaztuk meg feladatainkat, hogy magasabb szinten tudjuk segíteni társadalmi céljaink elérését, népünk, országunk boldogulását, szellemi és anyagi gyarapodását.

nem új programot hirdettünk meg, nem új célokat tűztünk magunk elé. a munkáshatalom erősítése, a dolgozók érdekeinek képviselése és védelme mindig alapvető feladatunk, hivatásunk volt és marad a szakszervezeti mozgalomnak.

a számvetést az elmúlt öt esztendő munkájáról elvégeztük. ezt az írásos jelentés tartalmazza. a társadalmi helyzet általános elemzése nem feladatunk, ezt megtette pártunk xii. kongresszusa. ezzel az elemzéssel mi egyetértünk.

azt kell most számon kérni önmagunktól, hogy milyen színvonalon, milyen hatásfokkal dolgoztunk? eleget tettünk-e a társadalom életében betöltött, egyre növekvő szerepünknek? tudjuk-e képviselni tagságunk érdekeit, törekvéseit?

/folyt.köv./

-1-

bkk. 1. /gáspár sándor... 1. folyt./rj

megítélésünk szerint a szakszervezeti mozgalom magyarországon olyan politikai, jogi és mozgalmi lehetőségekkel rendelkezik, amelyek biztosítják, hogy eleget tudjon tenni a növekvő követelményeknek. a szakszervezeti mozgalom elfoglalta az öt történelmileg megillető helyet, részese a hatalomnak és nemcsak a politika végrehajtásának a segítője, hanem részt vesz a politika alakításában, formálásában is.

a szakszervezeti tevékenység általános elveire vonatkozó alapvető megállapítások ma is helyesek és érvényesek, de ez nem jelent változatlanságot, új utakat kellett törni, ehhez utmutatót adott a lenini tanítás és támaszkodhattunk a magyar szakszervezeti mozgalom hagyományaira, mi ennek alapján és saját helyzetünkre építve indultunk el.

hosszu - még ma sem befejezett - folyamat eredményeként kialakult a szakszervezeteknek a párthoz, a kormányhoz, a munkáshatalomhoz való viszonya. ez nem mindig volt rendezett. nekünk saját történelmi tapasztalatunk van arról, hogy szocialista viszonyok között sem automatikusan és nem önmagától alakul ki és fejlődik a szakszervezetek szerepe.

ha a politikában torzulás jelentkezik - és nálunk 1956 előtt ilyen torzulás jelentkezett -, akkor ez érezteti hatását a szakszervezetek szerepének érvényesülésében is. a sajátos magyar személyi kultusz azt eredményezte, hogy a pártot, olyan tulajdonságokkal ruházták fel, amelyekkel nem rendelkezett és soha nem is rendelkezhet, úgy vélték: képes mindent önmaga elvégezni.

formailag minden rendben volt. léteztek szakszervezetek, de jogkör és hatáskör nélkül. ennek az időszaknak ezért az volt a sajátossága, hogy a szakszervezeti mozgalom ugyanazt csinálta és ugyanugy, mint a párt és a kormány. ezzel a szakszervezeti mozgalom jellegtelenné, „arc nélkülivé”, vált.

/folyt.köv./

BP

-2-

bkk. 1. /gáspár sándor... 2. folyt./rj

a magyar szocialista munkáspárt felismerte, hogy szakítani kell ezzel a felfogással és gyakorlattal. szocialista viszonyok között a tulajdonos a nép, a munkásosztály, a párt, a kormány, a szakszervezet együttesen, de saját hivatásuk szerint szolgálják a népet, a munkásosztályt, a dolgozókat.

az így kialakult munkamegosztásnak az a következménye, hogy a párt, mint vezető erő, tud építeni az önállóan dolgozó szakszervezetekre. tud különböző véleményeket, tapasztalatokat összegezni és ennek alapján dönteni. ahhoz, hogy a társadalom vezető ereje szintetizálni tudjon, különböző véleményekre van szüksége, amelyekből ki tudja választani a legjobbat.

a szocialista építőmunka még ma is sok ismeretlent tartalmaz. gondolkodni kell. minél több szervezet gondolkodik - a maga ismeretei, felkészültsége, tömegbázisa alapján - annál kisebb a tévedés lehetősége.

a vitatkozáshoz több vélemény kell. nem véletlenül épült be a mi társadalmunk irányításába az az elem, hogy ma már a munkásosztály, a dolgozó nép élet- és munkakörülményeit, a társadalmi fejlődés egészét érintő egyetlen lényeges kérdésben sem lehet dönteni a szakszervezetek nélkül.

ha vannak a szocialista társadalom fejlődésének törvényszerűségei - már pedig vannak -, akkor - véleményem szerint - ez is közéjük tartozik.

nemzetközi méretekben még ma sem csitult, sőt mostanában felélénkült a vita arról, hogy a szakszervezetek a szocialista társadalom viszonyai között milyen szerepet játszanak. nagyon sok fogalom keveredik ebben a vitában és a viták indítékai is különbözőek.

sokan érthetetlennek tartják, hogy a szocialista szakszervezetek együttműködnek az állammal. az ilyen felfogást valószínűleg számonkérjük a szakszervezetek függetlenségét. a mi álláspontunk ismert.

/folyt.köv./

BP

-3-

bkk. 1. /gáspár sándor... 3. folyt./rj

sem a kormánnyal való szembenállás, sem a függetlenség nem örök kategória a szakszervezetek számára. ez egy adott társadalmi-történelmi szakaszban érvényesül. természetesen a kapitalista társadalomban, de nem természetesen a szocializmusban. használható a kapitalista társadalomban, de a megváltozott társadalmi viszonyok között ez a forma használhatatlan.

ha a kapitalista országokban dolgozó szakszervezetek feladnák a következetes ellenzéki álláspontját, ezt csak azon az áron tehetnék meg, hogy saját osztálybázisuk rovására engedményt tesznek a kizsákmányolóknak, ezzel viszont feladnák saját osztályuk szolgálatának ügyét.

mi, kapcsolataink révén ismerjük európa összes szakszervezeit.

tiszteljük azt a tevékenységet, amelyet saját társadalmi viszonyaik között fejtenek ki. tevékenységükről az értékítélet nem a mi dolgunk. hogy hol, melyik szakszervezetnek, mit kell csinálnia, azt mindegyik szakszervezet önmaga dönti el. ezzel mi is így vagyunk. végső fokon minden ország szakszervezete csak saját tagságának felelős tevékenységéért.

a szakszervezet soha sem lehet egy adott kormány-, vagy pártpolitika pusztá eszköze. jogos és érthető, ha a forradalmi szakszervezeti mozgalom a kapitalista országokban meg- hirdeti és érvényesíteni kívánja az államtól és a pártoktól való függetlenség jelszavát.

a szakszervezetek függetlenségének jelszava itt azt jelenti, hogy a szakszervezetek meg akarják őrizni a munkásosztálynak, a dolgozó népnek a tőkés renddel szembeni teljes cselekvési szabadságát. a szakszervezet ellenzéki álláspontja a kapitalizmusban szükségszerűen következik az osztálya ügye iránti elkötelezettségből.

az ellenzéki álláspont azonban nem öncél és nem a szakszervezeti munka örökérvényű, általános vonása. a szocializmus körülményei között megváltozik a hatalom jellege. munkásállam jön létre, amely a dolgozók és a szakszervezet törekvéseivel egyező célok valóra váltásán munkálkodik.

/folyt.köv./

3P

-4-

bkk. 1. /gáspár sándor... 4. folyt./rj

a szakszervezet nem maradhat az engesztelhetetlen és mindenáron ellenzéki állásponton. ezzel ugyanis szembe fordulna saját osztálybázisával. megszűnne szolgálni azt az osztályt, amely a szakszervezetet létrehozta és élte. a sztrájk is ezért nem lehet a szocialista társadalom építésének a módszere.

nem lehet, mert minden eszköz, ami rendelkezésünkre áll, a dolgozók helyzetét javítja, életét teszi szebbé. az olyan igények kielégítését azonban, amelyhez ma még nincs meg az anyagi vagy más lehetőség, sztrájkjal sem lehet megoldani. sztrájkjal nem lennénk gazdagabbak, csak szegényebbek.

az ellenzéki álláspont, a függetlenség jelszavát a mi körülményeink között a szakszervezetek csakis, mint a szocialista állammal és a kommunista párttal szembenálló programot érvényesíthetnék. de mit is jelentene gyakorlatilag az, hogy a szakszervezetek függetlenek legyenek?

tagadják meg talán a részvételt a döntéshozatalban és a társadalom ügyeinek aktív intézésében, annak ellenőrzésében? vessék el az együttműködést a szocialista állammal és a többi szocialista erővel, a legszélesebb tömegekkel? mondjanak le arról, hogy ne csak kívülről jövő bírálattal, hanem belülről, a kormányzat pozíciójából közvetlenül és gyakorlatilag szóljanak bele a közösségi ügyek intézésébe?

a szakszervezetek tehát nemcsak, hogy nem lehetnek függetlenek a munkáshatalom politikáját megfogalmazó és megvalósító párttól, hanem e politikát magukénak is vallják. hazánkban a szakszervezeti mozgalom önállóan, de nem függetlenül végzi a maga munkáját. a szocialista társadalom építésének politikája sajátunk is. ezért és így elkötelezett a magyar szakszervezeti mozgalom.

/folyt.köv./

-5-

3P

bkk. 1. / gáspár sándor... 5. folyt./rj

tisztel elvtársak!

a szakszervezetek önállóságának megértése és érvényesülése azt kívánja, hogy az eddiginél pontosabban jeleljük meg társadalmi-politikai elkötelezettségünk alapvető tartalmát. ennek a lényege a szocialista társadalmi rendszerhez való viszony, annak igenlése. egész tevékenységünkkel erősítjük, támogatjuk a munkáshatalmat.

a társadalom célkitűzései nem közömbösek számunkra. azokat sajátunknak tekintjük. ehhez azonban jobban meg kell érteni a szakszervezetek szerepét a fő feladatok kialakításában és végrehajtásában.

nem szabad saját magunk - és tagságunk - figyelmét csak a végrehajtásra korlátoznunk. jobban meg kell ismerni és ki kell fejezni tagjainknak a szocialista társadalom építésével és fejlesztésével kapcsolatos ténylegesen jelentkező igényeit és szándékát.

a szocialista építésnek e mindennapi kérdéseiben a szakszervezeteknek meg kell őrizniük vélemény- és akciószabadságukat. ennek érvényesülnie kell a szakszervezetek gyakorlati munkájában. a szakszervezeteknek politikai bátorsággal, de felelősségteljesen kell állást foglalniuk a jogkörükbe tartozó kérdésekben.

ma még előfordul a szakszervezetek állásfoglalásaiban az aggályos önkontroll, a bizonytalanság, a megfoghatatlan vélemény, ilyenkor elmosódik önálló arculatuk és nem teljesítik feladatukat.

a szocialista társadalomban a szakszervezetek azzal, hogy részesei a hatalomnak, korántsem alakultak át „állami szervezetekké”. a szocialista államot és a szakszervezeteket a célok alapvető azonossága köti össze, de gyakorlati funkcióik mások. a szocialista állam nem ellenőrzi a szakszervezetek tevékenységét, viszont az állam tevékenysége a tömegek ellenőrzése alatt áll. ebben a társadalmi ellenőrzésben a szakszervezetek is részt vesznek.

az állami és a szakszervezeti szervek valamennyi szinten egyenrangú partnerek. alá- és fölérendeltségi viszony nincs közöttük. feladatuk együttműködni az együttes célért és segíteni egymást.

/folyt. köv./

Vannak alapján kell a fő feladatok megvalósításából adódó mindennapi tevékenységet meghatározni és a végrehajtásukkal összefüggő lépéseket kidolgozni.

BP

bkk. 1. / gáspár sándor... 6. folyt./rj

pontosan elhatárolni a közös és a külön felelősséget az egyes feladatokban, és mindenkor egyeztetni az álláspontokat.

az állami és a gazdasági szervekkel a közös cél megvalósítása érdekében történő együttműködésünk természetesen magában foglalja, hogy ha valamely állami vagy gazdasági szerv döntései a dolgozók érdekeit csorbitanák, vagy törvényeket sértenének, az ellen határozottan fel kell lépünk. ehhez minden eszköz rendelkezésre áll egészen a vétőjogig.

ebben az együttműködésben nagy jelentőségűek az iparági szakszervezetek és a miniszterek, a megyei állami és szakszervezeti vezetők tanácskozásai, valamint az igazgatók és az szb-titkárok tárgyalásai. külön ki kell emelni a kormány és a szot vezetőinek mintegy husz éve tartó rendszeres megbeszéléseit. bevált az a gyakorlat is, hogy a szot képviselője rendszeresen részt vesz a kormány ülésein.

ezek a találkozások nem mindig a teljes egyetértés jegyében zajlanak le. sokszínű és eleven viták vannak. de nem a presztizst védjük a vitákban, hanem kölcsönösen a dolgozók, a társadalom ügyét szolgáljuk. nagy értékű ez a gyakorlat, hasznára van a szocialista építőmunkának.

a szakszervezetek - gondolom, ezzel a kormány is egyetért -, ez a közös munkát korrektnek és nagyon hasznosnak ítélik meg. az együttműködés továbbfejlesztése érdekében azonban a döntéseket megelőző tárgyalásokra az eddigieknél nagyobb figyelmet kell fordítani.

tisztel kongresszus!

a szakszervezetek tevékenységének alapkérdése az érdekképviselési, az érdekvédelmi és a gazdaságsegítő tevékenység egysége. ma a legtöbb nehézség az érdekképviselési és érdekvédelmi tevékenység érvényesítésében jelentkezik.

miben jelentkezik ez a nehézség? abban, hogy érdekképviselési tevékenységünk gyakorlása eddig lényegében a szakszervezeti vezető testületekre hárult. ők alakították ki a szakszervezetek véleményét a kormány, a különböző állami szervek elképzeléseivel kapcsolatban. ez a gyakorlat eddig megfelelt, de most tovább kell lépünk; következetesen figyelembe kell venni a közvetlen demokrácia adta lehetőségeket.

/folyt. köv./

-7-

BP

bkk. 1. / gáspár sándor... 7. folyt./rj

a szakszervezeti vezető testületeknek véleményük kialakítása előtt minden fontosabb kérdésben ki kell kérniük a tagság, a bizalmiak, a bizalmi testületek véleményét. most lesz erre egy nagyon jó alkalom.

dönteni kell az ötnapos munkahét bevezetéséről. mindenképpen az a helyes, hogy ennek részleteit a különböző munkaterületeken maguk az érintettek - tehát a vasasok, a pedagógusok, a kereskedelmi dolgozók - vitassák meg és mondjanak véleményt, mielőtt megtörténik a döntés.

a munkásosztály számára az érdekvédelmi funkció adja ma is a szakszervezetek történelmi igazoltságát. enélkül a szocializmusban sem szakszervezet a szakszervezet. a szakszervezetek képesek arra, hogy a társadalomban létező érdek- és nézetkülönbségeket felszínre hozzák.

nem egy erős és tapasztalt kizsákmányoló osztállyal, annak államhatalmával szemben kell érvényesíteni a dolgozók érdekeit. nem létbizonytalanságban élő, a rendőrség elnyomása és a terrorizmus, valamint a laza közbiztonság által is megfélemlített, a maguk egyéni élete biztonságosnak hitt csigaházába visszahuzódó embereket kell szervezniük. nem a tőkés, kiszolgáló, államapparátusuk és tömegkommunikációs eszközeik szakadatlan támadásának feltételei között kell tevékenykedniük. a hazánkban kialakult népi hatalom biztosítja, hogy a dolgozó tömegek érdekeinek védelméhez és képviseléséhez megvannak a kellő politikai feltételek. ez segíti a szakszervezetek munkáját. és, ha a szakszervezet tevékenysége, mindennek ellenére mégsem kielégítő, akkor az okokat nem a politikai rendszerben, hanem a végrehajtás gyakorlatában kell keresni.

a szakszervezeti mozgalomnak a maga eszközeivel szolgálnia kell, és szolgál is a társadalmi haladást segítő minden ésszerű intézkedést. de a társadalmi érdekek érvényesítése nem szoríthatja háttérbe a jogos szakmai és más csoportérdekek intézményes kifejezését, az egyéni, vagy közvetlennapi érdekek és jogok védelmét, mert ezzel előbb-utóbb maga a társadalmi érdek, a távlati érdek, a közös ügy érvényesülése kerülne veszélybe.

/folyt.köv./

BP

bkk. 1. / gáspár sándor... 8. folyt./rj

a dolgozó, az állampolgár számára a munkáshatalom erkölcsi értéke szűrkül el, ha nem intézik emberségesen, elveinknek megfelelően az ő ügyét. az érdekvédelemben számolni kell a társadalmi realitásokkal, de ugyanúgy számolni kell az emberekkel, szükségleteikkel, érdekeikkel is. a szakszervezeti érdekvédelemnek a munkahelyen - a napi értelemben véve -, alapvetően egyénekre irányulónak kell lennie, főleg a munkabér, a munkakörülmények, a munkavédelem kérdéseiben. ez gyakorlatilag azt követeli, hogy felettük, mellettük és nélkülük nem szabad előre eldönteni a dolgozókat érintő kérdéseket.

a szakszervezetek a különböző érdekek konfliktusának előrevivő megoldásával segítik az általános társadalmi cél elérését. a szakszervezeti szervezetekben kellő bátorságnak kell lennie ahhoz, hogy a fórumokon, a dolgozókkal szervezett nyílt tanácskozásokon vessék össze a különböző szintű érdekeket, szövegezzék arról, miképpen látják az érdekellettéteknek, érdekösszeütközéseknek a népgazdasági célokat figyelembe vevő megoldását.

mindez azonban nem megy viták és „harc”, nélkül. maga a társadalmi érdek sem érvényesül megfelelően, ha nem tudjuk összekapcsolni a csoport- és rétegérdekekkel, mert nem létezik „önmagában”, a csoport- és egyéni érdektől teljesen független társadalmi érdek. arra kell törekedni, hogy az egyéni és rétegérdekek a demokratikus fórumokon hangot kapjanak és a társadalmi érdekek összhangban megoldódjanak. mindezek következtében a szakszervezetek érdekvédelmi tevékenységében előtérbe kerül az érdekek hozzáértő felmérése és ésszerű kompromisszumok útján történő kielégítése. természetesen, ennek a munkának távolról sincsenek olyan látványos formái, mint a kapitalista országok szakszervezeti tevékenységének.

innen származhat az a látszat, mintha a szocialista társadalomban működő szakszervezetek és a szocialista gazdasági, vagy állami vezetés viszonya idilli lenne, közöttük semmiféle vita vagy konfliktus nem létezne! pedig létezik, csak ezek megoldási módja merőben más és sokkalta gyümölcsözőbb a dolgozók számára, mint a tőkés viszonyok között.

/folyt.köv./

BP

bkk. 1. / gáspár sándor... 9. folyt./rj

a szakszervezet vonzereje oly mértékben nő, amilyen mértékben kapcsolódni tud tagságához, a mögötte levő szociális réteghez, ahogyan ragaszkodik a maga sajátos érdekvédelmi arculatához és szociális bázisához, és ehhez erősen kötődve keresi a maga sajátos mozgásterét a célok, feladatok megvalósításának segítségével.

a társadalmi munkamegosztás nálunk kialakult gyakorlata és állandó fejlődése biztosítékot nyújt arra, hogy általában ne egyesek jóindulatán muljon az, kinek mi és mennyi jut.

alapvető tévedést tükröz az a gyakorlat, amelyik a közvéleményt foglalkoztató, általa jól-rosszul ismert gondokról hallgat, mert ezt valamilyen meggondolásból kellemetlennek érzi. a társadalmi feszültségek akkor is megvannak, ha nem beszélünk róluk. ahhoz, hogy ezeket feloldjuk, ismernünk kell tükröződésüket a közvéleményben, mélyrehatóan, sokoldalúan vizsgálunk kell a kiváltó okaikat. mindezekről nyíltan kell beszélni a dolgozókkal és elő kell segíteni sajátos eszközeinkkel a megoldást.

hazánkban joggal úgy érezzük, hogy megtettük mindazt, amit lehetett, életünk jobbátételéért. még akkor is, ha még mindig nincs elég lakás, akkor is, ha most magasabbak az árak, és ha bizonyos rétegeknek, jól tudjuk, még alacsony a keresete. meggyőződésünk azonban, hogy ma csak ennyire van lehetőségünk. ám azon kell együtt dolgozni, hogy holnap többre legyen módunk.

nem lehet álmokat kergetni. ez sohasem jellemezte a józan, dolgozó embert. a társadalomnak az is kötelessége, hogy figyelmeztesse az egyént - vezetőt és beosztottat egyaránt - a helyzetből, a feladatokból adódó kötelességeire. csodavárás csak akkor nincs, ha mindenki pontosan ismeri a társadalom lehetőségeit. mindez természetesen megfelelő demokratizmust és a nyilvánosság előtti politizálást igényel. megítélésünk szerint hazánkban a politikának azért van hitele és azért talál szilárd támogatásra, mert megvalósítja mindazt, amire a jelenlegi körülmények között lehetőség van.

/folyt.köv./

BP

-10-

bkk. 1. / gáspár sándor... 10. folyt./rj

tisztelt kongresszus!

a szakszervezetek munkájáról, annak eredményeiről és gyengeségeiről a választásokon, az iparági-ágazati kongresszusokon széles körű és megalapozott értékelés született. egymillió dolgozó szólalt fel, értékelte tevékenységünket és az eddigieknél is magasabb követelményeket támasztott. mindezek összegzéséeként a szakszervezetek mintegy 600 ajánlást és több mint 800 észrevételt küldtek a szot-hoz. ezek az ajánlások tartalmazznak minden olyan fontosabb kérdést, amely a dolgozókat foglalkoztatja és átfogják a szakszervezetek tevékenységének egészét.

az ajánlások jelentős részét figyelembe vettük az irásos jelentés, valamint a határozati javaslat elkészítésénél, a többit pedig be kell építeni a szakszervezetek napi munkájába és távlati terveibe.

a felszólalások és az ajánlások alapvetően három-négy téma köré csoportosulnak. leggyakrabban a gazdálkodással, a ki-egyensúlyozott, nyugodt munkához szükséges feltételekkel, a dolgozók aktivitásának, tenniakarásának kérdéseivel foglalkoztak. sok felszólalás és ajánlás foglalkozott a demokrácia érvényesülésével, a művelődési lehetőségekkel, valamint a szakszervezetek belső életével is. a dolgok természetéből adódik, hogy az ajánlásokban és a felszólalásokban különleges súllyal szerepelt az élet- és munkakörülmények alakulása, azok napi és hosszabb távú gondjai.

tevékenységünknek ez a széles körű értékelése, a tennivalók együttes mérlegelése lehetővé teszi, hogy itt a kongresszuson az ajánlásokban szereplő kérdéseknek ne a részleteivel, hanem főbb összefüggéseivel foglalkozzunk. ugyanakkor az egész szakszervezeti mozgalomnak le kell vonni belőlük néhány következtetést is:

- mindenekelőtt azt, hogy a választások során ismét érezhető volt, milyen nagy mértékben van jelen és hat életünkben a dolgozók felelősségérzete, kötelességtudata, önmaguk és a társadalom sorsának alakulása iránt;
- fontos következtetés, hogy a dolgozók látják és értik: minden eddigi eredményünk csak kemény és következetes munka alapján jöhetett létre. jövőbeni munkánk eredményességét is jórészt abban látják, mennyire tudunk szabad utat biztosítani a tenniakarásnak, hogy ne elégedjünk meg a középszerűséggel, a szürkeséggel, jobban vegyük észre a valós emberi értékeket és jobban becsüljük meg a közösségért tenni akaró és tudó embereket;

/folyt.köv./

BP

-11-

bkk. 1. / gáspár sándor... 11. folyt./rj

- nem talajtalan követeléseket támasztottak, hanem - a dolgozók felelősségével - reálisan megfogalmazták azt, amit elvárnak önmaguktól és mindenkitől. azt helyezték előtérbe, ami előreviszi a dolgozók, a társadalom ügyét;
- az ajánlások bizonyítják, hogy a dolgozók csakugy, mint a szakszervezetek, belülről és cselekvően, nem pedig kívülről és tétlenül nézik az eseményeket.

az ajánlások, és a választásokon a felszólalások megmutatták: a dolgozók pontosan értik és érzik, hogy amikor a gazdasági célok megvalósulásáról beszélünk, akkor a saját életünkről van szó. az ország jelenlegi gazdasági helyzete, és annak okai a dolgozók előtt jól ismertek. ismertek azok az elhatározások, tervek és intézkedések is, amelyek gondjaink és feladataink megoldását hivatottak biztosítani.

az, hogy ezen az uton kell járnunk, ezeket a terveket, elhatározásokat meg kell valósítani, nem kétséges. elemi érdeke ez egész népünknek, minden dolgozónak. csak egy erős népgazdaság lehet a szocialista építőmunka továbbfejlesztésének szilárd alapja, csak egy erős népgazdaság őrizheti meg az eddig elért életszínvonalat és lehet egy későbbi, gyorsabb ütemű fejlődés biztosítója.

ez az, amit a józanul és felelősséggel gondolkodó ember megért. természetes tehát, hogy a dolgozók szóvá teszik, sürgetik és javaslatokkal segítik a zavartalan és hatékonyabb munkavégzés feltételeinek a megteremtését.

ennek a megértésnek a fontosságát nem lehet eléggé aláhuzni, mert gazdaságpolitikánk és általában céljaink realizálásának alapvető feltétele, hogy sikerül-e minden erőt összefognunk a végrehajtás érdekében, sikerül-e elfogadtatni a célokat és cselekedni értük. hogy ez így is legyen, ennek egyik fontos feltétele, hogy az üzemi vezetés mindenhol érezze saját megnövekedett felelősségét. legyen következetes és egyben rugalmas. így nőhet fel a vállalatoknál, munkahelyeken egy kezdeményezőkésség, az igényekhez, követelményekhez alkalmazkodó, a dolgozókat megnyerni és mozgósítani tudó vezetés, amely sokat, nagyon sokat tehet a feladatok maradéktalan végrehajtása érdekében.

/folyt.köv./

3P

-12-

bkk. 1. / gáspár sándor... 12. folyt./rj

tisztelt kongresszus!

eddig eredményeink elérésében a szocialista munkamozgalomnak nagy szerepe volt. a dolgozó embernek a szocializmus iránti elkötelezettsége öltött benne konkrét formát.

változatlanul úgy tekintünk a munkaversenyre, a szocialista brigádmozgalomra, mint a gazdasági feladatok megoldásának nélkülözhetetlen segítőjére, a magatartás, a gondolkodás és a tisztességesen végzett munka tömeges formálójára.

a továbbfejlődés lehetőségeit a közeljövőben ismét meg kell határoznunk. arra kell törekedni, hogy a munkahelyi közösségeknek nagyobb legyen a felelőssége és szava az egyes emberek munkájának, magatartásának anyagi és erkölcsi elismerésében.

meg kell személyesíteni a kollektívákban az eredményeket is, a hiányosságokat is. a közösségek mögött, ne tűnjön el, és váljon személytelemmé az egyes ember munkája, kötelessége, magatartása. váljék világossá mindenütt és mindenki előtt, hogy elkötelezett magatartás csak megbecsült munka, konkrét célok rendszerében bontakozhat ki teljesen.

az egyének élete ezzel kötődik a közösséghez, az eszmékhez, a törekvésekhez, a politikához, így vállalhatja és vállalja önmaga akaratából a legtermészetesebben kötelezettségeit.

az ilyen emberi értékek önmagukban is jelentősek. az ilyen magatartás és cselekvés erősen hat azokra, akik még nem így gondolkodnak, nem így cselekszenek. sok általunk becsült emberi érték a nincstelenségtől, a nélkülözéstől, a munkanélküliségtől való félelem idején alakult ki. akkor a dolgozó ember nem veszíthetett mást, csak a láncait. ma már nincsenek láncai, de nagy részének van rendes lakása, nem kevésnek saját háza, autója és egyéb javai. és ma a dolgozó ember, minden állampolgár biztos lehet abban, hogy kisebb-nagyobb mértékben, de évről évre gyarapodik.

éppen ezért különleges figyelmet kell fordítani azokra, akik semmi mással nem törődnek, csupán az anyagiakkal. ez persze önmagában nem bűn, de a mi rendszerünkben kevés az értelmes emberi élethez.

/folyt.köv./

3P

-13-

bkk 1. /gáspár sándor...13.folyt./um

a szocialista építés során a mi életünkben is partra vetődnek emberek, akik nem látják, nem is láthatják céljainkban és életünkben saját törekvéseik kifejeződését, mert semmilyen törekvéseik nincsenek. és vannak még olyanok is, akik - bár hisznek elveinkben, elfogadják a szocialista társadalom építésének perspektíváit -, de a munkás hétköznapi látókörük szűk és nemigen terjed tovább a fizetési borítéknál.

ezeket a dolgozó társainkon segíteni kell. ebben tud segíteni a szolidaritás. ezeket tudja felemelni egy erős, összetartó közösség, ahol felelősséget éreznek az egyes emberekért, az elkötelezett emberi magatartásért. ezzel jobb feltételek teremthetők a közösségi életnek, az egyének képességének, akaratának, hozzáértésének kibontakozásához, mert a munkaversenynek az az igazi értéke, hogy előbbre viszi a társadalmat és minden egyes embert.

a mi társadalmunk a munka társadalma, amely az embereket elsősorban munkájuk és nem rangjuk szerint becsüli. ezért arra törekszünk, hogy ne süllyedjen el egyetlen hasznos kezdeményezés sem az értetlenség, a közömbösség ingoványában.

elvtársak!

a dolgozók tenni akarása teljes mélységben csak a demokráciával, a műveltséggel, a hozzáértéssel szoros egységben bontakozhat ki. sok nehézség fakad abból, hogy ezt még nem mindenütt ismertük fel. sohasem fogunk egyről a kettőre jutni, ha egymástól elválasztva, elkülönítve egyszer segítjük a gazdálkodást, másszor nevelünk, vagy éppen a demokratizmust gyakoroljuk. szakítani kell ezzel a szemlélettel és gyakorlattal.

a munkában való helytállás, a demokrácia és a műveltség állandó fejlődése a szocialista társadalom értékmérője. együttesen szövik át a társadalom, az egyes emberek életét. csak együtt tudnak olyan emberi tulajdonságokat értékévé fejleszteni, mint a közösségi gondolkodás, a tenni akarás, a szüntelen jobbra és többre való törekvés. a szocialista építőmunka csak így és ezáltal milliók ügye.

a demokrácia jelszava helyes, önmagában is jelentős. de félrevezet, ha a tömegeknek valójában nem ad módot arra, hogy saját vállalatuknál a gazdálkodás, az elosztás alapkérdéseit érdemben tudják vitatni és ha a viták leszűkülnek kisebb jelentőségű problémákra.

/folyt.köv./

- 14 -

BP

bkk 1. /gáspár sándor...14.folyt./um

a pusztá részvétel még nem jelent fejlett munkahelyi demokráciát: statisztikaként is lehet szerepeltetni. a munkahelyi demokrácia ennél több: a döntésben, a végrehajtásban, az ellenőrzésben való részesedés, a tényleges hatalmi jogkörok birtoklása.

a gazdasági feladatokat a vezetők önmaguk egyedül képtelenek megoldani. kell a dolgozók, a tömegek egyetértése, helytállása, ellenőrzése. más ut nincs. mély meggyőződésünk, hogy a vezetők és vezetettek megfelelő, és a mi elveink szerinti alkotó kapcsolatainak kiépítése nélkül nincs igazi előrehaladás.

mindez nem illúzió, hanem reális lehetőség. de, hogy így legyen, ehhez meg kell szüntetni, hogy egyes vezetők azt higgyék: ők valami misztikus képesség folytán jobban tudják még a közvetlen érdekelteknél is, hogy mi a dolgozók érdeke és nélkülük akarják azt meghatározni.

most a munkahelyeken megérte a lehetőség a demokrácia fejlesztésének újabb lépéséhez. a gazdasági vezetők ki nevezésébe, munkájának megítélésébe történő beleszólást kiszélesítjük az igazgatótól egészen a munkahelyi vezetőig. meggyőződésünk, hogy ez jelentősen elő fogja segíteni a feladatok végrehajtását, a dolgozók és a vezetők közötti viszony további javulását.

szeretném újra felhívni a figyelmet arra, hogy a szocialista demokrácia következetes fejlesztése és gyakorlata idővel elvezet az önkormányzathoz. úgy, ahogy lenin mondotta: „...a szocializmus nem csupán a nép érdekeit szolgáló hatalom, hanem elsősorban a nép által gyakorolt hatalom,„

tisztelt kongresszus!

Látnunk kell, hogy amíg a gazdálkodás hatékonyságában nem tudunk jelentősebb eredményeket felmutatni, addig az életszínvonal gyors fejlődésére nincs lehetőség. ez olyan realitás, amelyet tudomásul kell vennünk. ezért ma legfőbb feladatunk az elért életszínvonal megőrzése.

ismerve azonban lehetőségeinket, jól tudjuk, hogy a mai életszínvonal megőrzése, s az életkörülmények jobbítása is nagy erőfeszítést, és mindannyiunktól nagyon kemény, következetes munkát igényel.

/folyt.köv./

- 15 -

BP

bkk 1. /gáspár sándor ...15.folyt./um

a szakszervezetek ezuttal is hangsúlyozzák, hogy mindarra, amit az életkörülmények és az életszínvonal javításában elértünk, büszkék lehetünk. ugyanakkor azt is hangsúlyozzuk, hogy az eddig elért színvonal még nem az, ami céljainkban szerepel. tovább akarjuk javítani az életkörülményeket, tovább akarjuk növelni az életszínvonalat.

a vi. ötéves terv előkészítésében a szakszervezetek részt vettek. a tervben megjelölt életszínvonal-intézkedéseket reálisnak és igazságosnak tartjuk. reálisnak, mert nem tűznek ki többet, mint amennyire megvan a lehetőség. igazságosnak, mert oda juttatják a rendelkezésre álló anyagi eszközöket, ahol a legnagyobb szükség van rájuk.

ha a gazdálkodásban többet érünk el a tervezettnél, senkinek ne legyen kétsége, hogy ezt a többletet is megfelelő módon elosztjuk.

a tervben célként tüztük ki:

- növeljük a reáljövedelmet és a fogyasztást, fenntartjuk a teljes foglalkoztatottságot;
- emelni és fejleszteni akarjuk az alacsony nyugdíjak összegét, illetve a gyermekgondozási segélyt;
- tovább akarjuk bővíteni a bölcsődei, az óvodai és az általános iskolai hálózatot;
- könnyíteni akarjuk a fiatalok lakáshoz jutását és keressük a megoldást ahhoz, hogy a fiatal értelmiségi dolgozókat bekapcsoljuk a lakásépítési akciókba;
- a családi pótlék emelésével segíteni szándékozunk a nagycsaládosoknak;
- jelentős intézkedéseket teszünk az egészségügy fejlesztéséért, a szolgáltatások javításáért, az áruegység szintjének megőrzéséért, sőt javításáért.

/folyt.köv./

BP

- 16 -

bkk 1. /gáspár sándor ...16.folyt./um

mit fejeznek ki ezek a szándékaink?

- társadalmunk humanitását;
- azt, hogy életünknek a legégetőbb gondjain szándékozunk enyhíteni;
- e szándékok megvalósítása erősíti a létbiztonságot;
- még tovább szorítják vissza a nem munkából származó jövedelemszerzés lehetőségét;
- ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy növekedni fog azoknak a reálbére, akiknél ezt a végzett munka indokolja.

... mindezért terveink találkoznak a dolgozók igazságérzetével. ezért tartják a szakszervezetek is reálisnak és igazságosnak a vi. ötéves tervben foglalt célkitűzéseket. a mai világgazdasági helyzetben értéke és tekintélye van az olyan szándékoknak és terveknek, ha egy ország vállalkozik arra, hogy meglevő eredményeit megőrzi, sőt több tekintetben tovább is fejleszti.

tudjuk, hogy ma még több a jogos igény, mint amit jelenleg ki tudunk elégíteni. tudjuk azt is, hogy vannak még bér-, jövedelmi és szociális feszültségek, amelyeket - amint a lehetőségek engedik - fel fogunk oldani. de most, ha nem tudjuk egyszerre mindenkinek a jogos igényét kielégíteni, akkor természetesen rangsorolni kell országosan is, üzemi méretekben is. nem tudunk egész rétegek helyzetén egyidejűleg javítani, tehát nagyobb szerepet kell kapnia az egyéni elbírálásnak a bérek és jövedelmek elosztásában, a végzett munka alapján.

szükséges az is, hogy segítsünk azokon a dolgozókon, családokon, akiknek a szociális helyzetén javítani kell. különösen fontos, hogy az életszínvonalat, az elosztást érintő minden döntés demokratizmusára, nyilvánosságára még nagyobb figyelmet fordítsunk a munkahelyeken. ott ugyanis sokat tehetnek azért, hogy a szocialista elosztás valóban a társadalmi igazságérzetnek megfelelően történjen. a mai helyzetben növekszik a vállalatok felelőssége abban, hogy az életszínvonalat megőrizzük, hogy a reálbér ne csökkenjen, és a legfontosabb társadalmi juttatások reálértékét szinten tartjuk.

/folyt.köv./

BP

- 17 -

bkk 1. /gáspár sándor...17.folyt./um

tisztelt elvtársak!

Ma már bevonult gyakorlatunkba az árak rendszeres emelkedése. ez nekünk, szakszervezeteknek külön gondot jelent. volt idő, amikor az volt a véleményünk, hogy szocialista viszonyok között az árakat nem szabad emelni. ez az álláspont - ma már látjuk - tarthatatlan.

az életnek megvan a maga realitása. nekünk is tudomásul kellett venni azt, hogy az árak nálunk sem maradhatnak mozdulatlanok. ez, jól tudjuk, gondot okoz. például olyan gondot, hogy az árak emelkedése az átlagnál súlyosabban érint egyes dolgozó rétegeket, családokat és egyéneket.

mit lehet tenni? az árak stabilitásához visszatérni nem lehet. ezt hosszú távon is tudomásul kell venni és számolni kell vele az életszínvonal-politikában mint tényezővel. ezért úgy véljük, a kormánnyal együtt nagyon gondosan kell arra ügyelnünk, hogy az áremelkedések ne okozzanak nehézséget életszínvonalpolitikánk megvalósításában.

az állami szervek minden érintkezés indokoltságát, szükségességét és hatását sokszorosan mérlegeljük, azaz „százszor mérjenek, mielőtt egyszer döntenek”, ez arra is kötelezi az állami szerveket, hogy mielőtt döntenek az árak emelkedéséről, gondosan elemezzék a termelési költségek alakulását, növekedésük indokoltságát, mert ez befolyásolja a fogyasztói árakat.

ugyanakkor tovább kell szigorítani az állami szervek árelenőrző tevékenységét, meg kell akadályozni a visszaéléseket, a nemtörődömséget, a hanyag munkát.

mozgalmunk számára gondot okoz az is, hogy az áremelkedések hatásainak az ellensúlyozására nem készültünk fel. a fogyasztói ár emelkedésének hatása ellen ma még szocialista viszonyok között sincs más eszköz, mint a béremelés, amely a munkásmozgalomnak szinte egyetlen eszköze száz év óta. úgy véljük, hogy ebbe nem kell beletörődnünk. találni kell más eszközöket is.

/folyt.köv./

37

- 18 -

bkk 1. /gáspár sándor...18.folyt./um

ezért arra kell törekednünk, hogy hosszabb távon is körvonalazni lehessen, hogyan akarjuk biztosítani a fogyasztás, a lakáshoz jutás, a művelődés, a szabadidő-eltöltés, tehát az anyagi és a szellemi javak elosztásának jobb összhangját, a végzett munka és a szociális gondoskodás alapján.

ehhez szükséges elemezni, hogy a dolgozó emberek jövedelmét milyen kiadások milyen arányban terhelik. a szakszervezetek számára ugy tünik például, hogy a lakásfenntartás terhei hazánkban a jövedelmekhez mérten magasak. a kiadások gondos elemzése szükséges életszínvonal-politikánk pontosabb, részletesebb körvonalazásához. ez lehetőséget adna az életszínvonal összetevőinek egymáshoz viszonyított harmonikusabb alakításához.

tisztelt kongresszus!

a következő években a szakszervezetek belső mozgalmi életét is tovább kell javítani. hogy ez így legyen, ebben néhány kérdésnek különleges jelentősége van.

belső munkánk fejlesztésének a szükségességét már húzamosabb idő óta érezzük. a szakszervezetek több mint husz éve konszolidált viszonyok között végzik munkájukat. ez jó dolog. de a konszolidált viszonyok között mindig megvan a veszélye annak, hogy munkamódszerünk formálissá válik, és feladatainkat rutinból végezzük. megvan a veszélye annak is, hogy tevékenységünk nem a feladatok megoldására, hanem az eljárásokra és a szokások megtartására irányul.

ez önmozgás, amelynek alapvető jellemzője a befelé fordulás. e jelenségekre a hosszú és nem mindig tartalmas értekezletek és a jelentések tömege a jellemző. lényegre irányuló állásfoglalások helyett általános információk tömegét hallgatjuk meg.

ilyenkor már nemcsak a szakszervezeti munka mennyiségéről, hanem minőségéről is szó van.

minden forradalmi mozgalom alapvető követelménye, hogy ha befolyást akar gyakorolni a társadalom fejlődésére, ha változást akar elérni, akkor önmagának is változni kell, igazodva a megnövekedett igényekhez. kötelesek vagyunk tehát keresni a jobb munkamódszereket, hogy nagyobb befolyásunk és hatásunk legyen céljaink, elveink megvalósítására, a szocialista építőmunkára.

/folyt.köv./

37

- 19 -

bkk 1. /gáspár sándor ...19.folyt./um

a társadalmi munkamegosztásban a szakszervezetek feladatai világosak, azokkal a feladatokkal kell foglalkozni, amelyek megfelelnek hivatásuknak, jogkörüknek, de ezekkel érdemben kell foglalkozni! érélyesen szelektálni kell, kevesebb feladatot kell kitűzni, de azt alaposan és következetesen kell elvégezni.

a szakszervezeti mozgalomban erős hagyománya és mindig nagy jelentősége volt annak, hogy a cselekvés érdemi legyen. ennek ellenére előfordul, hogy vezetési módszereinkben nem vagyunk elég következetesek. előfordul, hogy határozatot hozunk anélkül, hogy előzőleg elemeztük volna a helyzetet. máskor pedig csak elemzéssel foglalkozunk, de döntést nem hozunk. ez így nem helyes.

pontosan és világosan kell mindig elemezni a helyzetet és utána határozottan dönteni. ha ebben a tekintetben helyreállítjuk a helyenként felborult egyensúlyt, sok formáságot meg tudunk szüntetni munkánkban és nagyon sok energiát fel tudunk szabadítani.

a dolgozók bírálják bennünket néhány határozatunkért. például bírálják a törzsgárdaszabályzat módosítására vonatkozó határozatunkat. valószínűleg igazuk van abban, hogy a határozatot nem elég körültekintően készítettük elő. ez a tény is mutatja, hogy nem vagyunk csálhatatlanok. előfordul, hogy egy-egy határozatunk nem fedi pontosan az igényeket, a követelményeket. nem könnyű ezt beismerni, de sokkal nagyobb hiba mereven ragaszkodni egy hibás határozathoz.

a magyar szakszervezeti mozgalomban az ágazati szakszervezetek önállóan dolgoznak. az alapszervezeteket - ahol a szakszervezetek tevékenységének súlypontja van - ők irányítják. mégis, mintha nem volna teljesen világos, hogy a szot a szakszervezeti mozgalom elvi irányítója és nem operatív vezetője.

ezípedig meg kell érteni, mert ebből következik az ágazati szakszervezetek egyre növekvő felelőssége és kötelessége. ebből következik az is, hogy a szot nem részletkérdésekkel, hanem a mozgalom egészét érintő kérdésekkel foglalkozik.

/folyt.köv./

- 20 -

BP

bkk 1. /gáspár sándor ...20.folyt./um

a szakszervezeti munka nagyobb foku társadalmasítására van szükség. ehhez jól kidolgozott elképzelések, valamint hatékony és áttekinthető információrendszer kell. és természetesen kis létszámú, de magasan képzett apparátus. kevesebb papirosmunka és olyan szervezeti demokrácia, ahol a tisztségviselők látják, hogy munkájukra, véleményükre és tapasztalataikra valóban szükség van.

munkánk társadalmasításában is nagy jelentőségű, hogy a legutóbbi kongresszusunkon hozott határozatok értelmében a beszámolási időszakban jelentős mértékben kibővült és minőségileg megváltozott a szakszervezeti bizalmiak feladat- és hatásköre és ezzel együtt felelőssége.

most a bizalmiak, főbizalmiak és helyetteseik adják aktívaink többségét, mintegy 70 százalékát. a szakszervezeti mozgalom csak akkor képes hivatásának megfelelni, ha tevékenységét át- meg átszövi a dolgozókkal, a tömegekkel kialakított és ébren tartott állandó kapcsolat. a bizalmiak mozgalmunk elsőszámu aktivistái. felelős politikai tényezők. joggal érdemelték ki és élvezik dolgozó társaik megbecsülését, bizalmát. valamennyi szakszervezeti tisztségviselő közül ők ismerik legmélyebben, legalaposabban a munkahelyi viszonyokat, a helyi feladatokat és dolgozó társaikat is, hiszen közöttük élnek, velük együtt dolgoznak. de ugyanakkor nekik kell a leggyakorlatiasabban ismerniük a szakszervezetek célkitűzéseit, törekvéseit és lehetőségeit is. megválasztásukkal nemcsak a szakszervezeti csoportok tagjaitól kapnak mandátumot, hanem az egész szakszervezeti mozgalomtól is arra, hogy felelősséggel képviseljék, védjék a dolgozók érdekeit, és mindezt úgy tegyék, hogy a nagyobb közösség, a társadalom érdeke se szenvedjen csorbát. gondoskodni kell arról, hogy a bizalmiak, a főbizalmiak megfelelően felkészüljenek szerepük jó ellátására.

erősíteniük kell a szakszervezetek tevékenységében azt a készséget és képességet, hogy a tagságot foglalkoztató gondokat időben észleljük, és a fagsággal együtt keressük és találjuk is meg a gyors és a legjobb megoldást. a tagság nem azt kéri és várja tőlünk, hogy minden felvetődő gondot azonnal oldjunk meg. tudja jól, hogy ez nem lehetséges. azt azonban igényli és várja, hogy figyeljünk fel ezekre és őszintén, nyíltan válaszoljunk.

/folyt.köv./

- 21 -

BP

bkk 1. /gáspár sándor ...21.folyt./um

a szakszervezeti mozgalom vezető szervei elsősorban saját tagságuknak felelősek. és ha a tagság ezt nem érzi kellően, aligha ő az oka. a mi munkánkban kell keresni a hibát.

a tagságnak jobban kell ismernie azt, amit érte, nevében a szakszervezeti szervek és aktivisták tesznek. ezen az alapon érzi magáénak és sajátjának a szakszervezetet. ha mindig megértésre, támogatásra, védelemre talál, és mindig egyenes választ, magyarázatot kap kérdéseire, aggályaira.

munkánk javítását befolyásolják az állami irányításban bekövetkező változások. ki kell munkálnunk, hogy az iparági szakszervezetek miképpen működjenek együtt az ipari minisztériummal, milyen szervezeti formái legyenek ennek, és milyen feladatok hárulnak a szakszervezetek országos tanácsára.

tovább növekszik a vállalatok önállósága, de a szakszervezeti szervek önállósága is abban, hogy a vállalati döntésekben, a döntések végrehajtásának ellenőrzésében részt vegyenek. ehhez az üzemi szervezeteknek sokoldalu támogatást kell kapniuk a szakszervezeti mozgalom vezetésétől. azon leszünk, hogy minél hamarabb megtaláljuk azokat a célszerű szervezeti formákat, módszereket, amelyekkel az új körülmények között segíteni tudjuk az ipar tevékenységét.

tisztelt kongresszus!

a magyar szakszervezetek elveiket és legszebb hagyományait követve vesznek részt a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban. szolidárisak minden olyan szakszervezettel, amely a dolgozók érdekeit szolgálja, és arra törekszenek, hogy a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban tovább erősödjenek és váljanak uralkodóvá a sokoldalu kapcsolatok, egymás tisztelete, megbecsülése és a közös feladatokért érzett felelősség alapján. ennek megfelelően nemzetközi tevékenységünknek lényegében két fő iránya van. az egyik a kétoldalu kapcsolatok erősítése, a másik a szakszervezeti világszövetségben kifejtett tevékenységünk. segítjük a szakszervezeti világszövetség tevékenységének és céljainak, pozitív törekvéseinek megismertetését, megvalósulását. az utóbbi időben - legutóbb a moszkvai tanácsülésen - történtek erőfeszítések annak érdekében, hogy a szakszervezeti világszövetség tevékenysége megfeleljen a mai, korszerű követelményeknek.

/folyt.köv./

BP

- 22 -

bkk 1. /gáspár sándor22.folyt./um

a szocialista országok szakszervezeteivel való együttműködésünk állandó erősítése természetes törekvésünk. azonos elvi alapok és azonos társadalmi berendezkedés köt össze bennünket. ez olyan erős kötődés, amely módot ad a lehető legszorosabb baráti és testvéri együttműködésre. a szocialista országok szakszervezetei sok tekintetben azonos feladatok megoldásán fáradoznak. keressük azokat az eszközöket, amelyekkel saját országainkban a dolgozó emberek boldogulását, szebb életét a szakszervezetek a legeredményesebben tudják segíteni, miközben szüntelenül erősítjük a dolgozók érdekeinek képviselőit és védelmét. gazdag és sokrétű az a terület, ahol kapcsolataink erősödhetnek. a konkrét kérdésekben egymás véleményének és tapasztalatainak ismerete kölcsönösen gazdagít bennünket, és segít a nehézségek elkerülésében.

segít, hogy bátrabban és magabiztosabban járjuk azt az utat, amelyet sokszor önmagunknak kell megtalálni, kipróbálni.

segít abban, hogy hivatásunknak a munkáshatalom körülményei között mind magasabb szinten tudjunk eleget tenni.

a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egyik pólusa a szakszervezeti világszövetség, de létezik még két másik nemzetközi szakszervezeti központ is. a három szakszervezeti szövetség együttes létezése realitás. a dolgozó emberek ügyének szolgálata tulnó az országhatárokon és megoldásuk nem bírja el a nemzeti korlátokat, a nemzeti önzést. a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban, ha annak hagyományaihoz hűen és következetesen akarunk tevékenykedni, akkor a jelenleginél erőteljesebben és meggyőzőbben kell kiemelni azt, ami összeköt bennünket.

minden szakszervezetnek tudomásul kell vennie, akkor tesz jó szolgálatot a nemzetközi szakszervezeti mozgalomnak, ha az eltérő álláspontok ellenére átérzi a felelősséget és megmarad, sőt fejlődik a hajlandósága az együttműködésre a közös ügy érdekében, a minden fél számára elfogadható módon. számos olyan kérdés van, amely az egész világon a dolgozók életét alapvetően befolyásolja. a legfontosabb az enyhülés folytatása, a béke és a biztonság megszilárdítása és más, a dolgozó emberek sorsát, életét nagymértékben befolyásoló kérdések.

/folyt.köv./

- 23 -

BP

bkk 1. /gáspár sándor...23. folyt./um

nem lehet kétséges, hogy az együttes fellépés elősegíti a pozitív megoldást. ez a felismerés sok szakszervezetben megerősödött. számos tény bizonyítja, hogy egyre több az olyan felelős vezető, aki messzebb lát a múlt, és a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban az együttműködésért dolgozik. ennek az eredménye a kapcsolatok fejlődése, erősödése és az is, hogy ma már a nemzetközi munkaügyi hivatal keretében a különböző irányzatú szakszervezetek vezetői rendszeresen találkoznak.

erősítjük és bővítjük kapcsolatainkat a fejlett tőkés országok szakszervezeteivel. az a törekvésünk, hogy a szocialista országok szakszervezetein túl az egész nemzetközi munkásosztály is lássa és ismerje, hogy a magyar szakszervezetek a munkáshatalom birtokában mit tesznek a dolgozókért. a fejlett tőkés országokban működő szakszervezetekkel kiépült kapcsolatainknak gyakorlati haszna is van: tapasztalatokat szerzünk arról, hogy a fejlett tőkés országok szakszervezetei hogyan oldják meg a tagságuk számára fontos kérdéseket. tanulhatunk és tanulunk is egymástól.

a fejlődő országok szakszervezeteinek a segítése internacionalista kötelességünk. ebben nem elveink és világnézetünk exportja a célunk. az vezet bennünket, hogy erőnkhez mértén segítsük ezekben az országokban a szakszervezeti munka megteremtését és fejlesztésének lehetőségeit. a fejlődő országokban működő szakszervezetek számára az anyagi segítség, tudjuk, nagyon fontos. mi nem vagyunk gazdag és nagy szakszervezeti mozgalom, de segítjük őket anyagilag is. ezt az teszi számunkra lehetővé, hogy négy és félmillió tagunk külön is áldoz e célra a szolidaritási alaphoz való hozzájárulásával.

tudjuk, e szakszervezetek számára az anyagi segítségen túl nagy jelentősége van annak, hogy mélyen megismerjék a szocialista országok életét és szakszervezeteik tevékenységét. az itt látottak segítenek számukra is elképzeléseket kialakítani, saját munkájukra és tagságuk emberibb életének formálására.

/folyt.köv./

- 24 -

3P

bkk 1. /gáspár sándor...24. folyt./um

az együttműködésben a nemzetközi szakszervezeti mozgalom legszebb hagyományai közé tartozik a szolidaritás érzése. ezen nevelkedett számos munkásnemenzede és vezető. a szolidaritás és a közös feladatok megvalósításáért a felelősségérzet a legnagyobb összekötő erő. erős összekötő kapocs, mert tiszta ügyet szolgálni csak tisztességes szándékkal és tiszta eszközökkel lehet. nagy szerencséje a nemzetközi szakszervezeti mozgalomnak, hogy az ezt felismerők száma gyarapodik. a világ első szocialista országának szakszervezeti mozgalma, a szovjet szakszervezetek, létezésük óta szüntelenül példát mutatnak a nemzetközi szolidaritásból, a közös feladatok iránti felelősségérzetből. mindenkor a legtöbb áldozatot vállalták a munkásügyért, önzetlenül és mindenki számára példamutatóan.

tisztelt elvtársak!

napjainkban nagy érdeklődés kíséri a sajnálatos lengyelországi eseményeket. hogy ott mi történt, azt mindannyian tudjuk. az események indítékainak feltárása és elemzése nem a mi feladatunk. a magyar szakszervezetek szolidárisak a szocialista lengyelországgal, a lengyel dolgozókkal. reméljük és hisszük, hogy a szocializmus vívmányait lengyelországban a párt, a kormány, a szakszervezetek, a dolgozók meg tudják védeni és megtalálják a kibontakozáshoz vezető utat. mélyen hisszük azt is, hogy ugyanakkor levonják a tanulságokat azokból a hibás módszerekből, amelyek ezt a helyzetet előidézték. lesz energiájuk a hibák megszüntetéséhez, a szocialista építőmunka folytatásához. lesz erejük szembeállni minden olyan szándékkal, amely a szocialista rendszer ellen irányul.

kedves elvtársak!

hazánk és a szakszervezetek életében egyaránt jelentős időszakot zárunk. az elmúlt öt esztendőben tovább növekedtek eredményeink. újabb lépéseket tettünk előre, ugyanakkor gondokban sem volt szűkmarku ez az időszak. de mindezzel együtt érdemes szétnéznünk az országban. van mit látnunk, tapasztalunk. látjuk, hogyan épült hazánk, gyarapodott népünk. gazdagabbak, érettebbek lettünk. ugyanakkor nehézségek is jelentkeztek az energiaválság, a nemzetközi piac és sok egyéb tényező hatásaként. ezek saját gyöngeségeinkre, de erőnkre is rámutattak. arra, hogy van tudás, van képesség és akarat népünkben, hogy urrá legyünk gondjainkon.

/folyt.köv./

- 25 -

3P

vbkk 1. /gáspár sándor25.folyt./um

sikerrel és nehézségekkel együtt volt igaz és szép az elmúlt öt esztendő. népünk egy jobb és szebb élet három és fél évtizedes útján tett újabb lépéseket. tudjuk, nem értünk még a csúcra. de azt is látjuk, hogy jó irányban haladunk. emberöltők elmaradását pótolva, tartalmas életet teremtünk hazánkban, ahol mindenki biztonságban élhet, dolgozhat, alkothat. ezt a világ sok népe szívesen vallaná magáénak.

ahová eljutottunk, oda munkánkkal jutottunk el. a munka mindig központi kérdés volt számunkra, de a jövő minden eddiginél jobban középpontba állítja és életünk egészét meghatározó tényezővé teszi. az „élet anyját”, tiszteljük a munkában, amelytől minden eddigi és „jövendő győzelmünk”, ered.

célunk változatlan: szocializmust építünk! olyan élet megteremtésén munkálkodunk, amelyért a munkásmozgalom és a magyar nép legjobbjai a múltban is és ma is küzdöttek. jelentős eredményeket értünk el - ezeket kell és érdemes megőrizni, megvédeni és tovább gyarapítani.

tisztelt kongresszus!
kedves elvtársak!

a beszámoló végén ismételten hangsúlyozni kívánom, hogy a xxiii. kongresszus határozatainak megvalósítása eredményes volt. a szakszervezeti mozgalom helyzete alapvetően jó. ereje, társadalmi megbecsülése és súlya növekedett. egyre aktívabb részese a hatalom gyakorlásának, a politika kialakításának és megvalósításának. pártunk eszmei-politikai irányításával a magyar szakszervezetek a szocialista társadalom politikai rendszerének önálló, fontos szerepet betöltő részévé váltak.

mindez nem kevés eredmény. ezekben az eredményekben tükröződik a szakszervezeti mozgalom tisztségviselőinek, aktivistáinak hozzáértő, a szocializmus ügye iránti elkötelezettségtől áthatott áldozatkész munkája, tükröződik több mint négy-milliós tagságunk bizalma és tenniakarása, amelyért e fórumnak is köszönetet mondunk. megítélésem szerint ez a bizalom és cselekvőkészség olyan „energiahordozó”, amelyből mindig több lesz, ha jól gazdálkodunk vele.

/folyt.köv./

BP

- 26 -

bkk 1. /gáspár sándor...26.folyt./um

a mi nagyszerű hivatásunk, a munkáshatalomért érzett felelősségünk szüntelenül arra ösztönöz bennünket, hogy mindig jobbitsunk munkánkon. most is ezt kell tennünk, mert a mozgalom utóbbi öt esztendeje sem volt hibáktól mentes. még nagyobb alázattal, még kevesebb önhittséggel, még odaadóbb munkás-lelkiismerettel kell ügyünket képviselni, feladva a csalhatatlanságba vetett hitet. a munkásosztály szolgálata nem bírja el a formalitást, a felszínességet, az önzést. mi büszkéek vagyunk arra, amit népünk alkotómunkájával elértünk, de nem hunyhatunk szemet problémáink, gondjaink felett.

társadalmunk a munka társadalma. igazságosabb minden eddigi társadalomnál. ezt a társadalmi rendszert mi hoztuk létre. közös küzdelmeink, közös törekvéseink testesülnek meg mindabban, amit elértünk és amire büszkéek vagyunk. ez ad nekünk jogot arra is, hogy elégedetlenkedjünk azzal, amit még nem oldottunk meg. kongresszusunk méltó fórum arra, hogy reálisan értékelje az elmúlt években végzett munkánkat és megszabja a további fejlődés tennivalóit.

kérem a tisztelt kongresszust, hogy ilyen szellemben vitassa meg, egészítse ki és fogadja el a szakszervezetek országos tanácsának írásos és szóbeli beszámolóját és a határozati javaslatot.

köszönöm a figyelmet!

/mti/

- 27 -

BP

bkk. 2. gáspár sándor beszédének rövidített szövege

sl/rj pp ie

1980. december 12.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk gáspár sándor pénteki, kongresszusi beszédének rövidített szövegét, a szöveg

f e l o l d á s i g e m b a r g ó s !

x x x

tisztelt kongresszus!

kedves elvtársak!

a xxiii-ik kongresszusunkon úgy fogalmaztunk meg feladatunkat, hogy magasabb szinten tudjuk segíteni társadalmi céljaink elérését, népünk, országunk boldogulását, szellemi és anyagi gyarapodását.

nem új programot hirdettünk meg, nem új célokat tűztünk magunk elé. a munkáshatalom erősítése, a dolgozók érdekeinek képviselete és védelme mindig alapvető feladata, hivatása volt és marad a szakszervezeti mozgalomnak.

a számvetést az elmúlt öt esztendő munkájáról elvégeztük, ezt az írásos jelentés tartalmazza. a társadalmi helyzet általános elemzése nem feladatunk, ezt megtette pártunk xii. kongresszusa, ezzel az elemzéssel mi egyetértünk.

az kell most számon kérni önmagunktól, hogy milyen színvonalon, milyen hatásfokkal dolgoztunk? eleget tettünk-e a társadalom életében betöltött, egyre növekvő szerepünknek? tudjuk-e képviselni tagságunk érdekeit, törekvéseit?

/folyt.köv./

-28-

bkk. 2. / gáspár... 1. folyt./rj

megítélésünk szerint a szakszervezeti mozgalom magyarországon olyan politikai, jogi és mozgalmi lehetőségekkel rendelkezik, amelyek biztosítják, hogy eleget tudjon tenni a növekvő követelményeknek. a szakszervezeti mozgalom elfoglalta az őt történelmileg megillető helyet, részese a hatalomnak és nemcsak a politika végrehajtásának a segítője, hanem részt vesz a politika alakításában, formálásában is.

a szakszervezeti tevékenység általános elveire vonatkozó alapvető megállapítások ma is helyesek és érvényesek, de ez nem jelent változatlanságot, új utakat kellett törni, ehhez utmutatót adott a lenini tanítás és támaszkodhattunk a magyar szakszervezeti mozgalom hagyományaira, mi ennek alapján és saját helyzetünkre építve indultunk el.

hosszu - még ma sem befejezett - folyamat eredményeként kialakult a szakszervezeteknek a párthoz, a kormányhoz, a munkáshatalomhoz való viszonya, ez nem mindig volt rendezett, nekünk saját történelmi tapasztalatunk van arról, hogy szocialista viszonyok között sem automatikusan és nem önmagától alakul ki és fejlődik a szakszervezetek szerepe.

ha a politikában torzulás jelentkezik - és nálunk 1956 előtt ilyen torzulás jelentkezett -, akkor ez érezteti hatását a szakszervezetek szerepének érvényesülésében is, a sajátos magyar személyi kultusz azt eredményezte, hogy a pártot olyan tulajdonságokkal ruházták fel, amelyekkel nem rendelkezett és soha nem is rendelkezhet, úgy vélték: képes mindent önmaga elvégezni.

formailag minden rendben volt. léteztek szakszervezetek, de jogkör és hatáskör nélkül, ennek az időszaknak ezért az volt a sajátossága, hogy a szakszervezeti mozgalom ugyanazt csinálta és ugyanugy, mint a párt és a kormány, ezzel a szakszervezeti mozgalom jellegtelenné, ,,arcnélkülivé,, vált.

/folyt.köv./

-29-

bkk. 2. / gáspár... 2. folyt./rj

a magyar szocialista munkáspárt felismerte, hogy szakítani kell ezzel a felfogással és gyakorlattal. szocialista viszonyok között a tulajdonos a nép, a munkásosztály. a párt, a kormány, a szakszervezet együttesen, de saját hivatásuk szerint szolgálják a népet, a munkásosztályt, a dolgozókat.

az így kialakult munkamegosztásnak az a következménye, hogy a párt, mint vezető erő, tud építeni az önállóan dolgozó szakszervezetekre. tud különböző véleményeket, tapasztalatokat összegezni és ennek alapján dönteni. ahhoz, hogy a társadalom vezető ereje szintetizálni tudjon, különböző véleményekre van szüksége, amelyekből ki tudja választani a legjobbat.

a szocialista építőmunka még ma is sok ismeretlent tartalmaz. gondolkozni kell. minél több szervezet gondolkodik - a maga ismeretei, felkészültsége, tömegbázisa alapján - annál kisebb a tévedés lehetősége.

a vitatkozáshoz több vélemény kell. nem véletlenül épült be a mi társadalmunk irányításába az az elem, hogy ma már a munkásosztály, a dolgozó nép élet- és munkakörülményeit, a társadalmi fejlődés egészét érintő egyetlen lényeges kérdésben sem lehet dönteni a szakszervezetek nélkül.

ha vannak a szocialista társadalom fejlődésének törvényszerűségei - már pedig vannak -, akkor - véleményem szerint - ez is közéjük tartozik.

nemzetközi méretekben még ma sem csitult, sőt mostanában felé

lénkült a vita arról, hogy a szakszervezetek a szocialista társadalom viszonyai között milyen szerepet játszanak. nagyon sok fogalom keveredik ebben a vitában és a viták indítékai is különbözőek.

sokan érthetetlennek tartják, hogy a szocialista szakszervezetek együttműködnek az állammal. az ilyen felfogást valószínűleg számonkérjük a szakszervezetek függetlenségét. a mi álláspontunk ismert.

/folyt.köv./

-30-

bkk. 2. /gáspár...3. folyt./rj

sem a kormánnyal való szembenállás, sem a függetlenség nem örök kategória a szakszervezetek számára. ez egy adott társadalmi-történelmi szakaszban érvényesül. természetes a kapitalista társadalomban, de nem természetes a szocializmusban. használható a kapitalista társadalomban, de a megváltozott társadalmi viszonyok között ez a forma használhatatlan.

a szakszervezet soha sem lehet egy adott kormány-, vagy pártpolitika pusztá eszköze. jogos és érthető, ha a forradalmi szakszervezeti mozgalom a kapitalista országokban meghirdeti és érvényesíteni kívánja az államtól és a pártoktól való függetlenség jelszavát.

a szakszervezetek függetlenségének jelszava itt azt jelenti, hogy a szakszervezetek meg akarják őrizni a munkásosztálynak, a dolgozó népnek a tőkés renddel szembeni teljes cselekvési szabadságát. a szakszervezet ellenzékiessége a kapitalizmusban szükségszerűen következik az osztálya ügye iránti elkötelezettségből.

az ellenzékiesség azonban nem öncél és nem a szakszervezeti munka örökérvényű, általános vonása. a szocializmus körülményei között megváltozik a hatalom jellege. munkásállam jön létre, amely a dolgozók és a szakszervezet törekvéseivel egyező célok valóráváltásán munkálkodik.

a szakszervezet nem maradhat az engesztelhetetlen és mindenáron ellenzéki állásponton. ezzel ugyanis szembefordulna saját osztálybázisával. megszűnne szolgálni azt az osztályt, amely a szakszervezetet létrehozta és élteti. a sztrájk is ezért nem lehet a szocialista társadalom építésének a módszere.

nem lehet, mert minden eszköz, ami rendelkezésünkre áll, a dolgozók helyzetét javítja, életét teszi szebbé. az olyan igények kielégítését azonban, amelyhez ma még nincs meg az anyagi vagy más lehetőség, sztrájjal sem lehet megoldani. sztrájjal nem lennénk gazdagabbak, csak szegényebbek.

/folyt.köv./

-31-

bkk. 2. / gáspár... 4. folyt./rj

az ellenzékiesség, a függetlenség jelszavát a mi körülményeink között a szakszervezetek csakis, mint a szocialista állammal és a kommunista párttal szembenálló programot érvényesíthetnék. de mit is jelentene gyakorlatilag az, hogy a szakszervezetek függetlenek legyenek?

tagadják meg talán a részvételt a döntéshozatalban és a társadalom ügyeinek aktív intézésében, annak ellenőrzésében? vessék el az együttműködést a szocialista állammal és a többi szocialista erővel, a legszélesebb tömegekkel? mondjanak le arról, hogy ne csak kívülről jövő bírálattal, hanem belülről, a kormányzat pozíciójából közvetlenül és gyakorlatilag szóljanak bele a közösségi ügyek intézésébe?

a szakszervezetek tehát nemcsak, hogy nem lehetnek függetlenek a munkáshatalom politikáját megfogalmazó és megvalósító párttól, hanem e politikát magukénak is vallják. hazánkban a szakszervezeti mozgalom önállóan, de nem függetlenül végzi a maga munkáját. a szocialista társadalom építésének politikája sajátunk is. ezért és így elkötelezett a magyar szakszervezeti mozgalom.

tisztelt elvtársak!

a szakszervezetek önállóságának megértése és érvényesülése azt kívánja, hogy az eddiginél pontosabban jeleljük meg társadalmi-politikai elkötelezettségünk alapvető tartalmát. ennek a lényege a szocialista társadalmi rendszerhez való viszony, annak igenlése. egész tevékenységünkkel erősítjük, támogatjuk a munkáshatalmat.

a társadalom célkitűzései nem közömbösek számunkra. azokat sajátunknak tekintjük. ehhez azonban jobban meg kell érteni a szakszervezetek szerepét a fő feladatok kialakításában és végrehajtásában.

nem szabad saját magunk - és tagságunk - figyelmét csak a végrehajtásra korlátoznunk. jobban meg kell ismerni és ki kell fejezni tagjainknak a szocialista társadalom építésével és fejlesztésével kapcsolatos ténylegesen jelentkező igényeit és szándékát.

/folyt. köv./

-32-

bkk. 2. / gáspár... 5. folyt./rj

a szocialista társadalomban a szakszervezetek azzal, hogy részesei a hatalomnak, korántsem alakultak át „állami szervezetekké”, a szocialista államot és a szakszervezeteket a célok alapvető azonossága köti össze, de gyakorlati funkcióik mások. a szocialista állam nem ellenőrzi a szakszervezetek tevékenységét, viszont az állam tevékenysége a tömegek ellenőrzése alatt áll. ebben a társadalmi ellenőrzésben a szakszervezetek is részt vesznek.

az állami és a szakszervezeti szervek valamennyi szinten egyenrangú partnerek. alá- és fölérendeltségi viszony nincs közöttük. feladatuk együttműködni az együttes célért és segíteni egymást.

az állami és a gazdasági szervekkel a közös cél megvalósítása érdekében történő együttműködésünk természetesen magában foglalja, hogy ha valamely állami vagy gazdasági szerv döntései adolgozók érdekeit csorbítanák, vagy törvényeket sértenének, az ellen határozottan fel kell lépniük. ehhez minden eszköz rendelkezésre áll egészen a vétőjogig.

ebben az együttműködésben nagy jelentőségűek az iparági szakszervezetek és a miniszterek, a megyei állami és szakszervezeti vezetők tanácskozásai, valamint az igazgatók és az szb-titkárok tárgyalásai. külön ki kell emelni a kormány és a szot vezetőinek mintegy husz éve tartó rendszeres megbeszéléseit. bevált az a gyakorlat is, hogy a szot képviselője rendszeresen részt vesz a kormány ülésein.

ezek a találkozások nem mindig a teljes egyetértés jegyében zajlanak le. sokszínű és eleven viták vannak. de nem a presztizst védjük a vitákban, hanem kölcsönösen a dolgozók, a társadalom ügyét szolgáljuk. nagy értékű ez a gyakorlat, hasznára van a szocialista építőmunkának.

tisztelt kongresszus!

a szakszervezetek tevékenységének alapkérdése az érdekképviselési, az érdekvédelmi és a gazdaságsegítő tevékenység egysége. ma a legtöbb nehézség az érdekképviselési és érdekvédelmi tevékenység érvényesítésében jelentkezik.

/folyt. köv./

-33-

bkk. 2. / gáspár... 6. folyt./rj

miben jelentkezik ez a nehézség? abban, hogy érdekképviselői tevékenységünk gyakorlása eddig lényegében a szakszervezeti vezető testületekre hárult. Ők alakították ki a szakszervezetek véleményét a kormány, a különböző állami szervek elképzeléseivel kapcsolatban. ez a gyakorlat eddig megfelelt, de most tovább kell lépniük; következetesen figyelembe kell venni a közvetlen demokrácia adta lehetőségeket.

a szakszervezeti vezető testületeknek véleményük kialakítása előtt minden fontosabb kérdésben ki kell kérniük a tagság, a bizalmiak, a bizalmi testületek véleményét. most lesz erre egy nagyon jó alkalom.

dönteni kell az ötnapos munkahét bevezetéséről. mindenképpen az a helyes, hogy ennek részleteit a különböző munkaterületeken maguk az érintettek - tehát a vasasok, a pedagógusok, a kereskedelmi dolgozók - vitássák meg és mondjanak véleményt, mielőtt megtörténik a döntés.

a munkásosztály számára az érdekvédelmi funkció adja ma is a szakszervezetek történelmi igazoltságát. enélkül a szocializmusban sem szakszervezet a szakszervezet. a szakszervezetek képesek arra, hogy a társadalomban létező érdek- és nézetkülönbségeket felszínre hozzák.

a szakszervezeti mozgalomnak a maga eszközeivel szolgálnia kell, és szolgál is a társadalmi haladást segítő minden ésszerű intézkedést. de a társadalmi érdekek érvényesítése nem szoríthatja háttérbe a jogos szakmai és más csoportérdekek intézményes kifejezését, az egyéni, vagy közvetlen napi érdekek és jogok védelmét, mert ezzel előbb-utóbb maga a társadalmi érdek, a távlati érdek, a közös ügy érvényesülése kerülne veszélybe.

/folyt.köv./

3P

-34-

bkk. 2. / gáspár... 7. folyt./rj

a dolgozó, az állampolgár számára a munkáshatalom erkölcsi értéke szűrkül el, ha nem intézik emberségesen, elveinknek megfelelően az ő ügyét. az érdekvédelemben számolni kell a társadalmi realitásokkal, de ugyanugy számolni kell az emberekkel, szükségleteikkel, érdekeikkel is. a szakszervezeti érdekvédelemnek a munkahelyen - a napi értelemben véve -, alapvetően egyénekre irányulónak kell lennie, főleg a munkabér, a munkakörülmények, a munkavédelem kérdéseiben. ez gyakorlatilag azt követeli, hogy felettük, mellettük és nélkülük nem szabad előre eldönteni a dolgozókat érintő kérdéseket.

mindez azonban nem megy viták és „harc”, nélkül. maga a társadalmi érdek sem érvényesül megfelelően, ha nem tudjuk összekapcsolni a csoport- és rétegérdekekkel, mert nem létezik „önmagában”, a csoport- és egyéni érdektől teljesen független társadalmi érdek. arra kell törekedni, hogy az egyéni és rétegérdekek a demokratikus fórumokon hangot kapjanak és a társadalmi érdekekkel összhangban megoldódjanak. mindezek következtében a szakszervezetek érdekvédelmi tevékenységében előtérbe kerül az érdekek hozzáértő felmérése és ésszerű kompromisszumok útján történő kielégítése. természetesen, ennek a munkának távolról sincsenek olyan látványos formái, mint a kapitalista országok szakszervezeti tevékenységének.

innen származhat az a látszat, mintha a szocialista társadalomban működő szakszervezetek és a szocialista gazdasági, vagy állami vezetés viszonya idilli lenne, közöttük semmiféle vita vagy konfliktus nem létezne! pedig létezik, csak ezek megoldási módja merőben más és sokkalta gyümölcsözőbb a dolgozók számára, mint a tőkés viszonyok között.

a szakszervezet vonzereje oly mértékben nő, amilyen mértékben kapcsolódni tud tagságához, a mögötte levő szocialis réteghez, ahogyan ragaszkodik a maga sajátos érdekvédelmi arculatához és szociális bázisához, és ehhez erősen kötődve keresi a maga sajátos mozgásterét a célok, feladatok megvalósításának segítségével.

alapvető tévedést tükröz az a gyakorlat, amelyek a közvéleményt foglalkoztató, általa jól-rosszul ismert gondokról hallgat, mert ezt valamilyen megfontolásból kellemetlennek érzi. a társadalmi feszültségek akkor is megvannak, ha nem beszélünk róluk.

/folyt.köv./

-35-

3P

bkk. 2. / gáspár... 8. folyt./rj

ahhoz, hogy ezeket feloldjuk, ismernünk kell tükröződésüket a közvéleményben, mélyrehatóan, sokoldalúan vizsgálnunk kell a kiváltó okaikat. mindezekről nyíltan kell beszélni a dolgozókkal és elő kell segíteni sajátos eszközeinkkel a megoldást.

hazánkban joggal úgy érezzük, hogy megtettük mindazt, amit lehetett, életünk jobbátételéért. még akkor is, ha még mindig nincs elég lakás, akkor is, ha most magasabbak az árak, és ha bizonyos rétegeknek, jól tudjuk, még alacsony a keresete. meggyőződésünk azonban, hogy ma csak ennyire van lehetőségünk. ám azon kell együtt dolgozni, hogy holnap többre legyen módunk.

a szakszervezetek munkájáról, annak eredményeiről és gyengeségeiről a választásokon, az iparági-ágazati kongresszusokon széles körű és megalapozott értékelés született. egymillió dolgozó szólalt fel, értékelte tevékenységüket és az eddigieknél is magasabb követelményeket támasztott. mindezek összegzéseként a szakszervezetek mintegy 600 ajánlást és több mint 800 észrevételt küldtek a szót-hoz. ezek az ajánlások tartalmazznak minden olyan fontosabb kérdést, amely a dolgozókat foglalkoztatja és átfogják a szakszervezetek tevékenységének egészét.

az ajánlások jelentős részét figyelembe vettük az írásos jelentés, valamint a határozati javaslat elkészítésénél, a többit pedig be kell építeni a szakszervezetek napi munkájába és távlati terveibe.

a felszólalások és az ajánlások alapvetően három-négy téma köré csoportosulnak. leggyakrabban a gazdálkodással, a kiegyensúlyozott, nyugodt munkához szükséges feltételekkel, a dolgozók aktivitásának, tenniakarásának kérdéseivel foglalkoztak. sok felszólalás és ajánlás foglalkozott a demokrácia érvényesülésével, a művelődési lehetőségekkel, valamint a szakszervezetek belső életével is.

/folyt.köv./

-36-

BP

bkk. 2. / gáspár... 9. folyt./rj

tevékenységünknek ez a széles körű értékelése, a tennivalók együttes mérlegelése lehetővé teszi, hogy itt a kongresszuson az ajánlásokban szereplő kérdéseknek ne a részleteivel, hanem főbb összefüggéseivel foglalkozzunk. ugyanakkor az egész szakszervezeti mozgalomnak le kell vonni belőlük néhány következtetést is:

- mindeneelőtt azt, hogy a választások során ismét érezhető volt, milyen nagy mértékben van jelen és hat életünkben a dolgozók felelősségérzete, kötelességtudata, önmaguk és a társadalom sorsának alakulása iránt;
- fontos következtetés, hogy a dolgozók látják és értik: minden eddigi eredményünk csak kemény és következetes munka alapján jöhetett létre. jövőbeni munkánk eredményességét is jórészt abban látják, mennyire tudunk szabad utat biztosítani a tenniakarásnak, hogy ne elégedjünk meg a középszerűséggel, a szürkeséggel, jobban vegyük észre a valós emberi értékeket és jobban becsüljük meg a közösségért tenni akaró és tudó embereket;
- nem talajtalan követeléseket támasztottak, hanem - a dolgozók felelősségével - reálisan megfogalmazták azt, amit elvárnak önmaguktól és mindenkitől. azt helyezték előtérbe, ami előreviszi a dolgozók, a társadalom ügyét;
- az ajánlások bizonyítják, hogy a dolgozók csakugy, mint a szakszervezetek, belülről és cselekvően, nem pedig kívülről és tétlenül nézik az eseményeket.

gazdaságpolitikánk és általában céljaink realizálásának alapvető feltétele, hogy sikerül-e minden erőt összefognunk a végrehajtás érdekében, sikerül-e elfogadtatni a célokat és cselekedni értük.

eddiggi eredményeink elérésében a szocialista munkamozgalomnak nagy szerepe volt. a dolgozó embernek a szocializmus iránti elkötelezettsége öltött benne konkrét formát.

/folyt.köv./

BP

-37-

bkk. 2. / gáspár... 10. folyt./rj

változatlanul úgy tekintünk a munkaversenyre, a szocialista brigádmozgalomra, mint a gazdasági feladatok megoldásának nélkülözhetetlen segítőjére, a magatartás, a gondolkodás és a tisztességesen végzett munka tömeges formálójára.

a továbbfejlődés lehetőségeit a közeljövőben ismét meg kell határoznunk. arra kell törekedni, hogy a munkahelyi közösségeknek nagyobb legyen a felelőssége és szava az egyes emberek munkájának, magatartásának anyagi és erkölcsi elismerésében.

meg kell személyesíteni a kollektívákban az eredményeket is, a hiányosságokat is. a közösségek mögött „ne tűnjön el”, és váljon személytelenné az egyes ember munkája, kötelessége, magatartása. válják világossá mindenütt és mindenki előtt, hogy elkötelezett magatartás csak megbecsült munka, konkrét célok rendszerében bontakozhat ki teljesen.

a mi társadalmunk a munka társadalma, amely az embereket elsősorban munkájuk és nem rangjuk szerint becsüli. ezért arra törekszünk, hogy ne sülyedjen el egyetlen hasznos kezdeményezés sem az értetlenség, a közömbösség ingoványában.

elvtársak!

a dolgozók tenniakarása teljes mélységben csak a demokráciával, a műveltséggel, a hozzáértéssel szoros egységben bontakozhat ki. sok nehézség fakad abból, hogy ezt még nem mindenütt ismertük fel. sohasem fogunk egyről a kettőre jutni, ha egymástól elválasztva, elkülönítve egyszer segítjük a gazdálkodást, másszor nevelünk, vagy éppen a demokratizmust gyakoroljuk. szakítani kell ezzel a szemlélettel és gyakorlattal.

a demokrácia jelszava helyes, önmagában is jelentős. de félrevezet, ha a tömegeknek valójában nem ad módot arra, hogy saját vállalatuknál a gazdálkodás, az elosztás alapkérdéseit érdemben tudják vitatni és ha a viták leszűkülnek kisebb jelentőségű problémákra.

/folyt.köv./

BT

bkk. 2. gáspár... 11. folyt./um

a pusztá részvétel még nem jelent fejlett munkahelyi demokráciát: statisztikaként is lehet szerepeltetni. a munkahelyi demokrácia emél több: a döntésben, a végrehajtásban, az ellenőrzésben való részesedés, a tényleges hatalmi jogkörök birtoklása.

a gazdasági feladatokat a vezetők önmaguk egyedül képtelenek megoldani. kell a dolgozók, a tömegek egyetértése, helytállása, ellenőrzése. más ut nincs. mély meggyőződésünk, hogy a vezetők és vezetettek megfelelő, és a mi elveink szerinti alkó kapcsolatainak kiépítése nélkül nincs igazi előrehaladás.

most a munkahelyeken megérett a lehetőség a demokrácia fejlesztésének újabb lépéséhez. a gazdasági vezetők ki-nevezésébe, munkájának megítélésébe történő beleszólást kisé-lesítjük az igazgatótól egészen a munkahelyi vezetőig. meggyőződésünk, hogy ez jelentősen elő fogja segíteni a feladatok végrehajtását, a dolgozók és a vezetők közötti viszony további javulását.

Látnunk kell, hogy amíg a gazdálkodás hatékonyságában nem tudunk jelentősebb eredményeket felmutatni, addig az életszínvonal gyors fejlődésére nincs lehetőség. ez olyan realitás, amelyet tudomásul kell vennünk. ezért ma legfőbb feladatunk az elért életszínvonal megőrzése.

ismerve azonban lehetőségeinket, jól tudjuk, hogy a mai életszínvonal megőrzése, s az életkörülmények jobbítása is nagy erőfeszítést, és mindannyiunktól nagyon kemény, következetes munkát igényel.

/folyt.köv./

-39-

BT

bkk. 2. / gáspár... 12. folyt./um

a szakszervezetek ezuttal is hangsúlyozzák, hogy mindarra, amit az életkörülmények és az életszínvonal javításában elértünk, büszkéek lehetünk. ugyanakkor azt is hangsúlyozzuk, hogy az eddig elért színvonal még nem az, ami céljainkban szerepel. tovább akarjuk javítani az életkörülményeket, tovább akarjuk növelni az életszínvonalat.

a vi. ötéves terv előkészítésében a szakszervezetek részt vettek. a tervben megjelölt életszínvonal-intézkedéseket reálisnak és igazságosnak tartjuk. reálisnak, mert nem tűznek ki többet, mint amennyire megvan a lehetőség. igazságosnak, mert oda juttatják a rendelkezésre álló anyagi eszközöket, ahol a legnagyobb szükség van rájuk.

ha a gazdálkodásban többet érünk el a tervezettnél, senkinek ne legyen kétsége, hogy ezt a többletet is megfelelő módon elosztjuk.

a tervben célként tűztük ki:

- növeljük a reáljövedelmet és a fogyasztást, fenntartjuk a teljes foglalkoztatottságot;
- emelni és fejleszteni akarjuk az alacsony nyugdíjak összegét, illetve a gyermekgondozási segélyt;
- tovább akarjuk bővíteni a bölcsődei, az óvodai és az általános iskolai hálózatot;
- könnyíteni akarjuk a fiatalok lakáshoz jutását és keressük a megoldást ahhoz, hogy a fiatal értelmiségi dolgozókat bekapcsoljuk a lakásépítési akciókba;
- a családi pótlék emelésével segíteni szándékozunk a nagycsaládok számára;
- jelentős intézkedéseket teszünk az egészségügy fejlesztéséért, a szolgáltatások javításáért, az áruegység szintjének megőrzéséért, sőt javításáért.

/folyt.köv./

3P

-40-

bkk. 2. / gáspár... 13. folyt./um

mit fejeznek ki ezek a szándékaink?

- társadalmunk humanitását;
- azt, hogy életünknek a legégetőbb gondjain szándékozunk enyhíteni;
- e szándékok megvalósítása erősíti a létbiztonságot;
- még tovább szorítják vissza a nem munkából származó jövedelemszerzés lehetőségét;
- ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy növekedni fog azoknak a reálbére, akiknél ezt a végzett munka indokolja.

mindezért terveink találkoznak a dolgozók igazságérzetével. ezért tartják a szakszervezetek is reálisnak és igazságosnak a vi. ötéves tervben foglalt célkitűzéseket. a mai világgazdasági helyzetben értéke és tekintélye van az olyan szándékoknak és terveknek, ha egy ország vállalkozik arra, hogy meglévő eredményeit megőrzi, sőt több tekintetben tovább is fejleszti.

tudjuk, hogy ma még több a jogos igény, mint amit jelenleg ki tudunk elégíteni. tudjuk azt is, hogy vannak még bér-, jövedelmi és szociális feszültségek, amelyeket - amint a lehetőségek engedik - fel fogunk oldani. de most, ha nem tudjuk egyszerre mindenkinek a jogos igényét ki elégíteni, akkor természetesen rangsorolni kell országosan is, üzemi méretekben is. nem tudunk egész rétegek helyzetén egyidejűleg javítani, tehát nagyobb szerepet kell kapnia az egyéni elbírálásnak a bérek és jövedelmek elosztásában, a végzett munka alapján.

szükséges az is, hogy segítsünk azokon a dolgozókon, családokon, akiknek a szociális helyzetén javítani kell. különösen fontos, hogy az életszínvonalat, az elosztást érintő minden döntés demokratizmusára, nyilvánosságára még nagyobb figyelmet fordítsunk a munkahelyeken. ott ugyanis sokat tehetnek azért, hogy a szocialista elosztás valóban a társadalmi igazságérzetnek megfelelően történjen. a mai helyzetben növekszik a vállalatok felelőssége abban, hogy az életszínvonalat megőrizzük, hogy a reálbér ne csökkenjen, és a legfontosabb társadalmi juttatások reálértékét szinten tartassuk.

/folyt.köv./

-41-

3P

bkk. 2. / gáspár... 14. folyt./um

ma már bevonult gyakorlatunkba az árak rendszeres emelkedése. ez nekünk, szakszervezeteknek külön gondot jelent. volt idő, amikor az volt a véleményünk, hogy szocialista viszonyok között az árakat nem szabad emelni. ez az álláspont - ma már látjuk - tarthatatlan.

az életnek megvan a maga realitása. nekünk is tudomásul kellett venni azt, hogy az árak nálunk sem maradhatnak mozdulatlanok. ez, jól tudjuk, gondot okoz. például olyan gondot, hogy az árak emelkedése az átlagnál súlyosabban érint egyes dolgozó rétegeket, családokat és egyéneket.

mit lehet tenni? az árak stabilitásához visszatérni nem lehet. ezt hosszú távon is tudomásul kell venni és számolni kell vele az életszínvonal-politikában mint tényezővel. ezért úgy véljük, a kormánnyal együtt nagyon gondosan kell arra ügyelnünk, hogy az áremelkedések ne okozzanak nehézséget életszínvonalpolitikánk megvalósításában.

az állami szervek minden érintkezés indokoltságát, szükségességét és hatását sokszorosan mérlegeljék, azaz „százszor mérjenek, mielőtt egyszer döntenek”, ez arra is kötelezi az állami szerveket, hogy mielőtt döntenek az árak emelkedéséről, gondosan elemezzék a termelési költségek alakulását, növekedésük indokoltságát, mert ez befolyásolja a fogyasztói árakat.

ugyanakkor tovább kell szigorítani az állami szervek árelőirőző tevékenységét, meg kell akadályozni a visszaéléseket, a nemtörődömséget, a hanyag munkát.

mozgalmunk számára gondot okoz az is, hogy az áremelkedések hatásainak az ellensúlyozására nem készültünk fel. a fogyasztói ár emelkedésének hatása ellen ma még szocialista viszonyok között sincs más eszköz, mint a béremelés, amely a munkásmozgalomnak szinte egyetlen eszköze száz év óta. úgy véljük, hogy ebbe nem kell beletörődnünk. találni kell más eszközöket is.

/folyt.köv./

-42-

3P

bkk. 2. / gáspár... 15. folyt./um

ehhez szükséges elemezni, hogy a dolgozó emberek jövedelmét milyen kiadások milyen arányban terhelik. a szakszervezetek számára úgy tűnik például, hogy a lakásfenntartás terhei hazánkban a jövedelmekhez mérten magasak. a kiadások gondos elemzése szükséges életszínvonal-politikánk pontosabb, részletesebb körvonalazásához. ez lehetőséget adna az életszínvonal összetevőinek egymáshoz viszonyított harmonikusabb alakításához.

tisztelt kongresszus!

a következő években a szakszervezetek belső mozgalmi életét is tovább kell javítani. hogy ez így legyen, ebben néhány kérdésnek különleges jelentősége van.

belső munkánk fejlesztésének a szükségességét már húzamosabb idő óta érezzük. a szakszervezetek több mint husz éve konszolidált viszonyok között végzik munkájukat. ez jó dolog. de a konszolidált viszonyok között mindig megvan a veszélye annak, hogy munkamódszerünk formálissá válik, és feladatainkat rutinból végezzük. megvan a veszélye annak is, hogy tevékenységünk nem a feladatok megoldására, hanem az eljárásokra és a szokások megtartására irányul.

minden forradalmi mozgalom alapvető követelménye, hogy ha befolyást akar gyakorolni a társadalom fejlődésére, ha változást akar elérni, akkor önmagának is változni kell, igazodva a megnövekedett igényekhez. kötelesek vagyunk tehát keresni a jobb munkamódszereket, hogy nagyobb befolyásunk és hatásunk legyen céljaink, elveink megvalósítására, a szocialista építőmunkára.

a társadalmi munkamegosztásban a szakszervezetek feladatai világosak. azokkal a feladatokkal kell foglalkozni, amelyek megfelelnek hivatásuknak, jogkörüknek. de ezekkel érdemben kell foglalkozni! erélyesen szelektálni kell, kevesebb feladatot kell kitűzni, de azt alaposan és következetesen kell elvégezni.

/folyt.köv./

-43-

3P

a szakszervezeti munka nagyobb fokú társadalmasítására van szükség. ehhez jól kidolgozott elképzelések, valamint hatékony és áttekinthető információrendszer kell, és természetesen kis létszámú, de magasan képzett apparátus. kevesebb papiromunka és olyan szervezeti demokrácia, ahol a tisztségviselők látják, hogy munkájukra, véleményükre és tapasztalataikra valóban szükség van.

most a bizalmiak, főbizalmiak és helyetteseik adják aktívaink többségét, mintegy 70 százalékát. a szakszervezeti mozgalom csak akkor képes hivatásának megfelelni, ha tevékenységét át- meg átszövi a dolgozókkal, a tömegekkel kialakított és ébren tartott állandó kapcsolat. a bizalmiak mozgalmunk elsősorú aktivistái. felelős politikai tényezők. joggal érdemelték ki és élvezik dolgozó társaik megbecsülését, bizalmát. valamennyi szakszervezeti tisztségviselő közül ők ismerik legmélyebben, legalaposabban a munkahelyi viszonyokat, a helyi feladatokat és dolgozó társaikat is, hiszen közöttük élnek, velük együtt dolgoznak.

a tagságnak jobban kell ismernie azt, amit érte, nevében a szakszervezeti szervek és aktivisták tesznek. ezen az alapon érzi magáénak és sajátjának a szakszervezetet. ha mindig megértésre, támogatásra, védelemre talál, és mindig egyenes választ, magyarázatot kap kérdéseire, aggályaira.

munkánk javítását befolyásolják az állami irányításban bekövetkező változások. ki kell munkálnunk, hogy az iparági szakszervezetek miképpen működjenek együtt az ipari minisztériummal, milyen szervezeti formái legyenek ennek, és milyen feladatok hárulnak a szakszervezetek országos tanácsára.

tovább növekszik a vállalatok önállósága, de a szakszervezeti szervek önállósága is abban, hogy a vállalati döntésekben, a döntések végrehajtásának ellenőrzésében részt vegyenek. ehhez az üzemi szervezeteknek sokoldalú támogatást kell kapniuk a szakszervezeti mozgalom vezetésétől. azon leszünk, hogy minél hamarabb megtaláljuk azokat a célszerű szervezeti formákat, módszereket, amelyekkel az új körülmények között segíteni tudjuk az ipar tevékenységét.
/folyt. köv./

tisztelt kongresszus!

a magyar szakszervezetek elveiket és legszebb hagyományait követve vesznek részt a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban. szolidárisak minden olyan szakszervezettel, amely a dolgozók érdekeit szolgálja, és arra törekszenek, hogy a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban tovább erősödjenek és váljanak uralkodóvá a sokoldalú kapcsolatok, egymás tisztelete, megbecsülése és a közös feladatokért érzett felelősség alapján. ennek megfelelően nemzetközi tevékenységünknek lényegében két fő iránya van. az egyik a kétoldalu kapcsolatok erősítése, a másik a szakszervezeti világszövetségben kifejtett tevékenységünk. segítjük a szakszervezeti világszövetség tevékenységének és céljainak, pozitív törekvéseinek megismertetését, megvalósulását. az utóbbi időben - legutóbb a moszkvai tanácsülésen - történtek erőfeszítések annak érdekében, hogy a szakszervezeti világszövetség tevékenysége megfeleljen a mai, korszerű követelményeknek.

a szocialista országok szakszervezeteivel való együttműködésünk állandó erősítése természetes törekvésünk. azonos elvi alapok és azonos társadalmi berendezkedés köt össze bennünket. ez olyan erős kötődés, amely módot ad a lehető legszorosabb baráti és testvéri együttműködésre. a szocialista országok szakszervezetei sok tekintetben azonos feladatok megoldásán fáradoznak. keressük azokat az eszközöket, amelyekkel saját országainkban a dolgozó emberek boldogulását, szebb életét a szakszervezetek a legeredményesebben tudják segíteni, miközben szüntelenül erősítjük a dolgozók érdekeinek képviselését és védelmét. gazdag és sokrétű az a terület, ahol kapcsolataink erősödhetnek. a konkrét kérdésekben egymás véleményének és tapasztalatainak ismerete kölcsönösen gazdagít bennünket, és segít a nehézségek elkerülésében.

a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egyik pólusa a szakszervezeti világszövetség, de létezik még két másik nemzetközi szakszervezeti központ is. a három szakszervezeti szövetség együttes létezése realitás. a dolgozó emberek ügyének szolgálata tulnő az országhatárokon és megoldásuk nem bírja el a nemzeti korlátokat, a nemzeti önzést. a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban, ha annak hagyományaihoz hűen és következetesen akarunk tevékenykedni, akkor a jelenleginél erőteljesebben és meggyőzőbben kell kiemelni azt, ami összeköt bennünket.
/folyt. köv./

bkk. 2. / gáspár... 18. folyt./um

erősítjük és bővítjük kapcsolatainkat a fejlett tőkés országok szakszervezeteivel. az a törekvésünk, hogy a szocialista országok szakszervezetein túl az egész nemzetközi munkásosztály is lássa és ismerje, hogy a magyar szakszervezetek a munkáshatalom birtokában mit tesznek a dolgozókért. a fejlett tőkés országokban működő szakszervezetekkel kiépült kapcsolatainknak gyakorlati haszna is van: tapasztalatokat szerzünk arról, hogy a fejlett tőkés országok szakszervezetei hogyan oldják meg a tagságuk számára fontos kérdéseket. tanulhatunk és tanulunk is egymástól.

a fejlődő országok szakszervezeteinek a segítése internacionalista kötelességünk. ebben nem elveink és világnézetünk exportja a célunk. az vezet bennünket, hogy erőnkhez mértén segítsük ezekben az országokban a szakszervezeti munka megteremtését és fejlesztésének lehetőségeit.

tisztelt elvtársak!

napjainkban nagy érdeklődés kíséri a sajnálatos lengyelországi eseményeket. hogy ott mi történt, azt mindannyian tudjuk. az események indítékainak föltárása és elemzése nem a mi feladatunk. a magyar szakszervezetek szolidárisak a szocialista lengyelországgal, a lengyel dolgozókkal. reméljük és hisszük, hogy a szocializmus vívmányait lengyelországban a párt, a kormány, a szakszervezetek, a dolgozók meg tudják védeni és megtalálják a kibontakozáshoz vezető utat. mélyen hisszük azt is, hogy ugyanakkor levonják a tanulságokat azokból a hibás módszerekből, amelyek ezt a helyzetet előidézték. lesz energiájuk a hibák megszüntetéséhez, a szocialista építőmunka folytatásához. lesz erejük szembeszállni minden olyan szándékkal, amely a szocialista rendszer ellen irányul.

hazánk és a szakszervezetek életében egyaránt jelentős időszakot zárunk. az elmúlt öt esztendőben tovább növekedtek eredményeink. újabb lépéseket tettünk előre. ugyanakkor gondokban sem volt szükmarku ez az időszak. de mindezzel együtt érdemes szétnéznünk az országban. van mit látnunk, tapasztalunk. látjuk, hogyan épült hazánk, gyarapodott népünk. gazdagabbak, érettebbek lettünk. ugyanakkor nehézségek is jelentkeztek az energiaválság, a nemzetközi piac és sok egyéb tényező hatásaként. ezek saját gyöngeségeinkre, de erőnkre is rámutattak. arra, hogy van tudás, van képesség és akarat népünkben, hogy urrá legyünk gondjainkon.

/folyt.köv./

-46-

BP

bkk 3. /a magyar

a bkk 2. hídésének negyedik

a 14. folyt...szakszervezet

Hidvég a

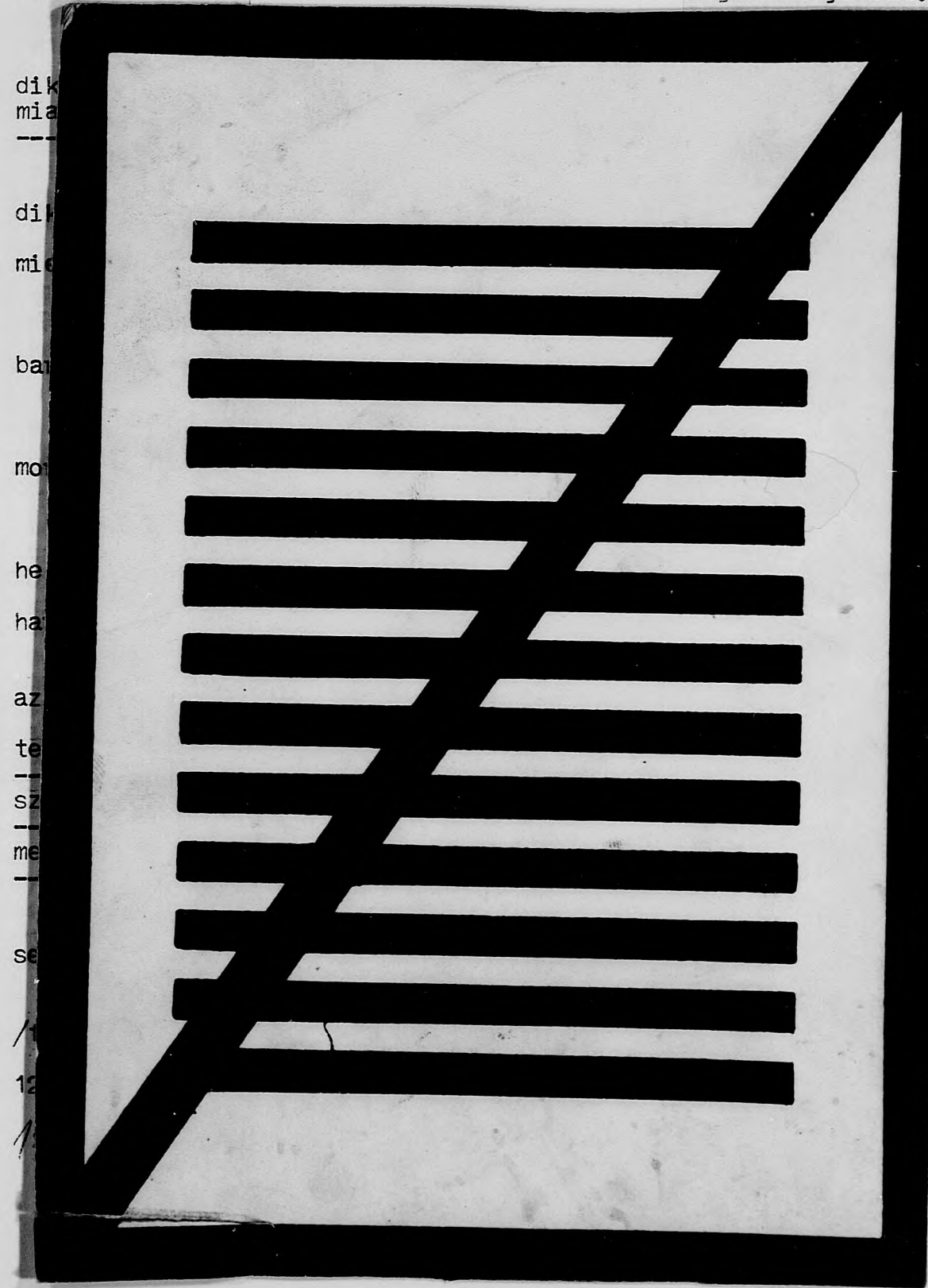
47-54.

lap!

/um

második bekezdéssel majd oldani.

ik sorában: n gondot jelent.

bkk. 2. / gáspár... 18. folyt./um

erősítjük és bővítjük kapcsolatainkat a fejlett tőkés országok szakszervezeteivel, az a törekvésünk, hogy a szocialista országok szakszervezetein túl az egész nemzetközi munkásosztály is lássa és ismerje, hogy a magyar szakszervezetek a munkáshatalom birtokában mit tesznek a dolgozóért, a fejlett tőkés országokban működő szakszervezetekkel kiépült kapcsolatainknak gyakorlati haszna is van: tapasztalatokat szerzünk arról, hogy a fejlett tőkés országok szakszervezetei hogyan oldják meg a tagságuk számára fontos kérdéseket, tanulhatunk és tanulunk is egymástól.

a fejlődő országok szakszervezeteinek a segítése internacionalista kötelességünk, ebben nem elveink és világnézetünk exportja a célunk, az vezet bennünket, hogy erőnkhez mérten segítsük ezekben az országokban a szakszervezeti munka megteremtését és fejlesztésének lehetőségeit.

tisztelt elvtársak!

napjainkban nagy érdeklődés kíséri a sajnálatos lengyelországi eseményeket, hogy ott mi történt, azt mindannyian tudjuk, az események indítékainak feltárása és elemzése nem a mi feladatunk, a magyar szakszervezetek szolidárisak a szocialista lengyelországgal, a lengyel dolgozókkal, reméljük és hisszük, hogy a szocializmus vívmányait lengyelországban a párt, a kormány, a szakszervezetek, a dolgozók meg tudják védeni és megtalálják a kibontakozáshoz vezető utat, mélyen hisszük azt is, hogy ugyanakkor levonják a tanulságokat azokból a hibás módszerekből, amelyek ezt a helyzetet előidézték, lesz energiájuk a hibák megszüntetéséhez, a szocialista építőmunka folytatásához, lesz erejük szembeszállni minden olyan szándékkal, amely a szocialista rendszer ellen irányul.

hazánk és a szakszervezetek életében egyaránt jelentős időszakot zárunk, az elmúlt öt esztendőben tovább növekedtek eredményeink, újabb lépéseket tettünk előre, ugyanakkor gondokban sem volt szükmarku ez az időszak, de mindezzel együtt érdemes szétnéznünk az országban, van mit látnunk, tapasztalunk, látjuk, hogyan épült hazánk, gyarapodott népünk, gazdagabbak, érettebbek lettünk, ugyanakkor nehézségek is jelentkeztek az energiaválság, a nemzetközi piac és sok egyéb tényező hatásaként, ezek saját gyöngeségeinkre, de erőnkre is rámutattak, arra, hogy van tudás, van képesség és akarat népünkben, hogy urrá legyünk gondjainkon.

/folyt.köv./

-46-

BP

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...7. folyt./um

a bkk 2. hírünk 13. folytatás alulról a második bekezdésének negyedik sorában: ...engedik - fel kell majd oldani.

a 14. folytatás első bekezdésének második sorában: ...szakszervezeteknek, eddig és most is külön gondot jelent.

ugyanennek a folytatásnak a második bekezdésében a harmadik sorban: ...mozdulatlanok, a termelési költségek növekedése miatt, ez ...

ugyanennek a folytatásnak a negyedik bekezdésében a harmadik sorban az idézett szöveg helyesen: ...százszor mérjük, mielőtt egyszer döntünk.,,

a 15. folytatás alulról a harmadik bekezdése második sorában: a szakszervezetek is több, mint...

ugyanennek a bekezdésnek a harmadik sorában az utolsó mondat: ez önmagában jó dolog.

ugyanennek a bekezdésnek az utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ...megoldására, vagy csak a feladatok megoldására, hanem...

a 17. folytatás első bekezdésének utolsó mondata helyesen: az utóbbi időben - legutóbb éppen a főtanács moszkvai ülésén - tettünk konkrét intézkedéseket annak érdekében, hogy a szakszervezeti világszövetség tevékenysége tovább javuljon, megfeleljen a mai kor követelményeinek.

ugyanennek a folytatásnak a második bekezdése vége helyesen: ...és segíti kölcsönösen a munkánkat.

/folyt.köv./

- 55 -

12.25/um

13907

bkk. 3. /a magyar szakszervezetek...8. folyt./um-rj

a 18. folytatás első bekezdésének utolsó mondata:
...oldják meg a tagságuk számára fontos kérdéseket. /az ezt
követő mondat kimarad!!/

a 19. folytatás második bekezdésének első mondata helyesen:
célunk változatlan: a szocializmus építése!

x x x

bkk. 1. sz. javítás!

a bkk. 3. /a magyar szakszervezetek.../ 4. bek. 8-9. sorában a név
és a funkció helyesen:

dusan petrovics-sane, a jugoszláv szakszer-
vezeti szövetség központi tanácsa elnökére

a 4. bek. 9-10. sorában a funkció helyesen:

luis figueroa -ra, a chilei dolgozók egységközpontjának elnökére

az 1. folyt. 5. sorában a név: besenyei miklós

x x x

gáspár sándor nagy tapssal fogadott beszéde után az elnök
bejelentette, hogy a számvizsgáló bizottság nem kíván szóbeli ki-
egészítést fűzni a bizottság korábban kiküldött írásos jelentésé-
hez.

a számvizsgáló bizottság jelentése

a szakszervezetek számvizsgáló bizottságának írásos jelen-
tése megállapítja, hogy a szot és szerveinek gazdálkodása a két
kongresszus között megfelelt a xiii. kongresszus határozatainak
és alapszabályának. a megnövekedett pénzüsszegek a tagság érdekeit,
a szakszervezeti feladatok megvalósítását szolgálták. a gazdálkodás
javult, fejlődött az ügyviteli munka, erősödött a pénzügyi fegyve-
lem.

/folyg. köv./
12.35 rj

-56-

R. B. G.

bkk. 3. /a magyar szakszervezetek...9. folyt./rj

az elmúlt öt évben számos, a tagság érdekeit közvetlenül
szolgáló szakszervezeti beruházás valósult meg, s jelentős ösz-
szegeket költöttek meglévő intézmények fenntartására. az ország-
ban csaknem 300 szakszervezeti kulturális intézmény működik, gaz-
dálkodásuk javult. a sportpálya-építési akció során mintegy 500
sportlétesítményt adtak át az országban, ehhez a dolgozók 280
ezer órai társadalmi munkával járultak hozzá.

az üdültetés anyagi, technikai feltételei javultak, befeje-
ződött több üdülő építése és felújítása. befogadóképességük azon-
ban lényegében változatlan, mert sok üdülőt tatarozni kell, né-
hány korszerűtlen, felújításra már nem alkalmas üdülőt pedig meg-
kellett szüntetni. a számvizsgáló bizottság szövegében, hogy a
meglévő üdülőket nem mindig használják ki kellőképpen. részben
a beutalók elosztási és adminisztrációs fogyatékoságai miatt
évente körülbelül 3000 beutalót nem használnak fel. a szakmunkás-
tanulók üdültetési tervét például 1979-ben csak 95.8 százalék-
ra teljesítették. elég gyakori eset, hogy a szot szanatóriumokba
késve érkeznek a beutaltak.

a jelentés utal arra, hogy az elmúlt öt évben tovább bővült
a társadalombiztosítási juttatások köre, ez nagyobb követelménye-
ket jelent a szot társadalombiztosítási főigazgatósága és a me-
gyei igazgatóságok apparátusa számára egyaránt. a vizsgálatok azt
igazolják, hogy a szervek a magasabb követelmények és egyben a
létszám csökkenése ellenére kielégítően látják el feladataikat. a
lakosság - néhány eset kivételével - időben hozzájut a társadalom-
biztosítási szolgáltatásokhoz. a társadalombiztosítási szerveknél -
kisebb fogyatékoságoktól eltekintve - rendellenességek, zavarok,
fennakadások nem fordultak elő. készségesen és gyorsan igyekez-
nek megoldani az emberek ügyeit és orvosolni esetleges panaszait.
még mindig sok azonban a bonyolult jogszabály, ezek egyszerűsíté-
sére további erőfeszítések szükségesek. a most záruló ötéves idő-
szak első felében - 1976-77-ben - főként vidéken sok új nyugdíjas
panaszolta, hogy a nyugdíjmegállapítás időtartama megnövekedett.
a panaszok jogosak voltak, több hatásos intézkedés történt, s azóta
e fontos munka lényegesen meggyorsult.

/folyt. köv./
12/40 rj

-57-

R. B. G.

bkk. 3. / a magyar szakszervezetek... 10. folyt./rj

a számvizsgáló bizottság a megválasztandó új szakszervezetek országos tanácsának ajánlja a gazdálkodás irányításának továbbfejlesztését, a takarékoság következetesebb érvényesítését, a gazdasági hatékonyság növelését, helyesnek tartaná új beruházási rend kialakítását, a felügyeleti ellenőrzés fokozását, szélesebb körben kell alkalmazni a számítógépet a pénzügyi számviteli, adatszolgáltatási munka gyorsítására, a gazdasági ügyvitel további egyszerűsítésére. javasolja azt is, hogy a jövőben biztosítsanak még nagyobb nyilvánosságot a szakszervezeti gazdálkodásnak.

az elnök javaslatára a kongresszus úgy döntött, hogy a szakszervezetek országos tanácsa és a számvizsgáló bizottság jelentését, továbbá a határozattervezetet, valamint a szakszervezetek alapszabályának módosítására előterjesztett javaslatot együttesen vitatja meg.

elsőként tokodi géza, a lenin kohászati művek kormányad-

keze ője, főbizalmija kapott szót, aki saját példájára hivatkozva beszélt a bizalmi testületek munkájának tartalmi és szervezeti változásairól, amelyek - mint mondotta - nagyobb lehetőségeket teremtettek számukra ahhoz, hogy munkahelyük valódi gondjainak, a dolgozók problémáinak képviselői, s a megoldások részesei lehessenek. kiemelte, hogy tudatosan kell készülni a nagyobb lehetőségek kiaknázására, a vállalati szintű döntések megalapozott előkészítésére, s többet kell törődni a látszólag kicsi, de az egyes dolgozóknak fontos ügyekkel, a szakszervezeti aprómunkával is.

nagyra értékelte az lkm szakszervezeti bizottságának segítségét ahhoz, hogy a bizalmiak minél felkészültebben, minél jobban megfelelhessenek a követelményeknek. az új, nagyobb feladatok gyakorlását ugyanis még tanulni kell, ahogyan egyes partner gazdasági vezetőknek is még hiányosak az ismereteik a bizalmi jog és hatáskör mindennapi alkalmazásáról.

áfolyt.köv./

- 58 -

12.43/rj

1404

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...11.folyt./um

mészáros istván, az oroszlányi szénbányák frontmester
----- brigádvezetője elmondotta: öt év alatt a tervezettnél hatmillió tonnával több szenet adtak az ország bányászai úgy, hogy évente 10-16 szabadnapjukat áldozták fel és túlóráztak, a különben tudatosan és szívesen vállalt többletmunka azonban a bányász-társadalomban azt a kérdést is felvetette: az arra illetékesek eléggé pontosan mérték-e fel a valószínű energiaigényeket, a bányák helyének kitűzésével és a kezdeti időpont megválasztásával kapcsolatos viták ugyanis nem mindig a legmegalapozottabb döntést szolgálják, s ezért gyakran akadályozzák a nyugodt, egyenletes munkát.

rámutatott, hogy a bányászokat érintő kedvező kormányintézkedések nyomán a bányász munkának nőtt a vonzereje. ez lemerít az az is, hogy csökkent a munkaerő elvándorlása. viszont a fiataloknak még mindig nem eléggé vonzó ez a szakma. ezért - mondotta - folytatni kell a bányász lakásépítési programot és más módon is elő kell segíteni a fiatalok letelepedését.

megemlékezett a bányász szakma nagy öregjeiről, azokról, akik a szocializmus építésének első éveiben a legtöbbet tették az ország szénellátásáért. kérte, hogy anyagi megbecsülésükben is jusson jobban kifejezésre a régi széncsaták hőseit megillető elismerés.

vas jános, a kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari
----- dolgozók szakszervezetének főtitkára kifejtette: a kereskedelem társadalmi jelentősége növekvőben van, mert mind közvetlenebbé válik az összefüggés az életszínvonal és a kereskedelmi tevékenység között. emiatt gyorsabb változtatás szükséges az üzletvezetés módszereiben, mert ez a feltétele, hogy még jobban megfeleljenek a piaci igényeknek. a szakszervezeti aktivisták a munkahelyi demokrácia fórumain a dolgozókkal részletesen megbeszélnek, hogy milyen intézkedésekkel javítható az üzleti, kereskedelmi munka. a munkahelyi tanácskozásokon is szükségesnek tartják, hogy az áru útja lerövidüljön, s tovább javuljon a kapcsolat a gyártó vállalatokkal. rámutatott, hogy a szakszervezet mind jobban él sajátos jelző szerepével; azzal, hogy a vásárlókkal, a vendégekkel közvetlen kapcsolatban élve jelzi azokat az indokolatlan ármozgásokat, amelyek visszatetszést keltenek a vásárlók, a fogyasztók körében. végül szólt arról, hogy az eddignél jobban kössék a teljesítményhez a béreket, lehetővé téve azt, hogy a dolgozók maguk is hozzájáruljanak a béremelés anyagi bázisának megteremtéséhez.

/folyt.köv./

- 59 -

13.15/um

1404

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...12.folyt./rj

ibrahim zakaria, a szakszervezeti világszövetség meg-

bizott főtitkára a 190 millió szervezett dolgozót tömörítő szvsz üdvözlését tolmácsolta a kongresszusnak. rámutatott, hogy a szakszervezeti világszövetség és a magyar szakszervezetek egyaránt a nemzetközi szolidaritás elveit vallják, közös törekvésük, hogy az egész világon előmozdítsák a dolgozók egységét, egységes cselekvését. az szvsz-hez tartozó szervezetek és a szakszervezeti világszövetség barátai nagyrabecsülik a szot-nak azt a tevékenységét, amely a szakszervezeti mozgalom valamennyi irányzata közötti együttműködést szolgálja. ez az együttműködés fontos tényező az enyhülés megszilárdításában, a népek jólétének biztosításában, a társadalmi haladás elősegítésében.

- az önök kongresszusa széleskörű érdeklődést keltett - mondotta. - ezt fejezi ki azoknak a testvéri küldöttségeknek a részvétele is, amelyek a világ legkülönbözőbb országainak szakszervezeti központjait képviselik. a szocialista országokban - köztük magyarországon -, ahol a termeléseszközök társadalmi tulajdonban vannak, a szakszervezetek tapasztalatai új távlatokat adnak azoknak a feladatoknak, amelyeket a szakszervezeteknek a modern világban vállalniuk kell.

- a szot tapasztalatai, a kongresszus tanácskozásai a világ szakszervezeti mozgalma számára is értékesek, mert szorosan kapcsolódnak a társadalmi fejlődés kérdéseivel, az ezekkel összefüggő problémák megoldásához. mindannyiunk meggyőződése, hogy a társadalmi és gazdasági problémák nem oldhatók meg a dolgozók és szakszervezeteik tevékeny részvétele nélkül. a ix. szakszervezeti világszövetség elfogadott deklarációja is egyik alapvető szakszervezeti jogként fogalmazta meg, hogy a szakszervezetek részt vehessenek a döntések meghozatalában. örvendetesnek tartjuk, hogy ezt a deklarációt magyarországon is teljes egészében elfogadták. ez biztatásul szolgál olyan országok dolgozóinak számára, ahol a tőkés monopóliumok, a reakciós kormányok ellen kell harcolni jogaik érvényesítéséért.

egyvetértését fejezte ki azzal, hogy a kongresszus beszámolója pozitívan értékelte a nemzetközi szakszervezeti kapcsolatokban elért haladást. mint mondotta, az európai szakszervezeti konferenciák tapasztalatai, a kétoldalu kapcsolatok alakulása, az európai kelet-nyugati szakszervezeti párbeszédnek egyaránt optimizmusra adnak okot. kedvező jelenségként értékelhető egyebek között az az év elején belgrádban tartott konferencia is, ahol közös platformot fogadtak el a fejlődő országok, továbbá a fejlett tőkés államok és a szocialista országok szakszervezeti központjainak teljes egyvetértése alapján.

/folyt.köv./

- 60 -

13.17/rj

o

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...13.folyt./rj-um

- ma már mindenki egyvetért abban, hogy a fejlett technika önmagában nem képes elősegíteni a társadalmi haladást, - mondotta. - a tőkés világban, ahol a transznacionális vállalatok ellenőrzik a fejlett technikát, nagyarányú a munkanélküliség. a transznacionális vállalatok világstratégiája és a termelési szerkezet átalakítását célzó egyoldalú döntéseik nyugat-európa óriási ipari területeit a munkanélküliség kiterjedt övezetévé változtatták. a munkásoknak, a szakszervezeteknek akcióegységre van szükségük, hogy a tudomány és a technika ne a tőkés profit növelésének eszköze legyen, hanem az emberiséget szolgálja. ez kell, hogy legyen valamennyi szakszervezet osztályálláspontja. ez az osztályálláspont érvényesül magyarországon és a többi szocialista országban.

a továbbiakban méltatta a magyar szakszervezetek vívmányait és további sikereket kívánt egyebek között ahhoz a munkához, amely a nemzetközi együttműködés elmélyítését segíti elő.

kovalcsik mária, a heves megyei tanácsai építőipari vállalat dolgozója, szakszervezeti bizalmi a bizalmiak felelősségéről és az alapszervezetek új szervezeti felépítésével kapcsolatos tapasztalatairól számolt be. elmondotta, hogy ő maga is érzi a bizalmiak tekintélyének és jogkörének megnövekedését, olyannyira, hogy munkahelyén a bizalmiak sokszor már szinte nagyobb hatáskörrel rendelkeznek, mint a gazdasági vezetők. ennek oka, hogy még mindig nincs összhang a vállalati ügyrend és a szakszervezet működési szabályzata között. a megnövekedett felelősség azt is jelenti - mondotta a felszólaló -, hogy a műhely- és a brigád gondjain túl most már a vállalat életével, és sok közgazdasági fogalommal is tisztában kell lennie, hogy munkatársait képviselni tudja a gazdasági vezetés előtt. ez fölveti a bizalmiak továbbképzésének kérdését. ezzel kapcsolatban elmondotta, hogy az oktatásban több érvanyagra van szükség, mert érvek nélkül nehéz lefordítani a közgazdasági kategóriákat, százalékokat a fizetési boríték nyelvére; agitálni, meggyőzni és kérni sem lehet idegenül hangzó nyelven. a felszólaló ugyanakkor javasolta, hogy az évenkénti oktatással ne tekintsek elintézettnek a tisztségviselők felkészítését, hanem folyamatosan foglalkozzanak az új bizalmiakkal, mert a feladatok nem várnak a következő tanfolyamig. a folyamatos tanulás, önképzés már csak azért is szükségszerű, mert a gazdasági vezetés is egyre hozzáértőbb bizalmi partnereket vár a döntések kialakításához.

/folyt.köv./

- 61 -

13.22/um

o

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...14.folyt./um

szabó attila, a tiszai cipőgyár szakszervezeti titkára
----- a bőr- és bőrfeldolgozó iparban dolgozó nők helyzetével foglalkozott. ebben az ágazatban az összes dolgozó 61 százaléka nő, ezért itt különösen fontos a szociálpolitika tervszerű, céltudatos végrehajtása. az elmúlt esztendőben több eredmény született ezen a téren, de még néhány feladat megoldásra vár.

a felszólaló megemlítette, hogy az iparágra jellemző futószalagos termelés különösen megterhelő - és ezért nem is vonzó - a nők számára. a monotónia, a munka magas intenzitása nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az évek múlásával csökken a dolgozók teljesítőképessége. az utóbbi időben egyre több vállalat törekszik a monotónia feloldására, elsősorban kötetlen ütemű futószalagok üzemeltetésével; s terjed a munkahelyi testnevelés is. mindezek jótékonyan mérséklik a káros hatásokat.

a kesztyűipar munkaerő gondjainak megoldását nagy mértékben elősegítené a bedolgozó rendszer kiszélesítése, ehhez azonban a jelenlegi feltételeken javítani kell - mutatott rá a felszólaló. így például a többi között a bedolgozók számára is biztosítani kellene a szociális kedvezményeket: a gyest, valamint gyermekeik bölcsődei, óvodai elhelyezését.

szücs zoltán, a MÁV vezérigazgatója a vasutnak a most befejeződő tervidőszakban elért gazdasági, műszaki fejlesztési és szociálpolitikai eredményeiről adott számot a kongresszusnak, majd szólt a gondokról, s a vasuti munka továbbfejlesztéséről.

a MÁV vezetőinek eltökélt szándéka a személyszállítás további javítása. ezen belül is kötelességüknek tartják, hogy a munkába járó dolgozók pontosan közlekedő, kivilágított, fűtött kocsikban tehessek meg utjukat az otthon és a munkahely között. saját dolgozóikról is messzemenően gondoskodnak, a következő tervidőszakban kiemelten kezelik szociális ellátásukat.

a vezérigazgató beszámolt arról is, hogy a mainál áttekinthetőbb, a célokat jobban szolgáló, igazságosabb bérrendszer folyamatos bevezetését tervezik, amelyben a bérek és a keresetek jobban összhangban állnak a teljesítményekkel, a munka minőségével és felelősségével.

/folyt.köv./

- 62 -

13.55/um

P

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...15.folyt./um

végül a vasuti munka javítását szolgáló szervezési és szervezeti intézkedésekről szólt. hangsúlyozva, hogy szakítanak minden olyan szemlélettel, amely a MÁV sajátos helyzetét, speciális viszonyait eltulozza. egyre inkább az önfenntartásra, az önálló vállalati gazdálkodásra törekednek.

x x x

bkk 2. sz. javítás

a bkk 3. sz. hírünk /a magyar szakszervezetek../

8. folytatás csillag alatti 2. bekezdésének 3-4. sorában a szöveg: ...határozatainak és az alapszabálynak, a megnövekedett....

9. folytatás 1. bekezdése 3. sorában a szöveg: ...fenntartására, az országban....

10. folytatás 4. bekezdés 1. sorában a név: ...értékelte az lkm

12. folytatás 3. bekezdése 7. sorában a szöveg: ...szakszervezeti világtársuláson elfogadott...

x x x

/folyt.köv./

- 63 -

14.00/um

P

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...16.folyt./um

a mandátumvizsgáló bizottság jelentését simó tiber elnök

terjesztette elő. bejelentette, hogy a megválasztott 800 küldöttről 774-en jelentek meg, 26-an betegség miatt maradtak távol. mivel a küldöttek 96,7 százaléka jelen van, a kongresszus határozatképes. a mandátumvizsgáló bizottság azt is megállapította, hogy a küldöttek összetétele helyesen tükrözi a többmilliós tagság rétegződését. a bizottság elnöke bejelentette továbbá, hogy a kongresszuson a küldötteken kívül részt vesz 287 hazai vendég, valamint külföldi szakszervezetek és nemzetközi szervezetek 77 képviselője.

a kongresszus a mandátumvizsgáló bizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette.

/folyt.köv./

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...17.folyt./um

szabó endre, a közalkalmazottak szakszervezetének főtitkár-
-----helyettese hangsúlyozta: a szakszervezetnek fontos feladata a közigazgatás társadalmi segítése, ellenőrzése, az állami szervek és dolgozók kapcsolatának erősítése, a közalkalmazottak munkája jelentékenyen befolyásolja, alakítja társadalmi közérzetünket. a szakmai szakszervezet ezért üdvözli a kormányt az intézkedését, amely szerint a közigazgatás fejlesztésére ötéves korszerűsítési és kutatási tervet kell kidolgozni. a közalkalmazottak szakszervezete tevékenyen közreműködik e program előkészítésében. javasolja, hogy megfelelő intézkedésekkel gondoskodjanak az igazgatási munka korszerűsítésének és egyszerűsítésének helyi és országos összehangolásáról is. utalt arra, hogy az elmúlt években fejlesztették, gyorsították az ügyintézését, az állampolgárok napi ügyeihez kapcsolódó hatósági munkát. a félfogadás rendjét is az ügyfelek elfoglaltságához igazították, sokan azonban még nem élnek azzal a lehetőséggel, hogy munkaidőn kívül intézzék el ügyeiket. szükségesnek tartják, hogy a hatósági eljárások, a jogalkotás és a jogszabály-rendezés javításával tovább egyszerűsítsék az ügyintézését, s hogy így kevesebb ügyirata legyen az állampolgároknak.

/folyt.köv./

- 64 -

16.43/um

bkk 3. / a magyar szakszervezetek... 18. folyt./nj

ezután alekszej ivanovics sibajev, a szovjet szakszervezetek központi tanácsának elnöke emelkedett szólásra.

tolmácsolta a szovjet dolgozók, a szovjet szakszervezetek üdvözlését, jókívánásait, s kifejezte meggyőződését, hogy magyarországon a szakszervezetek méltóan járulnak hozzá a fejlett szocializmus építéséhez.

a több mint 128 millió embert tömörítő szovjet szakszervezetek tevékenységével kapcsolatban kiemelte a szocialista munkaverseny jelentőségét, mint olyan eszközt, amely előmozdítja a gazdasági tervek megvalósítását. mint mondotta, a szovjetunióban a munkaverseny mozgalom ösztönző jelleget öltött; a dolgozók 95 százaléka vesz részt benne. a szovjet szakszervezeteknek eddig is nagy szerepük volt az elért eredményekben. ezek közé tartozik például az, hogy az üzemi balesetek száma az utóbbi négy esztendő alatt ötödével csökkent. a dolgozókat szolgálja a társadalombiztosítási ellátás bővülése is. a további feladatokkal kapcsolatban hangsúlyozta: e napokban tették közzé az szkp központi bizottságának fő irányelveit a szovjetunió közép- és hosszútávú gazdasági és társadalmi fejlesztési programjáról, amelyben a társadalmi előrehaladás új perspektíváját rajzolták meg. a tervezetet széles körben megvitatja, amelyben a szovjet szakszervezetek is nagymértékben részt vesznek. ennek a munkának a végrehajtása során abból indulnak ki, hogy a nemzeti vagyion növelésének a munka az egyedüli forrása.

- a szocializmus építése alkotó folyamat, amelyben a helyzettől, a körülményektől függően a szakszervezet szerepe is változik - mondotta. a szocialista szakszervezetek osztálybázisa, a párthoz és a kormányhoz való viszonya azonban változatlan marad. ugyanígy változatlan az is, hogy a szakszervezetek tevékenységének centrumában az emberről való gondoskodás áll. hiszen a párt, az állam, a szakszervezet és a szocialista társadalom egyéb erői éppen az emberért, az emberek jobb életéért végzik munkájukat.

a nemzetközi kapcsolatokról, azok fejlesztéséről szólva kijelentette: a testvéri szocialista országok szakszervezeteivel sokoldalú együttműködés alakult ki, amely a megbonthatatlan barátságon és a közös célokon alapul.

/folyt.köv./

16.45 nj

-65-

bkk. 3. / a magyar szakszervezetek... 19. folyt./rj

így van ez a szovjet és a magyar szakszervezetek kapcsolatában is. a két ország szakszervezeteinek együttműködését fémjelzi a szot és az öszzszövetségi szakszervezeti központ tavaly aláírt megállapodása, az együttműködés továbbfejlesztéséről és az ágazati szakszervezetek, területi szakszervezeti tanácsok és a hasonló profilu vállalatok közötti együttműködés is. nagy hasznot és közvetlen gazdasági eredményt jelentenek a nemzetközi barátsági műszakok, a brigádcserék is. emellett már hagyománnyá vált, hogy a két nép életének legjelentősebb eseményeit munkafelajánlásokkal ünnepelik a dolgozók. példa erre a csepeliek följajánlása a nagy októberi szocialista forradalom 60. évfordulójára, vagy sok szovjet vállalat munkásainak munkaverseny vállalása az mszmp xii. kongresszusának tiszteletére. a szovjet és magyar szakszervezetek együttműködése fontos szerepet játszik a kölcsönös gazdasági kötelezettségek teljesítésében, például oly módon, hogy mozgósítja a dolgozókat olyan fontos feladatok megoldására, mint az a szövetség gázvezeték építésén is történt.

nemzetközi kapcsolatainkban a szakszervezeti világmozgalom időszerű problémáinak megoldását illetően a szovjet szakszervezetek a testvéri szocialista országok szakszervezeteivel egységes álláspontot képviselnek - mondotta. ez az egységes álláspont segítheti elő az szvsz szervezeti megerősödését, sorainak gyarapodását és a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban betöltött szerepe bővülését is.

nagy ferenc, a kőbányai gyógyszerárugyár kutatómérnöke

a műszaki-gazdasági értelmiség helyzetével foglalkozva arról szólt, hogy nagy többségük becsülettel, felelősségtudattal végzi feladatát. munkájuk jobb hasznosítását azonban több tényező gátolja, például az, hogy jórésztük nem szakképzettségüknek megfelelő helyen dolgozik, s nem mindenütt kielégítő az ösztönzésük sem.

érdekeik védelmében a szakszervezet figyeljen arra, hogy a meglevő szellemi kapacitásokat - szükség szerint - a nép-gazdaság igényeinek megfelelően csoportosítsák át, s az értelmiség-képzés számai is kerüljenek összhangba a szükségletekkel. hangsúlyozta, hogy az általa felvetett problémák megoldásának egy része ugyan a szakmai szakszervezet dolga, de a műszaki értelmiség érdekvédelmével, támogatásával, megbecsülésével az egész szakszervezeti mozgalomnak is az eddiginél jobban kell foglalkoznia.

/folyt.köv./

- 66 -

16.58/rj

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...20.folyt./um-rj

balogh károlyné, az édosz főtitkára a szakszervezeti ----- együvértartozásról szólva kifejtette, hogy ez az összetartó erő örvendetes módon a társadalom számára hasznos tevékenységben, például a társadalmi munkában, ünnepi műszakok szervezésében fejeződik ki. a munkahelyi közösségekben is igen erős ez az érzés; a dolgozók egymást segítik a munkában, a tanulásban, valamint az egyéni gondok megoldásában. rámutatott arra: a magyar szakszervezeti mozgalom együttérzése megnyilvánul nemzetközi téren is. az erők összefogására a jövőben méginkább építeni kell a társadalmi és a gazdasági feladatok megoldásánál.

beszélt az érdekvédelem fontosságáról. a szakszervezeti testületek tevékeny részt vállalnak a munkahelyi közösségek, továbbá az egyének érdekeinek összehangolásában. nagy szerepük van abban, hogy a dolgozó kollektívák előtt ismerítetté válnak a helyi lehetőségek és ezzel együtt a tennivalók is.

paróczai mária, szövődő, szakszervezeti bizalmai arról szólt,

hogy munkahelyén, a magyar selyemipar vállalatnál jól bevált az a gyakorlat, hogy a szakszervezeti testületek értékelik és véleményezik a vezetők munkáját. a tapasztalat szerint a gazdasági vezetők figyelembe veszik és hasznosítják a testületek róluk, tevékenységükről alkotott véleményét. ugyanakkor beszámolt arról, hogy a szakszervezeti testületek is tuljutottak már a kezdeti nehézségekben, ma már élnek és élni tudnak véleményezési jogukkal.

a textilipari ágazat egészében - mondotta - hasonlóan kedvezőek a tapasztalatok. ennek alapján javasolta, hogy terjesszék ki ezt a gyakorlatot a középszintű vezetőkre is. kérte, a kongresszus foglaljon állást abban, hogy a szakszervezeti testületek a jövőben az üzem- és művezetők éves munkáját is véleményezzék. ezzel tovább erősödne az üzemi demokrácia, a bizalmai csoportok ugyanis észrevételeiket ott és azon a szinten mondhatnák el, ahol azt megvalósítani, érvényesíteni kell. ez a középszintű vezetőket is ösztönöznél, mégpedig a jobb kollektív munkára, a folyamatos kapcsolattartásra, a különböző jog- és hatáskörök pontos betartására.

/folyt.köv./

17.02 rj

-67-

ezután trethon ferenc munkaügyi miniszter emelkedett szó-
lásra, bevezetőben hangsúlyozta, hogy a társadalmi termelés haté-
konyságának növelése a kormány és a szakszervezetek közös és
alapvető törekvése. ahhoz, hogy a társadalmi, gazdasági fejlő-
dés a kellő színvonalon megvalósuljon, elsősorban a munka terme-
lékenységének növelésére, ésszerű munkaerő gazdálkodásra van
szükség. az elmúlt években azonban a termelékenység alakulása
elmaradt a kitűzött céloktól. az elemzések szerint a nemzet-
közi élvonaltól való elmaradásunk ezen a téren nagyobb annál,
mint amit a műszaki színvonalban meglévő különbségek indokolná-
nak. a gyakorlati tapasztalatok is azt támasztják
alá, hogy a termelékenységi színvonal növelése nemcsak beruházás-
sal érhető el - a jelenlegi technikai felszereltséggel is lénye-
gesen magasabb termelékenységet lehetne megvalósítani.

a miniszter emlékeztetett arra, hogy a következő évekre a
népgazdaság mérsékelt ütemű fejlődését irányozták elő. ez azon-
ban nem jelentheti azt, hogy a termelékenység a hatékonyság javi-
tása terén is szerényebb célokat kellene kitűzni. a változó kül-
ső és belső körülményekhez való rugalmas alkalmazkodás megköve-
teli a gazdálkodás intenzív módszereinek következetesebb
alkalmazását. a rendelkezésre álló erőforrásokat az eddigiekhez
képest tervszerűbben, tudatosan kell hasznosítani, mert ez a
feltétele az elért eredmények megőrzésének, s az életszínvonal-po-
litikai célkitűzések teljesítésének.

a termelékenység alakulását befolyásoló tényezők szerepéről
szólva trethon ferenc kiemelte a szervezés, vezetés, a munkahelyi
feltételek és a szociális ellátás meghatározó jelentőségét. mint
mondta, bármely szervezet tevékenységének hatékonyságát nemcsak
az első két-három ember, hanem a teljes vezetői gárda
működése befolyásolja, s csak akkor megfelelő, ha a feladat és a
felelősség világosan körülhatárolt és meghatározott. a gyakran
minőségileg is új problémák áttekintéséhez, sikeres megoldásá-
hoz magas szakmai felkészültség, széles látókör, kiváló politikai
érzék, az emberek ügyeivel való foglalkozás készsége és a társa-
dalmi szervekkel való együttműködés igénye szükséges. a vállalati
szervezésnek át kell fogni a termelés, a gazdálkodás teljes fo-
lyamatát, valamennyi dolgozót és elő kell segítenie a rendelkezés-
re álló lehetőségek ésszerű kihasználását, ennek érdekében pedig
a tartalékok feltárását és hasznosítását.

a szervezéssel összefüggésben külön szólt a miniszter az öt-
napos munkahét bevezetéséről. felhívta a figyelmet arra, hogy a
végrehajtás legfontosabb követelménye: az áttérés miatt nem lehet
kisebbség a vállalat teljesítménye, sem a dolgozók keresete.
ehhez viszont az szükséges, hogy a rövidebb munkaidőt az eddigi-
nél jobban kihasználják, s így a törvényes munkaidő csökkentésé-
vel együtt mérséklődjenek az indokolatlan veszteségek. mindezek-
hez nélkülözhetetlen a szervezéssel foglalkozó szakemberek tudatos,
tervszerű munkája.

a munkahelyi körülmények javítása és a termelékenység foko-
zása egymást feltételező, szorosan összefüggő, azonos értékű cé-
lok - hangsúlyozta a miniszter. bérrel, pontosabban csak bérrel
az életszínvonal mai fokán a munkaerő már nemigen irányítható bi-
zonyos szakmákba, és főleg: alig tartható ott. nemzetközi tapaszt-
alatokra hivatkozva kijelentette: ott, ahol a keresetek már
nemcsak a pusztá létfenntartáshoz elegendők, a dolgozó ember ké-
pességének és készségének hasznosításában egyre nagyobb szerepük
van a munkafeltételeknek, a munkakörülményeknek. a munkahely
léggöze segíti, de gátolhatja is az emberi alkotó törekvések
kibontakoztatását. ezért általánossá kell válnia annak a gyakor-
latnak, amelyben az anyagi eszközök felhasználásával kapcsó-
latos döntésekben érvényre jutnak a munka humanizálását szolgáló
feladatok is. a jó munkahelyi közérzet egyik fontos feltétele a
szociális gondoskodás. a dolgozók joggal elvárják, hogy testi ép-
ségük és egészségük megóvásához, családi gondjaik mérséklésé-
hez a munkáltató is hozzájáruljon. nem szabad figyelmen kívül
hagyni azt a tényt - mutatott rá a miniszter -, hogy a válla-
lati szociális ellátás forrását az adott szervezetnek kell megte-
remtenie, csak az eredmény növekedésének arányában emelhetők
a szociális ráfordítások.

végezetül a miniszter felhívta a figyelmet arra: az előre-
haladás egyik forrása ezen a területen is a meglévő eszközök
hatékonyabb kihasználása, a koordináció javítása. a munkáslaká-
sok építésében, a gyermekintézmények létrehozásában, illetve bő-
vítésében, a sport- és kulturális létesítmények kivitelezésében
a vállalatok fogjanak össze egymással és a lakóhelyi, városi,
kerületi tanácsokkal, így ésszerűbben, optimálisabban, mindenki
számára kedvezőbbben hasznosíthatók a meglévő tárgyi és pénzügyi
lehetőségek.

bkk 3. /a magyar szakszervezetek ...23.folyt./um

kóbor józsef baranya megyei főorvos az egészségügyi szak-
----- szervezet elnökségének tagja 210 ezer szer-
vezett dolgozó nevében beszélt a hazai egészségügy fejlődésé-
ről, mai helyzetéről, kiemelve az egészségügy legégetőbb gond-
jait.

az egészségügyi ágazat több évtizedes fejlődését olyan si-
kerek fémjelzik, mint a díjtalan egészségügyi ellátás, több nép-
betegség teljes felszámolása, vagy a csecsemőhalandóságnak az
utóbbi években érezhető csökkenése, az ágazat rendkívül költsé-
ges; korszerű kiépítése és működtetése hatalmas anyagi eszközü-
ket követel. ám a mai gazdasági helyzetben is figyelembe kell
venni azt, hogy a lemaradások halmozódása visszaható hatást gya-
korolhat az egészségügyi és szociálpolitikai célok megvalósítá-
sára. ma különös feszültség forrása a kórházi és egyéb intéze-
tek rossz épületállaga, az orvostechnikai és szolgáltatási fel-
szereltség, műszerezettség elmaradottsága, és a munkaerőhiány.
utóbbival kapcsolatban a felszólaló javasolta, hogy az egész-
ségügyi intézmények és szolgálatok három műszakban, a betegek-
kel, gondozottakkal közvetlenül foglalkozó dolgozóit minősítsék
fizikai foglalkozásúnak, kiemelten foglalkozott az anya-, cse-
csemő-, gyermek- és ifjúságvédelemmel. hangsúlyozta: a ma anya-
gi terhet és sok fáradozást igénylő, nem egyszer nyugtalanságot
és aggodalmat okozó gyermekekben látnunk kell a holnap tanuló-
ját, munkását, tudását, humanista alkotóját - a jövőt. s ez már
nemcsak egészségügyi, és nem is csupán gazdasági feladat, ha-
nem az egész társadalom kötelessége.

micsuch lászló, a medosz titkára az érdekvédelmi tevékeny-
----- séget elemezve rámutatott: a szakszervezet
sokat tett, esetenként kezdeményezője volt felsőszintű munkavé-
delmi jogszabályok, intézkedések meghozatalának. a mezőgazda-
ság, az erdészet és a vízügy területén öt év alatt több mint
5 milliárd forintot költöttek baleset- és egészségvédelmi be-
ruházásokra, a veszélyes és nehéz fizikai munka gépesítésére.
ennek nyomán visszaesett a balesetek száma, a tapasztalatok
azonban arra is figyelmeztetnek: az eddiginél is többet kell
tenni a megelőzésre. az üzemi szakszervezeti testületeknek a mun-
kavédelmi tevékenységet szorosabban össze kell hangolniuk a mun-
kahelyi vezetőkkel.

/folyt.köv./

17.33/um

- 70 -

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...24.folyt./um

a sokáig hátrányos helyzetben lévő mezőgazdasági, erdésze-
ti és vízügyi munkahelyeken, üzemekben fellendülőben van az
üzemegészségügyi szolgáltatás. eljutottak odáig, hogy tudomá-
nyos kutatók és szakorvosok segítségével felmérték az egész-
ségügyi ártalmakat, a műszaki-egészségügyi intézkedés azonban
gyakran még késik. a felmérések eredményeit gyorsabban kell
alkalmazni a gyakorlatban, például az erdészeti munkáknál,
ahol a munkaerő megtartása a nem kielégítő üzemegészségügyi kö-
rülmények miatt nehézségekbe ütközik. javasolta: hozzanak
létre egészségügyi központot a mezőgazdasági, erdészeti és
vízügyi dolgozók egészségügyi helyzetének javítására, a veszély-
források feltárására, illetve a megelőző intézkedések szakmai
megalapozására.

/folyt.köv./ 17.35

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...25.folyt./um

bkk 3. sz. javítás!

a mai bkk 3. sz. /a magyar szakszervezetek../ hírünk

18. folyt. 3.bek. alulról a 4. sorában helyesen:
...széles körben megvitatják, amelyben a ...

a 19. folytatás 3. sorában a név:
...a szot és a szovjet szakszervezetek központi tanácsa tavalý

aláírt...

a 19. folytatás 16. sorában a szöveg: ...megoldására, mint
ahogy az a

a 19. folytatás 1. bekezdése 1. sorában helyesen:
nemzetközi kapcsolataikban a szakszervezeti....

x x x

/folyt.köv./

17.55/um

- 71 -

bkk. 3./a magyar szakszervezetek...26.folyt./um

tréfás györgy, a debreceni csokonai színház magánénekesé, a színház szakszervezeti bizottságának elnöke felszólalásában hangsúlyozta a művészetek tanító, világnézetformáló szerepét szocialista társadalmunkban. ezzel kapcsolatban kiemelte: a társadalom számára sem lehet közömbös, hogy a különféle művészeti ágak dolgozóinak milyen a közérzete, tapasztalják-e munkájuk és személyük erkölcsi, anyagi megbecsülését, milyen lehetőségeik vannak arra, hogy tudásukkal valóban a köz javát szolgálják. ez utóbbival összefüggésben a továbbiakban példaként az iparművészeket említette, akiknek foglalkoztatottsága - a legtöbb esetben nem az ő hibájukból - ma még részben megoldatlan. a vállalati vezetők még nem eléggé élnek az általuk kínált lehetőségekkel, pedig azok a termék esztétikumának javításán túl gazdasági hasznot is jelentenek. a formatervezett, figyelemfelkeltően csomagolt áru könnyebben talál gazdára, arról nem is szólva, hogy jónéhány külföldi piacon mindez már alapkövetelmény a termékekkel szemben.

tréfás györgy kedves kötelességének tett eleget, amikor felkérte az elnökség tagjait és a küldötteket, hogy a magával hozott brigádnaplóba jegyezzék be nevüket, a napló egy debreceni vasbetonszerelő brigádé, melynek a művész is tiszteletbeli tagja, minthogy korábban ő maga is vasbetonszerelő volt. a felkérésnek az elnökség tagjai nyomban eleget tettek.

jámbor miklós, a szakszervezetek pest megyei tanácsának vezető titkára az állami és a szakszervezeti szervek együttműködéséről, a szakszervezet lakóterületi érdekképviseleti tevékenységéről szólva arról számolt be, hogy erősödtek kapcsolataik a megyei tanáccsal; részt vesznek például a településfejlesztésben, amelyre együttesen fel tudják sorakoztatni a megye lakosságának nagy részét. az elmúlt öt évben a szakszervezetek segítő, mozgósító és ellenőrző munkájának is köszönhetően a lakosság összefogása kétmilliárd forint értékű társadalmi munkával gazdagította a megyét.

hangsúlyozta, hogy az eredményeket tovább növelhetnék, ha a munkahelyi szakszervezeti szervek érdekképviseleti munkáját szélesebb körben kiterjesztenék a lakóterületekre, annál is inkább, mert - miután az egymilliós megye lakossága évente 10-12 ezerrel növekszik, naponta 190 ezer ember jár a fővárosba - az igények növekednek. ezért is ajánlják a szakmai szakszervezeteknek, hogy vizsgálják meg ennek lehetőségét.

/folyt.köv./

18.45/um

- 72 -

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...27.folyt./nj

mesterházi ernő, a csemege kereskedelmi vállalat üzlet-

vezetője, a szakszervezeti bizottság tagja a fogyasztói árváltozások végrehajtásának tapasztalatairól beszélt. elmondotta, hogy azok az apró módosítások, amelyek szerint tiz-harminc fillérrel emelkedik vagy csökken egy-egy termék ára, végső soron kiegyenlítődnek, de az átárazás jelenlegi gyakorlata nagyon sok bosszúságot s felesleges munkát okoz. a kereskedelmi dolgozók szombatonként, a zárást követően tiz-tizenkét óráig megfeszített munkával vezetik át az árakat, ám a termékgyártók, a szállítók hónapokon át nem törődnek az új árral, a régit tüntetik fel, s elfordul, hogy a vásárló egyszerre háromféle árat talál a terméken, a felszólaló nagyobb megfontoltságot javasolt az ilyen jellegű, apró árváltozások bevezetését illetően.

roberto prieto, a latin-amerikai dolgozók szakszervezetei ál-

landó egységkongresszusa végrehajtó bizottságának titkára felszólalásában mindenekelőtt kifejezte, hogy a magyar szakszervezetekkel kialakult barátság, testvéri együttműködés szálai tovább erősödnek a kongresszuson való részvételükkel.

- nincs kétségünk afelől - mondotta -, hogy a kongresszus munkája elsősorban azt szolgálja, hogy a magyar nép tovább lépjen a szocialista társadalom megerősítésének útján. számunkra a kongresszus munkája ösztönzés a szabadságért, a demokráciáért, a haladásért, a társadalmi igazságért és a békéért vívott harcunkban. egyúttal azt is tanúsítja, hogy a magyar szakszervezeti mozgalom internacionalista elveket vall.

ezt követően arról szólt, hogy a szakszervezeti világmozgalomnak minden erejét a leszerelést és a békét, az enyhülést szolgáló közös cselekvésre kell fordítania. ezek az erőfeszítések kifejeződnek latin-amerika és a karib térség népeinek hősi harcában is. e világtáj országában napról-napra nagyobb erők fordulnak szembe az elnyomással és az igazságtalansággal. a munkásosztály munkát követel, tisztességes béreket, azt, hogy legyen lakása, joga az egészségügyi ellátásra, a tanulásra, a művelődésre. ez a harc a szabadságért, a demokráciáért és a nemzeti függetlenségért folyik.

/folyt.köv./
18.55 rj

-73-

bkk. 3. /a magyar szakszervezetek... 28. folyt./rj

együttérzésre hívta fel a világ szakszervezeti mozgalmait az elnyomás ellen, a demokráciáért és a függetlenségért, valamint a szuverénitáért küzdő latin-amerikai országok népeivel, s mindazokkal - a világ más tájain is -, akik a haladásért, a társadalmi felemelkedésért harcolnak.

népeink harca megegyezik - mondotta végül - azzal a szilárd és következetes békepolitikával, amelyet a szovjetunió és a többi szocialista ország folytat. ez a kongresszus hasznosan járul hozzá e nemes célok eléréséhez, az egység kivívásához.

karel hoffmann, a csehszlovák szakszervezetek központi tanácsának elnöke hangsúlyozta, hogy a csehszlovák dolgozók nagy figyelemmel kísérik a szocialista magyar társadalom fejlődését, amelyben mind nagyobb részt vállalnak a szakszervezetek. örömmel tapasztaljuk - mondotta -, hogy eredményei kapcsán növekszik a magyar szakszervezetek nemzetközi tekintélye. emlékeztetett a csehszlovák szakszervezeti küldöttség ez évi júniusi budapesti látogatására, amelyen ismételtén megmutatkozott, hogy a csehszlovák és a magyar testvérszervezetek közel állnak egymáshoz, azonosak feladataik, gondjaik, problémáik és érdekeik is. a két ország dolgozóit és szakszervezeteit szilárdan összekapcsolják a szocialista építés céljai, a barátság megbonthatatlan szálai, az egység és a szoros együttműködés a szovjetunióval és a szocialista országok közösségének többi államával. a csehszlovák és a magyar szakszervezetek mind elmélyültebben veszik ki részüket a szakszervezeti világszövetség munkájából, együttműködnek a munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeiért, jogaiért, az egész nemzetközi szakszervezeti mozgalom akcióegységéhez szükséges feltételek megteremtéséért, a világbéke ügyéért, a népek közötti megértésért vívott harcban.

a magyar szakszervezetekhez hasonlóan a csehszlovák forradalmi szakszervezeti mozgalom is állandóan keresi az új utakat, a társadalomban betöltött szerepének hatékonyabb érvényesítése érdekében. a csehszlovák szakszervezetek a magyar testvérszervezetekkel együtt a szovjetunió, a többi szocialista ország és a világ valamennyi forradalmi és haladó erőinek oldalán állnak. vállvetve egyesítik erőfeszítéseiket a fegyverkezési hajszára megállításáért, a leszerelésért, az enyhülés elmélyítéséért, a békéért, hiszen a békés feltételek között hatékonyabban küzdhetnek a dolgozók érdekeiért.

/folyt.köv./

- 74 -

19.00/um

bkk.3. /a magyar szakszervezetek...29. folyt./um

georges séguy, a francia általános munkásszövetség, a cgt főtitkára átadta a kongresszusnak a legnagyobb francia szakszervezet üdvözlését.

elmondta, hogy a cgt megkülönböztetett figyelmet fordít a szocialista országok szakszervezeti mozgalmának tanulmányozására, mert a tapasztalatokat munkájukban hasznosítják. kifejtette: a magyar szakszervezetek azért is eredményesek, mert a dolgozók részt vállalnak az üzemi döntések meghozatalában.

ez kifejeződik a kongresszus munkájában is. a kongresszus tevékenysége is bizonyítéka annak, hogy a szocialista országokban milyen megkülönböztetett helye és szerepe van a szakszervezeti mozgalomnak, a szakszervezeti tisztségviselők munkájának.

a magyar szakszervezetek és a francia általános munkásszövetség között régóta gyümölcsöző az együttműködés, amely egyre inkább elmélyül. egyebek között együttes akciók hoztak sikert, és a jövőben ez várhatóan még inkább így lesz. az eddiginél is következetesebbé válik majd az együttes harc a nemzetközi enyhülésért, valamint a fegyverkezési verseny megfékezéséért. a közös munka előreviszi az európai és nemzetközi szakszervezeti mozgalom megosztottságának felszámolását, elősegíti a szakszervezeti mozgalmak közeledését.

albin szyszka, a lengyel ágazati szakszervezetek koordinációs bizottságának elnöke kifejtette: tudatában vagyunk annak, hogy néhány hónap óta a lengyelországi események, és különösen a szakszervezeti mozgalomban kialakult helyzet nagy érdeklődést vált ki. a folyamatok jellege összetett. mély politikai, gazdasági és társadalmi válságot élünk át. a válság forrásai jólismertek a nemzetközi közvélemény által. a válság okait értékelté, és a helyzetből kivezető utakra mutatott rá a lemp kb vi. és vii. plénuma. a jelen pillanatban az alapvető kérdésnek a válságnak, a lengyel dolgozó nép általi politikai megoldását tartjuk. nem titkoljuk, hogy ez nehéz feladat, de meggyőződésünk - s ennek bizonyítékai vannak a párt, az állam, és a szakszervezetek, valamint más társadalmi szervezetek életében -, hogy a tudatos célokkal rendelkező dolgozó nép képes legyőzni minden nehézséget és rávezetni az országot a kiegyensúlyozott szocialista fejlődés útjára.

/folyt.köv./

- 75 -

19.25/um

o

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...30.folyt./um-rj

országunkban a szakszervezeti mozgalom mély megosztottságával kell szembenézni. ez határozottan kedvezőtlen jelenség. ennek ellenére a mi osztályalapokon álló szakmai szakszervezeteink arra töreksznek, hogy a jelenlegi helyzetben keressék a megegyezés és együttműködés útját, legyőzve a megosztottságot és előítéleteket, a szakszervezeti mozgalom valamennyi ágazatában. a dolgozó emberek érdeke egy és oszthatatlan, valamennyi szakszervezet egyenlősége és függetlensége következetes megőrzésének hívei vagyunk. véleményünk szerint minden dolgozónak biztosítani kell a szabad választás jogát szakszervezeti hovatartozását illetően. azt kívánjuk, hogy a szakszervezeti kérdések megoldása, a jövő tényleges szakszervezeti egysége demokratikus uton szülessen meg, a szakszervezeti tagság és szakszervezeteink igényeinek megfelelően.

Blaise robel, a munka világszövetségének képviselője ar-

ról beszélt, hogy a bonyolultabbá váló nemzetközi helyzetben szorosabbra kell zárni a szakszervezetek sorait. a világ sok országában mind elviselhetetlenebbé válik a nyomor és a nélkülözés. még a fejlett országokban is nehezíti a megélhetést a csökkent vásárlóerő, a megélhetési költségek növekedése. ilyen körülmények között nagy szükség van arra, hogy a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egységesebbé váljon, és közösen keressen megoldást a dolgozókat érintő kérdésekre.

ezután elismeréssel szökött a magyar szakszervezeti mozgalom tevékenységéről, eredményéről. hangsúlyozta, hogy a munka világ-szövetsége jó kapcsolatot alakított ki a magyar szakszervezetekkel. különösen figyelemreméltónak tartotta azt a módszert, ahogyan a magyar szakszervezetek törekednek a nemzetközi szakszervezeti mozgalom egységére, a nemzetközi szolidaritás elmélyítésére.

/folyt.köv./

19.35/rj

- 76 -

bkk 3. /a magyar szakszervezetek...31.folyt./um

moise tchatat, az afrikai szakszervezeti egységsszervezet gazdasági vezetője az afrikai munkásosztály őszinte és testvéri üdvözlését tolmácsolta, hangoztatva, hogy szervezete a földrajzi távolság ellenére is közelállónak érzi magát a magyar szakszervezeti mozgalomhoz. nagyra értékeli a már kialakult szilárd és baráti kapcsolatokat és tovább kívánják erősíteni azokat.

jóllehet az afrikai szakszervezeti egységsszervezetet néhány éve alapították - mondta a felszólaló -, a szervezet már több tényleges eredményt mondhat a magáénak. egységes, egész földrészt átfogó szakszervezeti központtá vált, amelyben az afrikai dolgozók a gyarmati multból örökölt ideológiai különbségek ellenére is közös cél érdekében tömörülnek: a gondolkodás szabadságáért, a földrész társadalmi, gazdasági és kulturális jólétéért folytatott állandó küzdelem jegyében. a szervezet, amint azt alapokmánya is leszögezi, egyértelműen kész politikailag támogatni azt a harcot, amely a faji üldözés, a cionizmus és a faji megkülönböztetés ellen folyik.

az afrikai szakszervezeti egységsszervezet álláspontja szerint a világbéke nem képzelhető el addig, amíg a reakció a föld számos pontján feszültségi göcöket tart fenn. ez ugyanis a nyomor súlyosbodásával, szenvedéssel, elégtelen táplálkozással, az orvosi ellátás hiányával jár együtt. ezért mindent el kell követnünk annak érdekében, hogy a világon mindenütt az ember legyen minden fejlődés célja.

biri sándorné, a szombathelyi vasutigazgatóság csoport-

vezetője elsősorban arról az ellentmondásról beszélt, hogy míg egyes területeken munkaerő fölösleg van, addig a nép-gazdaság más fontos területein hiányzik a munkáskéz. mint mondta, a vasutnál - különösen a kulcsfontosságú munkakörökben, tehát a személy- és áruszállításban, valamint a vasuti forgalom lebonyolításában közvetlenül részt vevő fizikai munkások körében - igen nagy mértékű a létszámcsökkenés. ennek alapvető oka a sajátos munkarend, az éjjel-nappal folyamatos, az ünnepnapokon sem szünetelő, az átlagosnál nagyobb pszichikai igénybevételt és éberséget követelő szolgálat. e hátrányos körülményeket még az átlagot lényegesen meghaladó alapbéréssel, munkahelyi pótlékkal, különböző jutalékokkal sem tudják kellőképpen ellensúlyozni. ezért megítélése szerint szervezeti és szervezési intézkedésekkel, a tartalékok fokozottabb feltárá-sával lehet csak segíteni.

/folyt.köv./

19.40 rj

-77-

bkk. 3. / a magyar szakszervezeti... 32. folyt./rj

voksán józsef, a pedagógusok szakszervezetének főtít-

kára a magyar közoktatásnak az elmúlt évtizedekben megtett sikeres utjáról, a műveltségnek, és az iskola tekintélyének fontosságáról beszélt.

az ifjúságnak több mint a fele szakmunkásnak készül ma-napság, s éppen ez az iskolatípus küszködik a legtöbb gondal - mondotta egyebek között. a szakmunkásképző intézetek tanulóinak csaknem egynegyede már a szakképesítés megszer-zése előtt abbahagyja tanulmányait. az üzemek sokszor örül-nek ennek, mert betanított- és segédmunkás utánpótlásukat a lemorzsolódott tanulókból verbuválják. ennek oka, hogy az üzemi érdekeltség az ifjúság szakmunkássá nevelésében meg-lehetősen ellentmondásos, az iskolától mindinkább kész szak-emberek nevelését várják, ezért is adnak például ösztöndíjat, ám elég bizonytalan az anyagi befektetésük eredménye, mert a fiatalok az iskola elvégzése után esetleg másutt keresik bol-dogulásukat. a jelenlegi ösztöndíj-rendszer sincs összhang-ban a népgazdasági törekvésekkel. ma ugyanis minden tanuló ösztöndíjat kap, aki szakmunkás akar lenni, függetlenül attól, hogy milyen pályára, kedvelt, vagy hiányszakmára jelent-kezik. elérkezett az idő - mondotta a felszólaló -, amikor iskolarendszerünket tartalmában és szervezetében egyaránt iga-zítani kell a népgazdasági strukturához, a változó körülmények-hez.

öndrejovics károlyné, az atheneum nyomda szb tit-

kára a szakmai utánpótlás kérdéseivel foglalkozott. rámuta-tott, hogy a nyomdaiparban az elmúlt esztendőben végrehaj-tott nagyarányú rekonstrukcióval, a műszaki fejlesztés ered-ményeivel, az új technika bevezetésével nem tartott lépést a nyomdaipari szakmunkásképzés, elsősorban a gyakorlati ok-tatás feltételei nem megfelelőek.

/folyt. köv./
19.55 rj

-78-

bkk. 3. / a magyar szakszervezeti... 33. folyt./rj

- a nyomdaipari szakmunkástanulóknak - emelte ki például - régi, kiselejtezett magasnyomó gépeken oktatják a korszerű ofszet-eljárás technológiáját, s a fényszedést sem lehet el-méletben megtanulni. e gond megoldása halaszthatatlan, hiszen a nyomdaipar növekvő feladatainak ellátásához, a kulturpolitikai célok megvalósításához magas szinten képzett szakmunkások-ra van szükség. szakszervezeti, érdekvédelmi feladatnak tart-juk a szakmunkásképzés feltételeinek javítását, - hangsúlyoz-ta -, mert ez az egyik alapja annak, hogy a fiatalokból ön-tudatos, szakmaszerető munkást nevelhessünk. olyan embereket, dolgozókat, akik egyebek között a rájuk bízott eszközökkel, anyagokkal úgy gazdálkodnak, mint a sajátjukkal. szeretnénk elérni mielőbb, hogy ne csak a bizalmi, vagy a gazdasági ve-zető vegye észre a hibákat, a rossz munkát, a pazarlást, ha-nem a dolgozók felelősségérzetüktől indítva, önmagukat és egymást is figyelmeztessék, ne legyen köztük senki, a kis- és nagy közügyek iránt.

ezzel befejezte elsőnap munkáját a kongresszus. a tanácskozást szombaton 1/2 9 órakor folytatják.

x x x

bkk 4. sz. javítás!

a bkk 3. sz. hírünk /a magyar szakszervezetek.../

28. folytatás 3. bek. 1-2. sorában a név helyesen: karel hoffmann, a csehszlovák forradalmi szakszervezeti mozgalom központi tanácsának elnöke

a 28. folytatás 3. bek. 9-10. sorában a szöveg:... és a magyar testvérszakszervezetek közel állnak egymáshoz, ...

a 32. folytatás 3. bekezdés 1. sorában a név:

atheneum nyomda

/mti/
20.13/um

- 79 -

bb.58. csúcsforgalom a mentőknél

i/sz/z/zsu hgy

1980. december 12.

a hirtelen melege fordult időjárás, az olvadás miatt a rendkívül sikkos, csuszósá vált utakon megsokszorozódtak a balesetek. a metőszolgálat tájékoztatása szerint pénteken csupán a késő délutáni órákban mintegy kétszáz esetben hívták ki a mentőket a fővárosban, ami az átlagos hívásoknak a többszöröse. igen sok volt a hirtelen rosszullet, elsősorban a szívbetegség körében, és a töréses sérülés. az országutakon és a fővárosban is sok volt napközben a kisebb-nagyobb koccanásos baleset. nagykáta környékén például egy autóbusz megcsuszott az úton, és az árokba borult, de szerencsére komolyabb sérülés nem történt. egyszerre négy-öt gépkocsi csuszott össze az árpád hídon, és több személygépkocsi koccant nagyobb járművekkel. mindez fokozottabb óvatosságra inti a gépjárművezetőket és a gyalogosokat egyaránt./mti/

.-.

bb.59. magyar-román pártközi megbeszélés

zsu hgy

1980. december 12.

gyenes andrás, az mszmp központi bizottságának titkára, a román kommunista párt központi bizottságának meghívására pénteken nagyváradon találkozott virgil cazacuval, az rkp kb politikai végrehajtó bizottságának tagjával, a kb titkárával. az elvtársi szellemben lezajlott találkozón tájékoztatásra került sor az mszmp és az rkp tevékenységéről, véleménycserét folytattak a nemzetközi helyzet, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom időszerű kérdéseiről. kádár jános és nicolae ceausescu 1977. júniusi találkozásán létrejött megállapodások alapján áttekintették a két párt és ország kapcsolatainak helyzetét, és a kapcsolatok fejlesztésének feladatait. a tárgyalásokon részt vett varga istván, az mszmp kb osztályvezetőhelyettese és rajnai sándor, hazánk bukaresti nagykövete, valamint dimitru turcus, az rkp kb osztályvezetőhelyettese és victor bolojan, a román szocialista köztársaság budapesti nagykövete./mti/

.-.

20.15/zsu

-33-

20.15

bb.60. a belföldi főszerkesztőség hireinek jegyzéke
1980. december 12-én 14.00 órától zárásig

ig hgy 1980. december 12.

26. bosch hűtőszekrény jászberényben
27. baleset
28. kitüntetés
29. békéscsabai táncosok bécsben
30. mennydörgés, olvadás a tátrában
31. szerkesztőségek figyelmébe
32. ülést tartott a pécsi városi tanács vb
33. átadták a szirmay-pályadíjat
34. a szerk. figy.
35. új üzletház kazincbarcikán
36. mikor fizet az állami biztosító?
37. az erős segíti a gyengét
38. kádár jános és lázár györgy üdvözlő távirata
39. sajtótájékoztató
40. a pest megyei kishajózási vállalat közli
41. véget ért a tudományos tanácskozás
42. stúdió 80
43. köszönő távirat
44. fotókiállítás
45. kovács gábor és babos ágnes kiállítása
46. vásárhelyi majolika gyulán
47. karácsonyi tárlat szegeden
48. a moszkvai filharmónia
49. a német nemzetiségi oktatás
50. emlékülés az akadémián
51. megjelent a társadalmi szemle decemberi száma
52. a győri balett új bemutatója
53. ülést tartott az országgyűlés
54. rátonyi józsef tárlata
55. bemutató a vigszinházban
56. időjárás
57. ismét van víz a xi. kerületben
58. csucsforgalom a mentőknél
59. magyar-román pártközi megbeszélés
60. hírjegyzék

/mti/

készült az mti belföldi főszerkesztőségében
főszerkesztő: pásztor jános
szerkesztették: ágoston lászló
halasi györgy

21.00/ig

- 34 -

- v é g e -

60.008/x

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

1980. december 13. s z o m b a t

bb.1. magyar írók élete és munkái

i/km/tr/dg/zsu hgy

1980. december 13.

rövidesen ismét napvilágot lát szinnyei józsefnek, a magyar irodalom történetében egyedülálló jelentőségű életrajzi lexikonja, a magyar írók élete és munkái. az 1891 és 1914 között 14 kötetben megjelent, csaknem 30 ezer életrajzot tartalmazó nagy írói lexikon a neves irodalomtörténész három évtizedes fáradhatatlan gyűjtőmunkájának eredménye. az 1900-as évekig élt szerzők életrajzi adatainak pontosítására szinnyei 54.000 gyászjelentést és 28.000 színlapot gyűjtött össze, 3.220 blánkettát nyomtatott és küldött szét kortársakhoz, kutatókhoz.

az irodalomtörténészek véleménye szerint az adatok pontosak, ma is megbízhatóan használhatók.

szinnyei halála után gulyás páál kezdett foglalkozni a lexikon felfrissítésével. a magyar írók élete és munkái új sorozatából 1939-től 1944-ig csak az első hat kötet jelent meg a „d” címszóig. gulyás, szinnyei kéziratos hagyatékát is felhasználva részben kiegészítette elődje adatait, részben új, a korábbi könyvfűzékben nem szereplő írók életrajzát és bibliográfiai adatait is közölte. bár a sorozat a háború miatt befejezetlenül maradt, így is a két világháború közötti időszak magyar művelődéstörténetének egyik fontos forrása./mti/

-.-

-1-